

שיחות חיזוק

שיחות מפי
הרב אורן נודית שליט"א

פרשת
שמות

שיחות חיזוק

פרשת
שמות

שיחות מפי הרב אורן נזרית שליט"א

מתוך סדרת הספרים שיחות חיזוק (ה' כרכים)
ניתן להשיג בטלפונים 0509013000, 0506491414
למעוניינים ניתן לקבל השיחה במייל toraoren@gmail.com

תוכן הענינים

ג	זמן להשבון הנפש	ג	זמן להשבון הנפש
ג	עמל שמירת העינים	ג	עמל שמירת העינים
ד	אם יגעת הרבה בדבריהם	ד	אם יגעת הרבה בדבריהם
ה	העקר הוא שמירת העינים	ה	העקר הוא שמירת העינים
ה	טוב מראה עינים	ה	טוב מראה עינים
ו	האדם נמצא במקום מחשבתו	ו	האדם נמצא במקום מחשבתו
ו	עמל הוא 'בעיני'	ו	עמל הוא 'בעיני'
ז	להתחזק גם לאחר נפילות	ז	להתחזק גם לאחר נפילות
ח	למהר בעצמות העינים	ח	למהר בעצמות העינים
ח	כל אחד חייב לפי דרגתו	ח	כל אחד חייב לפי דרגתו
ט	קדש עצמו במתן לך	ט	קדש עצמו במתן לך
ט	יציאת מצרים שבכל יום	ט	יציאת מצרים שבכל יום
י	בטהרת העינים יש כל מיני קשויים	י	בטהרת העינים יש כל מיני קשויים
י	להיות כמלאכים ממש	י	להיות כמלאכים ממש
י	יציאת ותפליון זכרון לשמירת עינים	י	יציאת ותפליון זכרון לשמירת עינים
יב	העינים הן סוד ההשתוקקות הפנימית	יב	העינים הן סוד ההשתוקקות הפנימית
יב	שאו מרום עיניכם	יב	שאו מרום עיניכם
יג	כסוי העינים בשמע ישראל	יג	כסוי העינים בשמע ישראל
יד	יעקב אבינו מגלה עראיות העולם	יד	יעקב אבינו מגלה עראיות העולם
יד	לרומם נשמת ישראל	יד	לרומם נשמת ישראל
יד	קדשת העינים מכה המזוהה	יד	קדשת העינים מכה המזוהה
יד	אין לטען לי זה לא יזיק	יד	אין לטען לי זה לא יזיק
טז	כלם צריכים להזהר	טז	כלם צריכים להזהר
טז	אור הגנוז בתורה	טז	אור הגנוז בתורה
טז	התפלה אף על הבחינות הנמוכות	טז	התפלה אף על הבחינות הנמוכות
יז	ההשפעה על הילדים	יז	ההשפעה על הילדים
יז	ללמוד מהצדיקים את השאיפות לשמירת העינים	יז	ללמוד מהצדיקים את השאיפות לשמירת העינים
יט	צערן של באבא מאיר זי"ע	יט	צערן של באבא מאיר זי"ע
יט	תוצאות... תוצאות... צעק בבא סאלי זי"ע	יט	תוצאות... תוצאות... צעק בבא סאלי זי"ע
יט	עבודת מצדיקים	יט	עבודת מצדיקים
כ	אין אדם שומע לי ומפסיד	כ	אין אדם שומע לי ומפסיד
כ	הסתכלות פני הצדיק	כ	הסתכלות פני הצדיק
כא	התורה מוגנה מפגם	כא	התורה מוגנה מפגם

ניתן להקדיש פרשיות לברכה והצלחה ולעילוי נשמת זכיו"ב
לפרטים ניתן ליצור קשר בטל: 0506491414, 0509013000

הַתְּעוֹרְרוֹת נִפְלְאוּ בְּעֵינַי שְׁמִירַת הָעֵינַיִם

שיחת חזוק לַשְּׁבַת פְּרִשְׁת שְׁמוֹת

בְּכָל יְמֵי וּשְׁנוֹתַי עָלַי אֲרִץ, לֹא נִבְחַר וְלֹא הֵיטִיב לְבִי שְׁעָה אַחַת, אֶפְסֵי שְׁעָה זֹאת, אֲשֶׁר אֲנִי עוֹמֵד לְהוֹכִיחַ וְלְהַשִּׁיב רַבִּים מֵעוֹן, וְגַם לָכֵם, שְׁעָה זֹאת תְּהִיָּה נִבְחָרַת מִכָּל יְמֵיכֶם עָלַי אֲרִץ, כִּי זֶהוּ תְּכָלִית חַיִּים וְקִיּוֹם גּוֹיָתָנוּ, לְשִׁמְעַת בְּקוֹל מוֹכִיחַ, וְלִתֵּן אֶל לִבְבָנוּ לְאַהֲבָה וְלִירְאָה אֶת שֵׁם ה' הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא וְהוּא עֶקֶר.

הַרְבֵּה הַקְּדוֹשׁ, רַבִּי מֹשֶׁה מִקְּאָבְרִין זי"ע כּוֹתֵב (אִמְרוֹת מֹשֶׁה עַמ' צו): 'אֵל יִרְךָ לְכַבּוֹ וְלֹא יִבְלָבֵל אֶת מַחוּ מְדַבְּרַת בְּנֵי אָדָם, כִּי הוּן הָעוֹלָם, אֵינּוּ שׁוֹהֵה לְשְׁעָה אַחַת שְׂאִישׁ יִשְׂרָאֵל עוֹמֵד בְּיָשׁוּב הַדַּעַת וּבַדְּעָה מִיִּשְׁבַּת'.

בַּסֵּפֶר "חַיֵּי אָדָם" (הַלְכוֹת יוֹם הַכַּפּוּרִים) כְּתוּב: 'וּפְשִׁיטָא שֶׁהוּא חוֹב גָּמוּר עַל כָּל אָדָם לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם בְּסִפְרֵי הַיְרָאָה, אִם מְעַט וְאִם הַרְבֵּה, שֶׁהוּא יוֹתֵר חַיּוֹב מִכָּל לְמוּדוֹ, וְאֶפְלוּ אִם יִתְבַטֵּל עַל יְדֵי זֶה מִלְמוּד פֶּרֶק מִשְׁנִיּוֹת אוֹ מִשְׁאָר לְמוּד. כִּי מָה ה' אֱלֹקֵינוּ מְבַקֵּשׁ מִמֶּךָ - כִּי אִם לִירְאָה אוֹתוֹ (דְּבָרִים י, יב), כִּדְאִיתָא בַּמִּשְׁנָה (אָבוֹת ג, יז): "אִם אֵין יִרְאָה אֵין תּוֹרָה". וּבְשׁוֹם עֲנִין לֹא יִגִּיעַ שׁוֹם גִּזְק לְלַמּוּד הַתּוֹרָה. כִּי כְּאֲשֶׁר יִתְעוֹרֵר לֵב הָאָדָם לִירְאָה אֶת ה', עוֹד יוֹסִיף אִמְצָא לְהַרְבּוֹת בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה, כִּי הַרְבֵּה עֲתוֹת יִמְצָא הָאָדָם לְלַמּוּד הַתּוֹרָה וְלִקְמֵץ מִשְׁעוֹת הַבְּטָלָה'.

עֵמֶל שְׁמִירַת הָעֵינַיִם

בְּיָמִים אֵלּוּ הַמְּסַגְלִים לְטַהֲרָה, כִּדְאִי לְהַתְּבוֹנֵן בְּמֵאֲרֵי חו"ל, הַמְּדַבְּרִים מִמַּעַלַת שְׁמִירַת הָעֵינַיִם, וּמֵהַפֶּחַ הַעֲצוּם שֶׁיֵּשׁ בְּעֵינַיִם. הַגְּאוֹן הַקְּדוֹשׁ הַחֵיד"א זי"ע רָמַז בַּפְּסוּק (אִיּוֹב ה, ז): "כִּי אָדָם לְעֵמֶל יוֹלֵד", אֶת שְׁלֶשֶׁת סוּגֵי הַטְּהָרָה, טְהָרַת הָעֵינַיִם, טְהָרַת הַפֶּה וְטְהָרַת כָּל

בְּסִיעֵתָא דְשִׁמְיָא, נִתְבוֹנֵן בְּעֵינַיִם שְׁמִירַת הָעֵינַיִם, שֶׁהוּא מֵהִיסוּדוֹת הַגְּדוּלִים בְּעִבּוּדַת ה', וְצָרִיף תְּכַנֵּה לְכָף. תְּכַנֵּה - גִּימַטְרִיא 'יסוד'. וְהַעֲקֵר, לְחַזֵּר וְלַחֲיוֹת אֶת הַדְּבָרִים.

אֲנוּ נִמְצְאִים בְּעֵצָם יְמֵי הַשׁוֹכְבִים הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁסִּגְלָתָם רַבָּה לְזִכּוֹת לְטַהֲרָה וְלִתְשׁוּבָה, שְׁעֵתָה קוֹרָא ה': "שׁוּבוּ אֵלַי וְאֲשׁוּבָה אֲלֵיכֶם" (מְלָאכִי ג, ז), וְעֵלֵינוּ לְנַצֵּל אֶת הַיָּמִים הַקְּדוֹשִׁים הַלָּלוּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אֶצֶל אַבְרָהָם אָבִינוּ (בְּרָאשִׁית כד, א): "וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בְּיָמָיו" שָׁבָא עִם כָּל יְמָיו מְלֵאִים.

אִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ (סוֹטָה ח' ע"א): "בְּמִדָּה שְׂאָדָם מוֹדֵד בֵּה מוֹדָדִים לוֹ". לָכֵן, אִם נִשְׁקִיעַ בְּיָמָיו אֵלּוּ בַתּוֹרָה, בַּתְּפִלָּה וּבְטַהֲרָה, כָּל יוֹם נַעֲשֶׂה כְּכֹלִי לְקַבֵּל בְּתוֹכּוֹ אֶת יַם הַשְּׁפַע הָאֱלֹקִי, וְנִזְכֶּה לְקַדְּשָׁה וְטַהֲרָה.

זְמוּ לְחֶשְׁבוֹן הַנֶּפֶשׁ

בַּסֵּפֶר שִׁיחוֹת הַתְּחִינּוֹת (פְּרִשְׁת וְאָרָא תִּשְׁנִי"ט) כְּתוּב, שְׁמוּכָא בְּזִהַר הַקְּדוֹשׁ (ח"ג פְּרִשְׁת קָרַח קַעַח ע"א) מַעַלַת הַזּוֹכָה לְהִיּוֹת מִמֵּאֲרֵי דְחִשְׁבָּנָא [מִבְּעֵלֵי חֶשְׁבוֹן הַנֶּפֶשׁ], כְּלוּמַר, שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁעַת הַתְּבוֹנָנוּת בְּטִיב עִבּוּדָתוֹ אֶת ה', בְּמִצְבוֹ וּבְדַרְגָּתוֹ, וְכִיצַד יוֹכֵל לְהַשְׁתַּפֵּר, בְּמִיחַד בְּיָמָיו הַמְּסַגְלִים לְתְּשׁוּבָה, לְהַתְּבוֹנָנוּת וְלַעֲסֵק הַמוּסָר.

וּמוּכָא בַּסֵּפֶר הַקְּדוֹשׁ 'נַעַם אֱלִימֶלֶךְ' (פְּרִשְׁת ב"א): "אֵין לָךְ אָדָם שְׂאִין לוֹ שְׁעָה" (אָבוֹת ד, א), פְּרוּשׁ, אָדָם כְּזֶה שְׂאִין לוֹ שְׁעָה זֹאת לְחֶשֶׁב רּוּמָמוֹת אֵל - לֹא יֵהָא נִחְשָׁב בְּעֵינֵיךָ כְּאָדָם'.

כְּתוּב רַבְּנּוּ יְהוֹנָתָן אֵיבִישִׁיץ זי"ע (עֲרוֹת דְּבַשׁ חֶלֶק א' דְּרוֹשׁ י"א): 'אֵל תִּתְּמַהוּ בְּנֵי עַל חֶפְצֵי תְּמִיד לְהוֹכִיחַ, וּבְקִאָמוֹנָה אֲנִי אוֹמֵר לָכֵם, כִּי

פְּרִשְׁת שְׁמוֹת

- גם כן חטא אַקְרִי, כּמוֹכּא בּספֿר חֲסִידִים (סימן קעז): 'אם נִזְדַּמְּן לְפָנָיו רְאִיָּה אֶפְלוּ בְּשׁוּגַג, הוא מְסַבֵּת חֲטָאִיו'. לְכֵן, אֶפְלוּ בְּשׁוּגַג צְרִיף סִיעֵתָא דְשְׂמִיָּא לְהַתְּאַפֵּק מִלְּהִרְהַר, אִם לֹא בְּצַדִּיק שְׁלֵבוּ בַר וְנִכּוֹן לֵה' אֲשֶׁר אֵינוֹ עוֹשֶׂה רָשָׁם בְּנַפְשׁוֹ, כִּי יֵשׁ בְּכַחוֹ תַכְף לְהַעֲבִיר הַמְּחַשְׁבָּה לֵה', וְעַם כָּל זֶה קִצַּת קְלִיטָה בְּנַפְשׁוֹ עוֹשֶׂה בְּעַל כְּרַחוּ, חֵס וְשְׁלוֹם. עַד כָּאן לְשׁוֹן קָדְשׁוֹ שֶׁל הַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ 'טְהַרְת הַקָּדֵשׁ'.

אִם יִגְעַת הַרְבֵּה בְּדַבְרֵיהֶם

מוֹכּא בְּמִדְרָשׁ (בְּמִדְרַב רַבָּה יוֹ, ד), וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: 'אִם יִגְעַת הַרְבֵּה בְּדַבְרֵיהֶם, הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְסִיר יֵצֶר הָרַע מִמֶּדֶד'. וְכָתַב עַל זֶה ה' חֲפִץ חַיִּים' בְּהַקְדַּמְתּוֹ לְסִפְרוֹ 'שְׂמִירַת הַלְשׁוֹן': "עַל כֵּן אֲמַרְתִּי אֶל לְבִי, אֶפְשֶׁר שְׁעַל יְדֵי שְׂעִינְיוֹ בְּסִפְרֵי הַזֶּה, שֶׁהוּא מְלַקֵּט מִכָּל דְּבָרֵי הַרְּאִשׁוֹנִים בְּעִנְיָן זֶה וַיִּתְּבוֹנְנוּ בּוֹ, לֹא יִשְׁלַט כָּל כָּף הַיֵּצֶר הָרַע בְּעוֹן זֶה".

וְכֵן אָמְרוּ בְּשֵׁם רַבְּנֵי יִשְׂרָאֵל מְסַלְּנֵט זִי"ע: בְּכָל קָשִׁי שְׂאָדָם נִתְקַל בְּעִנְיָן מְעַבֹּדֵת הַשֵּׁם וְקִיּוּם אַחַת מִמִּצְוֹת ה', הַתְּקוּן לְזֶה הוּא הַלְמוּד וְהִיגִיעָה בְּדַבְרֵים הַמְּדַבְּרִים אֹדוֹת הַמִּצְוָה הַזֹּאת, וְכִמוֹ שְׂמוֹכּא בְּגִמְרָא (קְדוּשִׁין ל' ע"ב): 'בְּרִאתִי יֵצֶר הָרַע בְּרִאתִי לוֹ תוֹרָה תְּכַלִּין'; כִּי אֵין לָךְ רְפוּאָה יוֹתֵר גְּדוּלָּה לִיֵּצֶר הָרַע כְּמוֹ הַתוֹרָה הַקָּדוֹשָׁה. הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂבָרָא אֶת יֵצֶרְנוֹ וּמְפִירוֹ הֵיטֵב, אוֹמֵר לָנוּ בְּעִצְמוֹ, שֶׁהַתְּרוּפָה לוֹ הִיא הַתוֹרָה, כְּדִגְמַת רּוֹפֵא הַמְּפִיר הֵיטֵב מִחֲלָה מְסִימַת וְאוֹמֵר שְׂאֲנִטִּיבִיּוּטִיקָה פְּלוּנִית תְּרַפָּא אוֹתָהּ.

לְכֵן, בְּכָל דְּבַר שְׂאָדָם יוֹדֵעַ שֵׁישׁ לוֹ חֲלִישׁוֹת בּוֹ צְרִיף לְהִיּוֹת יִגְעַ עַל הַדְּבָרִים הַמְּדַבְּרִים מִמֶּנּוּ, וְאִף כִּי 'כָּל הַתְּחִלוֹת קְשׁוֹת' (מְכִילֵתָא בַּחֲדָשׁ ב), אֲבָל בְּמִשְׁפַּח הַזְּמַן מְרַגְּשִׁים עֲרֻבוֹת וְנִעְיָמוֹת, וְצְרִיף מְאֹד לְהַתְּעַקֵּשׁ שְׁלֹא לְזוּז מִן הַפֶּתַח עַד שְׂיִזְכֶּה לְהַתְּקַרֵּב בְּשְׁלֵמוֹת.

הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הוֹרִיד נְשִׁמוֹת לְעוֹלָם, וְהַלְבִּישָׁן בְּגוּף, וְלְכָל אַחַת הָעֵרִים קְשִׁיִּים

הַגּוּף. כִּי 'עֲמַל רְאִשֵׁי תְבוֹת: עֵינִן מְעוֹר ל'ב. וְעֲמַל הָעֵינִן הוּא הָעֲמַל הַרְּאִשֵׁי, "עֲמַל הוּא בְּעֵינָיו" (תְּהִלִּים עג, טז), וְהוּא כּוֹלֵל אֶת כָּל שְׁלֵשֶׁת הָעֵינָיִם, וְעֵלֵינוּ לְהַתְּבוֹנֵן כִּי צַד נִזְכָּה לְהַתְּחַזֵּק בְּזֶה.

מוֹכּא בְּסִפְרֵי הַקָּדוֹשׁ 'טְהַרְת הַקָּדֵשׁ' (מְאָמֵר פְּגַם הָעֵינָיִם, פָּרַק א'): אָמַר הַבּוֹרָא יִתְעַלֶּה (מְשַׁלִּי כג, כו): "תְּנֶה בְּנֵי לְבָבִי לִי וְעֵינֶיךָ דְרָכֵי תְצַרְנָה", וְלְכַאוּרָה, אֵיךְ אֶפְשֶׁר לְכָל אֶחָד לְתַן לְבוֹ לֵה? הֲלֹא אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְכַרְכָּה (פְּרֻכּוֹת סא ע"ב): כִּי רַק צְדִיקִים לְבָם בְּרִשׁוֹתָם, מֵה שְׂאִין כֵּן הַבֵּינוֹנִיִּים, וְכָל שְׂפָן מִי אֲשֶׁר הוּא עוֹד רְחוּק גַּם מִבְּחִינַת בֵּינוֹנִי, אֲשֶׁר אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ו"ל: רְשָׁעִים מְסוּרִים בְּיַד יֵצֶר, וְהִנֵּה, מִי שְׁלֵבוּ מְסִיתוֹ עוֹד לְעֵבֵר עַל רְצוֹן הַבּוֹרָא, בְּנוֹדָאֵי עוֹד לֹא יֵצֵא מִכָּל תְּעַר רְשָׁע, כִּי אֲצַל בֵּינוֹנִיִּים כְּתִיב (תְּהִלִּים קט, לא): "כִּי יַעֲמֹד לִימִין אֲבִיוֹן לְהוֹשִׁיעַ מִשְׁפָּטֵי נַפְשׁוֹ", כְּדִרְשַׁת רַבּוֹתֵינוּ ו"ל (פְּרֻכּוֹת שס), לְכֵן הֵיֵאָךְ אֶפְשֶׁר לְבַקֵּשׁ מִכָּל אֶחָד שְׂיִתֵּן כָּל לְבוֹ לֵה' בְּשַׁעָה שְׂיִרְצָה?! עַל זֶה בָּא הַתְּרוּץ תַּכְף: "וְעֵינֶיךָ דְרָכֵי תְצַרְנָה". כִּי אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ו"ל (סוֹטָה ח' ע"א): "גְּמִירֵי (לְמִדְנֵה), דְּאִין יֵצֶר הָרַע שׁוֹלֵט אֲלָא כְּמֵה שְׂעִינְיוֹ רּוֹאוֹת". וְעוֹד אָמְרוּ: (עַבּוּדָה וְזֶה כח ע"ב) "שׁוֹרְיָנָא דְעֵינָא בְּלָבָא תְּלִיא". כִּי הָעֵינָיִם הֵן הַכַּח הַרְּאִשׁ וְהַרְּאִשׁוֹן הַמְּתַפְּשֵׁט מִהַדְּעַת, וְהַדְּעַת מְשַׁכְּנֵה בְּמַח, וְכִמוֹ שֶׁהַמַּח נִתֵּן ה' בּוֹ כַּח שְׂיִשְׁלַט עַל הַלֵּב, כְּכֵה הָעֵינָיִם' שֶׁהֵמָּה רְאִשִׁית כַּח הַתְּפִשְׁטוֹת הַדְּעַת - שׁוֹלְטוֹת עַל הַלֵּב. אִם הָעֵינִן רּוֹאֵה דְבָרִים אֲסוּרִים וְכַעֲוִרִים, אֲזִי שׁוֹלְטוֹת עַל הַלֵּב, שְׂמַכְרַח הַלֵּב לְהִרְהַר בְּעַבְרָה.

כִּי הֵגַם שֶׁהַמַּח אֵינוֹ רּוֹצֵה לְהִרְהַר, אֲבָל זֶה כַּח הַטְּמָאָה שְׂשׁוֹאֲבוֹת הָעֵינָיִם, שֵׁישׁ לָהֶם כַּח הַשְּׂאִיבָה בְּיַתֵּר שְׂאֵת, וְתַכְף נִמְשַׁכֵּת הַשְּׂאִיבָה הַזֹּאת בְּמַח, וְנִטְמָטֵם הַמַּח עַל יְדֵי זֶה וְנִחְלַשׁ כַּחוֹ. וְאֵין בְּכַחוֹ עוֹד לְהַשְׁפִּיעַ עַל הַלֵּב מְלַעֲכָב מִלְּהִרְהַר, חֵס וְשְׁלוֹם.

לְכֵן, עֵינִן רּוֹאֵה וְלֵב חוֹמֵד בְּעַל כְּרַחוּ, וְאֶפְלוּ בְּשׁוּגַג. אִם רְאָה אֲשֶׁה, כִּי אֶפְלוּ שׁוּגַג

פְּרִשְׁת שְׁמוֹת

תָּן לִי רְשׁוֹת וְאַסִּיתָנּוּ. אָמַר לוֹ: לֵךְ, אַף עַל פִּי שְׂאִין אֶתָּה יָכוֹל לוֹ. הֲלֵךְ הַשֵּׁטֶן וְנִדְמָה לוֹ כְּאִשָּׁה יָפָה שֶׁלֹּא הֵיחָה כְּדַמוּתָהּ מֵעוֹלָם, מִימּוֹת נַעֲמָה אַחֲוֹת תּוֹבֵל קִזְן, שִׁטְעוּ בָּהּ מִלְּאֲכֵי הַשָּׂרֵת, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית ו, ב): "וַיִּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֵת בְּנוֹת הָאָדָם". עֲמַד לְפָנָיו. כִּיִּזְנוּ שָׂרָאָה אוֹתוֹ, הִפָּךְ פָּנָיו וְנָתַן לְאֶחָרָיו. שׁוֹב, בָּא וְעַמַּד לוֹ עַל צַד שְׂמָאלוֹ, הִפָּךְ פָּנָיו לְצַד יְמִין. הִיָּה מִתְּהַפֵּךְ לוֹ מִכָּל צַד. אָמַר רַבִּי מִתִּיא: מִתִּירָא אֲנִי שְׂמָא יִתְגַּבֵּר עָלַי יֵצֵר הָרַע וְיִחְטִיאֲנִי. מַה עָשָׂה אוֹתוֹ צְדִיק? קָרָא לְאוֹתוֹ תַּלְמִיד שֶׁהֵיָה מְשַׁרְת לְפָנָיו וְאָמַר לוֹ: לֵךְ הִבָּא לִי אִשׁ וּמְסַמְרִין. הִבִּיא לוֹ מְסַמְרִין וּנְתַנּוּם בְּעֵינָיו. כִּיִּזְנוּ שָׂרָאָה הַשֵּׁטֶן כָּךְ, נִדְעָעוּע וְנִפְּל לְאַחֲרָיו. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה, קָרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְרַפְּאֵל, אָמַר לוֹ: לֵךְ לְרַפְּאֵל אֵת רַבִּי מִתִּיא בֶּן חֲרָשׁ. בָּא וְעַמַּד לְפָנָיו. אָמַר לוֹ רַבִּי מִתִּיא: מִי אֶתָּה? אָמַר לוֹ אֲנִי הוּא רַפְּאֵל, שֶׁשָּׁלַחֲנִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְרַפְּאֵת אֵת עֵינֶיךָ. אָמַר לוֹ: הִנִּיחֲנִי, מַה שֶׁהֵיָה הֵיָה! חֲזַר לְפָנָיו הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאָמַר לְפָנָיו: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם! כָּךְ וְכָךְ אָמַר לִי מִתִּיא. אָמַר לוֹ: לֵךְ וְאָמַר לוֹ, אֲנִי עָרַב שֶׁלֹּא יִשְׁלַט בּוֹ יֵצֵר הָרַע. מִיָּד רַפָּא אוֹתוֹ. מִכָּאֵן, אָמְרוּ חֲכָמִים: כָּל מִי שְׂאִינוּ מְסַתְּפֵל בְּנִשְׁמַיִם, עַל אַחַת כְּפֵמָה וְכַפֵּמָה בְּאַשְׁת חֲבֵרוֹ, אֵין יֵצֵר הָרַע שׁוֹלֵט בּוֹ!

[נִדְעָעוּע שְׂרַבִּי מִתִּיא בֶּן חֲרָשׁ, שֶׁהֵיָצֵר הָרַע קָנָא בּוֹ וְנִסָּה לְהִתְגַּרְוֹת בּוֹ, הֵיָה נִיצוּץ שֶׁל יוֹסֵף הַצְּדִיק, כְּדַבְּרֵי הַסֵּפֶר הַקְּדוֹשׁ 'חֲסִד לְאַבְרָהָם'. וּבַסֵּפֶר הַקְּדוֹשׁ 'בֶּן יְהוֹדָע' כּוֹתֵב שֶׁהֵיָה גִלְגּוּלוֹ שֶׁל פְּלִטֵי בֶּן לִישׁ, וְכַמוֹ שֶׁהִגְמֵרָא (סְנֵהֲרִין יט ע"ב) מְבַאֲרֵת אֵת גְּדֵל הַנְּסִיוֹן שֶׁהֵיָה לוֹ עִם מִיכָל בֵּת שְׂאוּל].

טוֹב מְרָאָה עֵינִים

מוֹבָא בַּסֵּפֶר הַקְּדוֹשׁ 'דֵּרֶךְ פְּקוּדֵיךָ' (מִצְוָה לה), וְהַעֲתֵק בַּסֵּפֶר הַקְּדוֹשׁ 'טְהַרְת הַקַּדְשׁ' (מִצְוָה מאָמַר שְׁמִירַת עֵינַיִם פָּרָק י'): סֵפֶר לִי הַחֲסִיד

מִיחָדִים לְמַעַן זְכוּתָהּ, רַק שֵׁישׁ סֹדֵר, שֶׁצָּרִיךְ בְּתַחֲלָה לְהִתְיַגֵּעַ וּלְהִמְתִּין, וּלְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּכָל מַה שֶׁהַכִּין לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שֶׁהֵם הַפְּלִים הַנִּפְלְאִים שֶׁעַל יָדָם יוֹכֵל לְהַשִּׁיג מַה שֶׁצָּרִיךְ לְהַשִּׁיג, וּבַפְּרָט בִּימֵים הַלְלוֹ, שֶׁאֶפְשֶׁר לְהַשִּׁיג הַרְבֵּה פְּלִים בְּעֵינֵי טְהַרָה, כְּמוֹ שֶׁכָּבֵר הַזְּכָרָנוּ מְרַבְּנוּ הָאָר"י, שֶׁהֵימֵים הָאֵלּוּ מְסַגְּלִים מְאֹד לְתַקֵּן פְּגָם הַבְּרִית.

הַעֲקָר הוּא שְׁמִירַת הָעֵינַיִם

מוֹבָא בִּירוּשָׁלַיִם (בְּרֵכוֹת ט' ע"ב): "תְּנֶה בְּנֵי לְבָב לִי וְעֵינֶיךָ דְרָכֵי תְצַרְנָה" (מְשָׁלִי כג, כו), אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֵי יִהְיֶה לִי לְבָב וְעֵינֶיךָ, אֲנִי יָדַע דְּאֵת לִי [אִם אֶתָּה נוֹתֵן לִי אֵת הַלֵּב וְאֵת הָעֵינַיִם שְׁלֶךְ, אֲנִי יוֹדַע שֶׁאֶתָּה שְׁלִי].

הַרְאָב"ד, בַּסֵּפֶר 'בְּעֵלֵי הַנִּפְשׁ' כּוֹתֵב: 'הִרְאָשׁ לְכָל הַגְּדָרִים, שֶׁיִּשְׁמַר הָאָדָם אֵת עֵינָיו, מִכָּל מַה שְׂאִינוּ שְׁלוֹ וְכוּ', וְאִם יִשְׁמַר עֵינָיו, נִמְצָא לְבוֹ שְׁמוֹר, וּמִתּוֹךְ שִׁיחֵיו עֵינָיו וְלְבוֹ שְׁמוֹרִים, נִמְצָא כְּלוֹ שְׁמוֹר'.

וּבְשִׁלְחֵן עֲרוּךְ (אָבֵן הַעֲזָר סִימָן כג) כְּתֹב: שֵׁישׁ לְהִתְרַחֵק מִהַעֲרִיּוֹת מְאֹד מְאֹד, כְּמוֹ שְׂמוֹבָא בְּגִמְרָא (בְּבָא בְּתָנָא נו ע"ב) שֶׁאִם אֵיכָּא דִּרְכָא אַחֲרֵינָא - כְּלוּמַר, אִם יִשְׁנֶה דִּרְךְ אַחֲרֵת, לְלַכֵּת בְּמִקּוּם שֶׁהוּא צְנוּעַ יוֹתֵר, יֵשׁ לְלַכֵּת בָּהּ. אֲבָל, אִם יֵשׁ דִּרְךְ צְנוּעָה יוֹתֵר, וְהוּא הוֹלֵךְ בְּדִרְךְ שֵׁישׁ שֵׁם נְסִיוֹן בְּשְׁמִירַת הָעֵינַיִם, נִקְרָא רִשְׁע - שֶׁהוּא דְבָר חֲמוּר בְּיוֹתֵר.

אֵיתָא בַּמְדָּרָשׁ (יִלְקוּט וַיְחִי סא): מַעֲשֵׂה בְרַבִּי מִתִּיא בֶּן חֲרָשׁ, שֶׁהֵיָה יוֹשֵׁב בְּבֵית הַמְדָּרָשׁ וְעוֹסֵק בְּתוֹרָה, וְהֵיָה זִיו פָּנָיו דּוֹמָה לְחִמָּה, וְקִלְסָתָהּ פָּנָיו דּוֹמָה לְמִלְּאֲכֵי הַשָּׂרֵת, שֶׁמִּיָּמִיו לֹא נִשָּׂא עֵינָיו לְאִשָּׁה בְּעוֹלָם. פְּעַם אַחַת עָבַר שֵׁטֶן וְנִתְקַנָּא בּוֹ, אָמַר, אֶפְשֶׁר אָדָם כְּמוֹ זֶה לֹא תִטָּא? אָמַר לְפָנָיו הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם! רַבִּי מִתִּיא בֶּן חֲרָשׁ מַה הוּא לְפָנָיו? אָמַר לוֹ: צְדִיק גְּמוּר הוּא. אָמַר לְפָנָיו:

פְּרִשְׁת שְׁמוֹת

הייתה הולך בתוך השוק בעיר הגדולה, והייתה משוטט בעיניו במקהלות הנשים היושבות הנה והנה ביום המנוחה, ונהנית במראה עיניו, ובאת מתוך הראיה הזו לבית מקום הצדיק, וראה ברוח קדשו קלפת הנאוף אצלך, כי "טוב מראה עינים" וכו'. ואמר לי, שספר לו ראייה לדברינו בתורה הקדושה (בראשית לח, כא): "וישאל את אנשי מקמה" [הינו אנשי המקום' יתברך שמו], "איה הקדשה" [רצונו לומר, היכן נכשל באשה? ואני ידעתי בעצמי, שלא נכשל באשה מעולם] התרוץ הוא: "הוא בעינים על הדרך" רצונו לומר, איכות הזנות הוא על ידי עיניו, כשהיית הולך בדרך ונהנית במראה עיניו. והאריך הצדיק בזה.

האדם נמצא במקום מחשבתו

רבנו הבעל שם טוב הקדוש זי"ע אמר: 'במקום שמחשבתו של אדם - שם הוא כלו' (עין דגל מחנה אפרים בראשית). וזה מה שאמרו רבותינו (יומא עד ע"ב): "טוב מראה עינים מהלך נפש" (קהלת ו, ט), "טוב מראה עינים באשה, יותר מגופו של אותו מעשה. שאם אין האדם משגיח על עצמו, שלא יחשב בעברה, הרי זה כמו שחטא ממש, ולא רק 'כאלו' חטא. ופעמים, שאי שמירת העינים נותנת ספוק יותר מאשר עצם המעשה, לכן צריך להזהר בשמירת העינים מאד מאד.

עמל הוא בעיני'

כתוב (תהלים עג, טז): "ואחשבה לדעת זאת עמל הוא בעיני"; "לדעת זאת" - הינו ידיעת התורה ודבקות בבורא נפי 'זאת' רומז על התשובה, כמו שיודע מהזהר הקדוש והמקבלים]. כשאדם רוצה להתקרב ואומר: "איך אני שב בתשובה"? העצה היעוצה לזה - 'עמל הוא בעיני'. לעמל בעינים, ואין זה דבר קל, כלל ועקר. ובפרט בדורנו, שיש

הקדוש, הרב המפרסם בקדושה, כבוד מורנו הרב משה סופר סת"ם מפשעווארסק, במעשה שארע לו. בהיותו בדרך נהו ה', ובבואו למלון, התאספו אליו רבים מאותם אשר קרבת אלקים יחפצו, וארע, שנסע דרך העיר הזאת, אחד מנגידי קהלת קדש ברעד, וכא אליו בתוך המקהלות ואמר לו: שאלה אחת אני שואל מאתכם, אם תשיבני על נכון, מה טוב! ובאם לאו, הרי אתם כלכם מפת הרמאים. והוסיף לדבר עתק, אין מן הצורך להאריך.

ותכן השאלה: היות ששבת בקהלתנו הרב הקדוש המפרסם, מורנו רבי משה הראשון, שהיה בפשעווארסק, וזכר צדיק וקדוש לברכה, והתאספו אליו אנשים המתחסדים, והרעישו עולם ומלואו כדרךכם, ובזמן הסעודה השלישית, אזי אמרתי: "אלכה נא אל פת המשתגעים עם רבם המבהק להם, ואראה להם בפחזותם, מה מנהגם".

והנה בבואי אל המקום הנועד, אשר שם הנה הקבוצ, אזי אמר הרב המבהק הנ"ל: "הנה נואף בא אל הבית!" ואני ידעתי בעצמי שלא הייתי נואף מעולם... והאריך לדבר עתק ודברי חצפה בזה.

והנה אמר לי הרב הקדוש הנ"ל, המספר לי המארע, שהתפלל אז אל השם יתברך, שיראהו נפלאות לתרץ לו תרוץ גמור לפי דרכו. היתה מנחת גמרא על השלחן, ובקש מהשם יתברך שיראהו התרוץ הנכון בתוך דברי חז"ל, ופתח הגמרא, והנה מאמר חז"ל (יומא עד ע"ב): מאי קרא? "טוב מראה עינים מהלך נפש" (קהלת ו, ט) - כתוב לפניו.

אז, שמח הצדיק בקרבו, והראהו לנגיד ואמר לו: הנה רואה? דברי חז"ל נודמנו לי בעת הצורך, לתרץ לך. פי בהיותך הולך מבלי דעת, וחצפתך יסגא להיות בוזה במלאכי ה',

א. אמר רבי זירא, מאי קראה - "טוב מראה עינים מהלך נפש" וכו', ריש לקיש אמר, "טוב מראה עינים" - באשה, יותר מגופו של אותו מעשה, שנאמר, "טוב מראה עינים מהלך נפש".

פְּרִשְׁת שְׁמוֹת

לְאַהֵב יְלָדִים, וּכְכֹל שֶׁהַיֶּלֶד יוֹתֵר קָטָן וְנָקִי -
הוּא אֶהוּב יוֹתֵר, וְנִעִים לְהִשְׁתַּעֲשַׁע עִמוֹ, וּכְמוֹ
שֶׁכְּתוּב (וַיִּמְהַר לֵאמֹר, יט): "הַבֵּן יִקְרֶה לִּי אֶפְרַיִם
אִם יֶלֶד שַׁעֲשׁוּעִים", וּרְאוּבֵן דָּבַר עַל הַנְּקִיּוֹת
וְהַחֵן שֶׁיֵּשׁ לַיֶּלֶד, וְאָמַר: "אֵל תַּחֲטְאוּ בּוֹ" -
שִׁמְרוּ עֲלָיו.

כְּתִיב (שְׁמוֹת א, ה): "וַיֹּסֶף הָיָה בְּמִצְרַיִם",
זֶה הַכַּחַשׁ שֶׁיֵּשׁ לָנוּ מִיוֹסֵף הַצַּדִּיק. שֶׁאֵף בְּמִצְרַיִם,
מְקוֹם הַטְּמָאָה, לֹא שָׁנָה יוֹסֵף הַצַּדִּיק מִמְדְּרָגָתוֹ,
וּכְמוֹ כֵּן, כָּל יְהוּדֵי יִשְׂרָאֵל לֹא לֹא מְזַרְעֵא
דְּיוֹסֵף קָא אֲתִינְא (בְּרִכּוֹת כ" ע"א), [אֲנִי בָּא
מִהַזְרַע שֶׁל יוֹסֵף], הֵינּוּ שֵׁישׁ לִי כַחַשׁ שֶׁל יוֹסֵף,
אֲפִלּוֹ שֶׁאֵינּוּ מְזַרְעֵי יוֹסֵף מִמֶּשׁ, כִּי יוֹסֵף הִנְחִיל
אֶת כַּחַשׁ הַשְּׂמִירָה הַזֶּה לְכֹל יִשְׂרָאֵל, מִכָּל שִׁבְט
שֶׁהוּא.

עַל כֵּן, צָרִיךְ לְדַעַת בְּאִיזוֹ מְצִיאוֹת הָיָה
יוֹסֵף. אֲשֶׁת פּוֹטִיפָר דְּבַרְהָ אֵל יוֹסֵף יוֹם -
יוֹם, כְּדֹאִיתָא בְּגִמְרָא (יוֹמָא לֵה ע"א): 'אָמְרוּ
עָלָיו, עַל יוֹסֵף הַצַּדִּיק: בְּכָל יוֹם וַיֹּם, הָיְתָה
אֲשֶׁת פּוֹטִיפָר מְשַׁדְּלָתוֹ בְּדִבְרֵי. בְּגִדִים
שֶׁלְבָשָׁה לוֹ שִׁחְרִית, לֹא לְבָשָׁה לוֹ עֲרֻבִית;
עֲרֻבִית - לֹא לְבָשָׁה לוֹ שִׁחְרִית; אֲמָרָה לוֹ:
הַשְּׂמֵעַ לִי. אָמַר לָהּ, לֹא! אֲמָרָה לוֹ: הָרִינִי
חֹבֶשֶׁתְּךָ בְּבֵית הָאֲסוּרִין! אָמַר לָהּ (תְּהִלִּים קמו),
ז: "ה' מִתִּיר אֲסוּרִים". אֲמָרָה לוֹ: הָרִינִי
כּוֹפֶפֶת אֶת קוֹמְתְּךָ! - (שִׁם) "ה' זוֹקֵף כְּפוֹפִים".
הָרִינִי מִסְמָאת אֶת עֵינֶיךָ! (שִׁם) "ה' פּוֹקֵחַ
עוֹרִים". נִתְּנָה לוֹ אֶלֶף כֶּסֶף, וְלֹא בָּא
אֵלָיָה לְשִׁכַּב אֶצְלָהּ, הֵינּוּ דְכִתִּיב (בְּרֵאשִׁית לט,
י): "וְלֹא שָׁמַע אֵלָיָה לְשִׁכַּב אֶצְלָהּ לְהִיּוֹת
עִמָּה". "לְשִׁכַּב אֶצְלָהּ" - בְּעוֹלָם הַזֶּה, "לְהִיּוֹת
עִמָּה" - בְּעוֹלָם הַבָּא.

וּבְמִדְרָשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה פו, י) מוּבָא עוֹד -
'עַד הֵיכָן? רַבִּי הוּנָא בְּשֵׁם רַבִּי אַחָא אָמַר,
עַד שֶׁנִּתְּנָה שְׂרָתוּעָה שֶׁל בְּרִזָּל תַּחַת צְוָארוֹ, עַד
שֶׁיִּתְּלָה עֵינָיו וַיִּבֵּיט בָּהּ. אֵף עַל פִּי כֵּן, לֹא
הָיָה מְבִיט בָּהּ. הִדָּא הוּא דְכִתִּיב (תְּהִלִּים קה,
ח): עֲנוּ בְּכָפָל רַגְלוֹ בְּרִזָּל בָּאָה נִפְשׁוֹ.

הַתְּגַבְרוּת שֶׁל שַׁעֲרֵי הַחַמְשִׁים, כְּדִבְרֵי הָאוֹר
הַחַיִּים הַקְּדוֹשׁ זי"ע (בְּמִדְרָב כד, ז): וַיִּדְוֶק אֶבְדוֹר
הַזֶּה, שֶׁאֵינוֹ חַלְשִׁים, קְבוּצֵי מִטָּה, הַנְּתוּנִים
בְּעַפְרָה, וְנִתְקַיְּמִים בְּנוֹ (תְּהִלִּים מד, כו): "כִּי שָׁחָה
לְעַפְרָה נִפְשׁוֹ דְּבִקְהָ לְאַרְצָה בְּטַגְנוֹ", זָכוּ אוֹתָנוּ
מִן הַשְּׂמִים שֶׁנוֹכַח לְהַתְּגַבֵּר עַל כָּל הַנְּסִיווֹת
הַקְּשִׁים, שֶׁקָּשָׁה לְצַאת הַחוּצָה, וְהַצַּדִּיקִים
בְּדוֹרוֹת שֶׁעָבְרוּ, הָיוּ עוֹשִׂים הַכְּנָה גְּדוֹלָה לְפָנָי
שֶׁהָיוּ יוֹצְאִים לְרַחוֹב, שֶׁהָיָה הַרְבֵּה יוֹתֵר נָקִי
מִהַרְחוֹב שֶׁל הַיּוֹם, וּמָה נֹאמֵר אֲנִי?

כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית כד, א) "וְהָיָה בְּרַף אֶת אֲבָרְהָם
בְּכָל", בְּכָל רְאשֵׁי תַבּוֹת (אִיּוֹב לא, א): "בְּרִית
כְּרִיתִי לְעֵינָי" - לְרַמֵּז, שֶׁצָּרִיךְ לְכַרֵּת בְּרִית
עַל שְׂמִירַת הָעֵינַיִם, וְהִיא עֲבוּדָה גְּדוֹלָה מְאֹד.
אַבְל, כְּשֵׁישׁ לְאָדָם הַשְּׂתוּקָה וְרִצּוֹן, כָּלֵל
הוּא: שֶׁהִבָּא לְטַהֵר מִסִּיעֵין בְּיָדוֹ (שְׁבַת קד ע"א).

לְהַתְּחַזֵּק גַּם לְאַחַר נְפִילוֹת

מוּבָא בְּסִפְרֵי הַקְּדוֹשׁ 'בְּאֵר מִשָּׁה' עַל הַפְּסוּק
(בְּמִדְרָב טו, לט): "לֹא תִתּוֹרֵנוּ", אֵל תִּתְּרוּ אֶת
הַקֶּשֶׁר, אֲפִלּוֹ שֶׁכָּבַר הִלְכְתֶּם "אֲחֵרֵי לְבַבְכֶּם",
אֲפִלּוֹ שֶׁכָּבַר הִלְכְתֶּם "אֲחֵרֵי עֵינֵיכֶם". אֲפִלּוֹ
אִם אָדָם עָבַר נְפִילוֹת, [לְפַעְמִים אֲפִלּוֹ אֵינֶן
נְפִילוֹת לְפִי מְצַבּוֹ וְנִסְיוֹנוֹתָיו, כִּי הָרִי לֹא כָּל
הָעֲנָשִׁים שֶׁל כָּל הָעוֹנוֹת שׁוּיִם, יֵשׁ מְצַבּוֹ שֶׁל
(אֲבוֹת ב, ד): 'אֵל תִּדְּרִין אֶת הָאָדָם עַד שֶׁתִּגְיַע
לְמִקְמוֹ'. גַּם אַחַר שֶׁאָדָם נִכְשַׁל, עָלָיו לְהִזְהָר
שֶׁלֹּא לְהִתִּיר אֶת הַקֶּשֶׁר. בְּגִמְרָא (עִירובֵין סז
ע"א) מוּבָא, שֶׁרַב חֲסִדָּא אִירְתַּע כֹּלָא גּוּפִיָּה
מִמְתַּנְיָתָא דְרַב שֶׁשֶׁת נִרְתַּע כֹּל גּוּפּוֹ מִלְמוּדוֹ
שֶׁל רַב שֶׁשֶׁת], שֶׁהָיָה כֹּל בְּבַחֲיַת סִינִי. וְזֹאת
מִפְּנֵי שֶׁשֶׁמֶר עַל הָעֵינַיִם. כִּי שְׂמִירַת הָעֵינַיִם
מְקַנָּה לְאָדָם אֶת הַכֹּל.

כְּתוּב בְּסִפְרֵי הַצַּדִּיקִים, שֶׁרְאוּבֵן הוּא מְרַכְּבָה
לְרֵאִיָּה שֶׁל קְדָשָׁה, לְכֵן כְּתוּב (בְּרֵאשִׁית לו, כא):
'וַיִּצְיָלְהוּ מִיָּדָם', הֵינּוּ, שֶׁכַּחַשׁ שְׂמִירַת הָעֵינַיִם
מְצִיל אֶת בַּחֲיַת יוֹסֵף מִהַבּוֹר, וְהוּא מָה שֶׁאָמַר
לְאַחֲיוֹ (שִׁם מב, כב): "הֲלוֹא אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם
לֵאמֹר אֵל תַּחֲטְאוּ בְיָדוֹ". וְהִנֵּה מְטַבֵּעַ הָעוֹלָם

פְּרִשְׁת שְׁמוֹת

כמוֹבָא בְּגִמְרָא (יומא לה ע"ב): שְׁלֵא יוֹכַל אָדָם לְטַעַן וְלוֹמַר לִי אֵין כַּח, אָנִי לֹא יִכּוֹל - כִּי אִם יוֹסֵף הָיָה יִכּוֹל גַּם בְּן דּוֹרְנֵי יִכּוֹל.

לְמַהֵר בְּעֵצִימַת הָעֵינַיִם

הַטּוֹר (פְּסִימָן א'), מְבַאֵר אֶת הַמְּשָׁנָה (אָבוֹת ה, כב): 'הַיּוֹי קַל כְּנֶשֶׁר' - מַהֵר בְּעֵצִימַת עֵינֶיךָ כְּמוֹ הַנֶּשֶׁר. כְּתַב בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים: 'לֹא תִמְצָא דְבַר כְּזֶה שֶׁהוּא מְהִיר פְּעֻלָּה בְּאָדָם כְּמוֹ הָעֶפְפָּעִים, וְהוּא מַחְמַת גְּדֹל הַסִּפְנָה שֵׁישׁ בְּעֵינָי'. וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶּׁאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ (עֲבוּדָה זְרָה ה' ע"א): 'סוּמָא חָשׁוּב כְּמַת' - אָדָם שֵׁישׁ לוֹ פָּגַם בְּעֵינַיִם, נֶעֱשָׂה כְּסוּמָא בְּעֲבוּדַת הַשֵּׁם וּמֵאֲבָד אֶת הַחַיּוֹת.

בְּסִפְר 'טְהַרַת הַקֹּדֶשׁ', כּוֹתֵב בְּמַתְק לְשׁוֹנוֹ: 'כְּשִׂאוֹמֵר בְּתַפְלָה: "וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבֵךְ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים", צְרִיךְ לְהַתְפַּלֵּל וּלְהַתְעוֹרֵר מִיָּד לְשִׁמִּירַת הָעֵינַיִם, וּלְהַתְפַּלֵּל עַל כֶּף שְׁנוֹכָה לְרֵאוֹת בְּהֵם אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן. אֲכַל הָעֵינַיִם הַחִיצוֹנָה, שֶׁהִיא כְּמוֹ זְכוּכִית, אִם הִיא מְטַנְפָּת, מְלַכְלַכַת בְּכָל מִינֵי רְאוּת אֲסוּרוֹת - קֶשֶׁה לְעֵינַיִם הַפְּנִימִית לְרֵאוֹת, וְזֶה בְּאוֹר הַכְּתוּב (יִשְׁעִיָּה נב, ח) "כִּי עֵינַיִם בְּעֵינַיִם יִרְאוּ". אִם הָאָדָם שׁוֹמֵר עַל הָעֵינַיִם הַחִיצוֹנִית, שֶׁהִיא כְּמוֹ זְכוּכִית, אִזּוֹ מְמִילָא, הָעֵינַיִם הַפְּנִימִית בְּקַל לָהּ לְרֵאוֹת "בְּשׁוֹבֵךְ ה' אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן", וּמֵה גַם שֶׁעַל יְדֵי זֶה תִּבּוֹא הַגְּאֻלָּה. "בְּשׁוֹבֵי אֶת שְׁבוּתֵיכֶם לְעֵינֵיכֶם אָמַר ה'" - אִם אַתֶּם רוֹצִים לְהַגְּאֹל, אִזּוֹ תִשְׁמְרוּ עַל עֵינֵיכֶם, וְהוּא יְסוּד גְּדוֹל.

כָּל אֶחָד חַיֵּב לְפִי דְרָגָתוֹ

אָמְרוּ חַז"ל (מְנַחוֹת מג ע"ב): 'תִּנְיָא הָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, גְּדוֹל עָנְשׁוֹ שֶׁל לְבָן יוֹתֵר מֵעָנְשׁוֹ שֶׁל תְּכֵלֶת. מִשָּׁל לְמָה הַדְּבַר דּוּמָה? לְמַלְךְ בְּשֵׁר וְדָם, שֶׁאִמֵּר לְשִׁנֵּי עֲבָדָיו, לְאֶחָד אָמַר הֲבֵא לִי חוֹתָם שֶׁל טִיט, וְלְאֶחָד אָמַר, הֲבֵא לִי חוֹתָם שֶׁל זָהָב, וּפְשָׁעוּ שְׁנֵיהֶם וְלֹא הִבִּיאוּ. אֵיזָה מֵהֵן עָנְשׁוֹ מְרַבָּה? הָיָה אוֹמֵר זֶה שֶׁאִמֵּר לוֹ הֲבֵא לִי חוֹתָם שֶׁל טִיט וְלֹא הִבִּיא.

וְעוֹד מוֹבָא (בְּרֵאשִׁית רַבָּה צח, יח): 'וְתַגְשָׁן הַשְּׁפָחוֹת וְגו' (בְּרֵאשִׁית לג, ו). הִיא דְהָנָא אָמַר לִיָּה, עָלֵי לְפָרַע לָךְ אוֹתָהּ הָעֵינַיִם - "בְּנוֹת צְעָדָה עָלֵי שׁוֹר" וְגו' (שָׁם מט, כב). אֶת מוֹצָא, בְּשַׁעָה שֶׁצָּא יוֹסֵף לְמַלְךְ עַל מִצְרַיִם, הָיוּ בְּנוֹת מְלָכִים מְצִיחוֹת עָלָיו דְרָךְ הַחֲרֻכִּין, וְהָיוּ מְשַׁלְּכוֹת עָלָיו שִׁרְיִן וּקְטָלִין, נְזַמִּים וְטַבְעוֹת, כְּדֵי שִׁיתְלָה עֵינָיו וַיְבִיט בָּהֶן. אָף עַל פִּי כֵן, לֹא הָיָה מְבִיט בָּהֶן. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: אַתָּה לֹא תִלִּית אֶת עֵינֶךָ וְהִבְטַת בָּהֶן, חַיִּיךָ! שֶׁאַתָּה נוֹתֵן לְבְנוֹתֶיךָ צְעִידָה בְּתוֹרָה. מַהוּ צְעִידָה? פְּרִשָּׁה (פְּנִיחַס, פְּרִשַׁת בְּנוֹת צְלַפְחָד).

וְזֶה הַכַּח שֶׁל שְׁמִירַת הָעֵינַיִם, כְּדִגְמַת הַדָּג שֶׁמְתַכְסֶּה בְּמֵים וְאֵינוֹ רוֹאֶה כְּלוּם. וּמִזֶּה נִמְשָׁךְ הַכַּח לְקִרְיַעַת יַם סוּף. כְּדֵאִתָּא בְּמַדְרַשׁ תְּהֵלִים עַל הַפְּסוּק (תְּהֵלִים קיד, ג): "הֵיָם רָאָה וַיָּנַס" מַה רָאָה? אָרוֹנוֹ שֶׁל יוֹסֵף!

וְזֶה מַה שֶּׁכְּתוּב (תְּהֵלִים צג, ד): "מְקִלוֹת מַיִם רַבִּים אֲדִירִים מְשַׁבְּרֵי יָם" - זֶה סוּד כָּל הַמְּשַׁבְּרִים שֶׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם, שְׁרוּצָה לְצֵאת מִהַמְּשַׁבְּרִים שְׁלוֹ. צְרִיךְ לְדַעַת, שֶׁבְּכַחוֹ שֶׁל יוֹסֵף, שֶׁבְּזָכוֹתָו נִקְרַע הָיָם - נִתֵּן לְזָכוֹת לְהַרְבֵּה, כִּי שְׁמִירַת הָעֵינַיִם הוּא כְּלִי מְאֹד יְסוּדִי לְכָל הַהִשְׁפָּעוֹת בְּעֲבוּדַת הַשֵּׁם.

בְּסִפְר הַקְּדוֹשׁ 'רֵאשִׁית חֲכָמָה', כּוֹתֵב, שֶׁבְּעֵינַיִם יֵשׁ כְּמָה גְּנוּנִים, וְהִיא רוֹמְזַת לְכָל הָעוֹלָם כְּלוֹ. יְדוּעַ שֵׁישׁ הַגֶּן הַלְבָן הַחִיצוֹן - רוֹמֵז לְיִבְשָׁה, הַגֶּן הַפְּנִימִי יוֹתֵר - רוֹמֵז לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וִירוּשָׁלַיִם, הַבַּת עֵינַיִם - זֶה קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים. לוֹמֵר, שֶׁכְּשֶׁאָדָם פּוֹגֵם בְּעֵינַיִם - הוּא פּוֹגֵם בְּכָל הָעוֹלָמוֹת כְּלָם! וּמִדָּה טוֹבָה מְרַבָּה מִמִּדַּת פְּרַעְנוֹת (יומא עו ע"א). שֶׁאִם יִשְׁתַּדֵּל לְשַׁמֵּר עַל הָעֵינַיִם, הוּא שׁוֹמֵר עַל כָּל הָעוֹלָם וְכָל הָעוֹלָם מוֹגֵן בְּזָכוֹתָו.

[הַאֹר הַחַיִּים הַקְּדוֹשׁ כּוֹתֵב (בְּמַדְרַב כד, ז): שֵׁישׁ בְּדוֹר הָאֶחָרוֹן הַתְּגַבְּרוֹת שֶׁל שַׁעַר הַנּוֹן, וּמִמִּילָא אָדָם מְרַגֵּשׁ שֶׁהוּא בְּדוֹר הָאֶחָרוֹן וְאוֹמֵר לְעַצְמוֹ: "כְּאֶשֶׁר אֲבַדְתִּי אֲבַדְתִּי", חַס וְשְׁלוֹם]. וַיֹּסֵף שֶׁהָיָה בְּמִצְרַיִם, מְחַיֵּב כָּל בְּעָלֵי יֶצֶר הָרַע,

פְּרִשְׁת שְׁמוֹת

זו גם דְּרָגָה בְּשִׁמִּירַת הָעֵינַיִם. כְּמוֹכֵן, שְׁאִסוּר לְאָדָם לְקַפֵּץ לְמַעַלָּה מִמְּדֻרְגָתוֹ, אֲבָל הַשְּׂאִיפָה לְהִתְעַלּוֹת הִיא חֵלֶק מִשְׁמִירַת הָעֵינַיִם.

יְצִיאַת מִצְרַיִם שֶׁבְּכָל יוֹם

בְּסֵפֶר הַקְּדוּשׁ 'שְׁפַת אֲמַת', מְבָאֵר אֶת הָעֵנִינְיָן שֶׁנִּזְכָּרְתָּ יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּפִרְשַׁת יְצִיאַת מִצְרַיִם שֶׁיֵּכֶת בְּכָל זְמַן [בַּתּוֹרָה נִזְכָּרָה יְצִיאַת מִצְרַיִם חֲמִשִּׁים פַּעַמִּים...], כְּתִיב (מִיָּדָה ז', טו): "כִּי־מִי צִאֲתָךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאֵנוּ נִפְלְאוֹת", הַפְּסוּק נִקְטָ לְשׁוֹן רַבִּים - 'כִּי־מִי צִאֲתָךְ', שֶׁיֵּשׁ הֶרְבֵּה יָמֵי יְצִיאַת מִצְרַיִם. וּבְפִרְשַׁת יְצִיאַת כְּתוּב גַּם (בְּמִדְבָּר טו, ט): "וְלֹא תִתּוֹרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם", וְרַמְזוּ לָנוּ, רְצוֹנְכֶם לְצִיאַת מִבְּחִינּוֹת מִצְרַיִם הַמְּקִיפּוֹת אֶתְכֶם? - שְׁמְרוּ עַל עֵינֵיכֶם, וְלֹכֵן אֲנִי קוֹרְאִים אֶת עֵנִינְיָן יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּפִרְשַׁת יְצִיאַת, לְפָחוֹת פַּעַמִּים בְּיוֹם [חִוִּץ מְקַרִּיאַת שְׁמַע שְׁעַל הַמַּטֶּה]. כִּי בְּכָל יוֹם יֵשׁ בְּחִינַת יְצִיאַת מִצְרַיִם, עַל יְדֵי שְׁמִירָה מִתּוֹר אַחַר מַחְשַׁבְתָּ הַלֵּב וְהָעֵינַיִן.

צָרִיךְ לְהַכִּיר בְּגִדְלֵי הַאֲחֵרִיּוֹת שֶׁל שְׁמִירַת הָעֵינַיִם הַמְּטַלֵּת עֲלֵינוּ, וּמְסִיעַת לְהַגִּיעַ לְכָל הַדְּרָגוֹת שֶׁיִּכּוֹל בַּר יִשְׂרָאֵל לְזַכּוֹת לָהֶן, וּלְהַפְּךָ אֶת כָּל בְּחִירָתוֹ לְטוֹבָה, וְאִזּוּ וְדַאי הָאָדָם מִשְׁתַּדֵּל יוֹתֵר לְשָׁמֵר עַל עֲצָמוֹ, וּכְמֵאֲמַר הַרַב הַקְּדוּשׁ, רַבִּי שְׁמֻחָה בּוֹנִים מִפְּשִׁיטָחָ זי"ע, בְּמַלְיָצָה עַל הַפְּסוּק (מִשְׁלֵי ג, ט): "אֵל תְּהִי חֶכֶם בְּעֵינֶיךָ" - שְׁאִסוּר לְהִתְחַכֵּם עִם הָעֵינַיִם, אֲלֵא, יֵשׁ לְשִׁמְרָן כְּרֵאוּי. צָרִיךְ זְהִירוֹת, כִּי אֵלּוּ כְּלָיִם יוֹתֵר מְדִי יְקָרִים שֶׁנִּזְלָזוּל בְּשִׁמִּירָתָן, רַחֲמָנָא לִיְצַלֵּן.

וְכָל הַבְּטָחַת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיַעֲקֹב (בְּרֵאשִׁית מו, ט): "אֲנֹכִי אֲרַד עִמָּךְ מִצְרַיִמָּה וְאֲנֹכִי אֲעַלְךָ גַם עֲלֵה", הִיָּתָה בְּזִכּוֹת (שֵׁם) 'וַיִּוְסַף יֵשׁוּת יָדוֹ עַל עֵינֶיךָ', הִיָּנוּ בְּכַח שְׁמִירַת הָעֵינַיִם הוֹצִיאֵנוּ ה' מִמִּצְרַיִם.

הַטְּהָרָה מְשַׁפֵּיעָה כַּח עֲצוּם הַמְּתַמְדָּד עִם כָּל הַמְּשַׁבְּרִים, וְגַם פְּרִנְסַת הָאָדָם מְשַׁפֵּעַת מִשְׁמִירַת הָעֵינַיִם, כִּי־וְסָף שֶׁהִיָּה שְׁמוֹר בְּבַחֲחִינַת

יְסוּד גְּדוֹל יְסוּד לָנוּ כְּאֵן הַגְּאוּן הַקְּדוּשׁ, רַבְּנוּ יִשְׂרָאֵל מְסַלְנֵט זי"ע, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְחִיב יְהוּדֵי לְפִי מַצְבוֹ, אִם הַנְּסִיּוֹן הוּא גְּדוֹל, הַעֲנֵשׁ פְּחוֹת, כִּי־דוּעַ מִהַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים, שְׁאִין שׁוּם תְּבִיעָה עַל אָדָם שֶׁהִשְׁתַּדֵּל כְּפִי כַחוּ וְנִאָנְס. אֲבָל, אִין זֶה חֵס וְשְׁלוֹם מַחְלִישְׁנוּ מִהֶאֱפָשׁוּת בְּעַבּוּדַת הַשֵּׁם, גַּם שְׁכָר נִמְצָא בְּמָקוֹם נְסִיּוֹן, כִּי אֶפְשָׁר לְהִיּוֹת נָקִי וְטָהוֹר בְּכָל מַצָּב אִם יִרְצֶה בְּאַמְתָּ.

מוֹבָא בְּסֵפֶר הַקְּדוּשׁ 'רֵאשִׁית חֲכָמָה': "וְלֹא תִתּוֹרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם" (בְּמִדְבָּר טו, ט), 'אַחֲרֵי' - לְשׁוֹן מְפֻלָּג, שְׁעַקֵּר חֲטָא הַהִסְתַּפְּלוּת, הוּא עַל הַרְאָיָה הַנּוֹסֶפֶת. וְצָרִיךְ לָזֶה הֶרְבֵּה זְרִיזוֹת וְזְהִירוֹת, לֹא לְהַמְשִׁיךְ אַחַר הַרְאָיָה הַרְאִשׁוֹנָה.

קִדְשׁ עֲצָמָךְ בְּמִתָּר לָךְ

בְּשִׁמִּירַת הָעֵינַיִם יֵשׁ מְדֻרְגוֹת רַבּוֹת, וּמוֹבָא מִהֶאֱדָמוּר הַקְּדוּשׁ, רַבִּי שְׁלוֹם דּוּבְעַר מְלִיּוּבְאוּוִיטֵשׁ זי"ע: שְׁאֶפְלוּ בְּדַבְּרֵי הַרְשׁוֹת שְׁאִין נִרְאָה אִסוּרוֹ מִהַפּוֹסְקִים בְּהִדְיָא, [כִּי רַק דְּבָרִים הַמְּגָרִים אֶת הַיָּצָר בְּפִרוּשׁ לְעֵרִיּוֹת וְכִיּוֹצָא, נְחֻשְׁבִים לְאִסוּר בְּעֵינֵי הַהִמּוֹן], אֲבָל דְּבָרֵי הַרְשׁוֹת, נִרְאָה לָהֶם שְׁמֵתָר לְגַמְרֵי. וּבְאַמְתָּ, צָרִיךְ לְהִשְׁתַּדֵּל לְהִתְעַלּוֹת יוֹתֵר. כְּמוֹכֵן, כָּל אֶחָד לְפִי מְדֻרְגָתוֹ, לְהִתְרַחֵק גַּם מִדְּבָרֵי הַרְשׁוֹת, כִּי כָּל דְּבַר רְשׁוּת שְׁנִכְנַס לְמַח, הוּא מוֹצִיא כְּנַגְדוֹ דְּבַר שְׁבַקְדָּשָׁה.

וּמוֹבָא בְּמִדְבָּר (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה א, כא): 'מָה הַשְּׁמֵן הַזֶּה כּוֹס מְלֵא אֵינּוּ מְזֻרְזָף (מְטַפֵּטֵף) כְּשֶׁאֲרַ כָּל הַמְּשַׁקִּים, כֶּף דְּבָרֵי תוֹרָה אִין מְזֻרְזָפִים בְּדַבְּרֵי לִיצְנוּת. מָה הַשְּׁמֵן הַזֶּה כּוֹס מְלֵא שְׁמֵן בְּיָדָךְ, וְנִפְל לְתוֹכּוֹ טָפָה שֶׁל מִים וְיִצְאָת כְּנַגְדָּה טָפָה שֶׁל שְׁמֵן, כֶּף אִם נִכְנַס דְּבַר שֶׁל תּוֹרָה לְלֵב, יִצָּא כְּנַגְדּוֹ דְּבַר שֶׁל לִיצְנוּת. נִכְנַס לְלֵב דְּבַר שֶׁל לִיצְנוּת, יִצָּא כְּנַגְדּוֹ דְּבַר שֶׁל תּוֹרָה'. אִם אֲנִי קוֹרְאִים דְּבָרֵי חֲלִין, אֶפְלוּ בְּעִתּוֹנִים שֶׁהֵם עַל טְהָרַת הַקְּדוּשׁ, וְכִיּוֹצָא, שְׁנִרְאִים כְּדַבְּרֵי הַרְשׁוֹת, צָרִיךְ גַּם כֵּן לְהִשְׁתַּדֵּל לְהִתְרַחֵק מִזֶּה,

פְּרִשְׁת שְׁמוֹת

מוֹבָא בְּסִפְר הַיְכָלוֹת (הוֹבָא בְּטוֹר אֶרֶח חַיִּים סִימָן קכח): 'בְּרוּכִים אַתֶּם לַה'. שְׁמִים וְיִוְרְדֵי מְרַפָּה, אִם תֵּאמְרוּ וְתִגִּידוּ לְבְנֵי מַה שְׁאֲנֵי עוֹשֶׂה, בְּשִׁעָה שְׁמִקְדִּישִׁין וְאוֹמְרִים: "קְדוֹשׁ, קְדוֹשׁ, קְדוֹשׁ" וְלִמְדוּ אוֹתָם שְׂיִהִיו עֵינֵיהֶם נְשׂוּאִים לְמָרוֹם לְבֵית תְּפִלָּתָם וְנוֹשְׂאִים עֲצָמָם לְמַעְלָה, כִּי אֵין לִי הִנָּאָה בְּעוֹלָם, כְּאוֹתָהּ שֶׁעָשָׂה שְׁעֵינֵיהֶם נְשׂוּאוֹת בְּעֵינֵי וְעֵינֵי בְּעֵינֵיהֶם. כְּלוֹמֵר, שְׂהַעֲיִנִים אֵינָן שְׁלֹנוּ, הֵן שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְעֵלֵינוּ לְהַגְבִּיהֶן כְּלָפִי מַעְלָה, וְלִשְׁמֵר עֲלֵיהֶן.

צִיצִית וְתַפְלִין זְכָרוֹן לְשִׁמִּירַת עֵינַיִם

מִצְוֹת צִיצִית מְזַכְּרָה לָנוּ כִּמָּה יְהוּדֵי יָכוֹל לְהִיּוֹת מוֹרֵם, עַל יְדֵי שְׂהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְגַבִּיהוּ. כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (אִיּוֹב לח, יג): "לְאַחֲזוֹ בְּכַנְפוֹת הָאֲרָץ" וְכַתִּיב (יחזקאל ח, ג): "וַיִּשְׁלַח תְּבַנִּית יָד וַיִּקְחֵנִי בְּצִיצִית רֹאשִׁי", שְׁכָל הַשּׁוֹמֵר עֵינָיו זוֹכֵה שְׂהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכַבוֹדוֹ וּבְעֲצָמוֹ מוֹצִיא מִכָּל הַמְּצָרִים.

וְזוֹהִי בְּחִינַת תְּפִלִּין, שְׂכֵהֶן פְּרִשְׁיּוֹת הַמְּזַכְּרוֹת אֶת יְצִיאַת מִצְרַיִם "וְלֹא תִתּוֹרוּ" וְכֵן "וְלִזְכָּרוֹן בֵּין עֵינֶיךָ". כִּי כְּמוֹ הַצִּיצִית וְקִרְיַאת שְׁמַע, כִּפֵּי לְתַפְלִין יֵשׁ קֶשֶׁר עִם הָעֵינַיִם, הֵן אֲמוֹרוֹת לְהִיּוֹת מְנַחֵחַת עַל רֹאשׁ בְּעַל עֵינַיִם נְקִיּוֹת. וְזֶה מַה שְׂרַמְזוּ (שְׁבַת מט ע"א): 'תְּפִלִּין צְרִיכִין גּוֹף נְקִי כְּאַלִישֵׁעַ בְּעַל כְּנָפִים'. הֵינּוּ, לְגוֹף טָהוֹר וְנְקִי, כְּלוֹמֵר, שְׂיִהִיָּה רֹאשׁוֹ נְקִי מִמְּחֻשְׁבוֹת וְרֵאיוֹת לֹא טוֹבוֹת. וְזֶה מְשַׁפֵּיעַ גַּם עַל הַזְּכָרוֹן. וְזֶה נִרְמָז בְּפִסּוּקִים: "וְהָיוּ לְזִכְרוֹן בֵּין עֵינֶיךָ" - "וְלִטְטַפְתּוֹ בֵּין עֵינֶיךָ" - שְׁמֵר עַל עֵינֶיךָ וְזָכַר, כִּי הַתְּפִלִּין שֶׁהֵן סוֹד הַדְּבָקוֹת (עֵין לְקוּטֵי מוֹתֵר"ן ח"א סִימָן לח) - הֵן בֵּין עֵינֶיךָ.

מוֹבָא בְּדַבְרֵי מֶרֶן (סִימָן כה, ה): 'יְכוֹן בְּהִנְחָתָם, שְׂצֻנוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִנְיַח אֲרֻבַּע פְּרִשְׁיּוֹת אֵלָיו שֵׁישׁ בָּהֶם יְחוּד שְׁמוֹ וַיְצִיאַת מִצְרַיִם עַל הַזְּרוּעַ כְּנֶגֶד הַלֵּב, וְעַל הָרֹאשׁ כְּנֶגֶד הַמֶּחֶ, כְּדֵי שְׂנִזְכֹּר נְסִים וְנִפְלְאוֹת שְׁעָשָׂה עִמָּנוּ, שְׂהֵם מוֹרִים עַל יְחוּדוֹ, וְאַשֶּׁר לוֹ הַפֶּתַח וְהַמְּמַשְׁלָה בְּעֵלְיוֹנִים וּבְתַחְתּוֹנִים

(מְשַׁלֵּי י. כה) "צְדִיק יְסוֹד עוֹלָם", וְעֵלְיוֹ נֶאֱמַר (שֵׁם מב, ו): "הוּא הַמְּשַׁבֵּיר לְכָל עִם הָאֲרָץ", כִּי מִמָּנוּ נְזוֹנִים כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ.

בְּטְהֵרַת הָעֵינַיִם יֵשׁ כָּל מִינֵי קְשָׁיִים

רֹאשִׁית - הִיּוֹת וְאֵין מְחַעֲסָקִים בְּזֶה כְּרֹאוּי, אֲזִי הַיִּצָּר הָרַע עוֹשֶׂה אֶת שְׁלוֹ וּמְעוֹרֵר אֶת הָאֲדָם לְרַע, וְהָאֲדָם, מַחְסֵר מוֹדְעוֹת לְעֵנֶן - נוֹפֵל בְּיָדוֹ.

שְׁנִית - כִּיּוֹן שְׂלַפְעָמִים זֶה בָּא בְּפִתְעָה פְּתָאֵם, לְלֹא הִכְנָה מְקַדְמָת, וְהָאֲדָם נֶצֶב מוֹל הַפִּתּוּי, וּבְזֶה שְׂלֹא הַקְּדִים לְהִיּוֹת חֲזָק כְּעַמּוּד תְּקִיף כְּנֶגֶד הַיִּצָּר הָרַע, הוּא מְדַרְדֵּר.

שְׁלִישִׁית - גַּם כְּשֶׁאֲדָם כָּבֵר בֶּן מְתַגְבֵּר בְּכָל יוֹם נֶגֶד הַיִּצָּר הָרַע וּמְצַלִּיחַ קְצַת, אֵף עַל פִּי כֵן הַיִּצָּר הָרַע מְתַגְבֵּר וּמְתַחַדֵּשׁ עֵלְיוֹ בְּכָל יוֹם, וּבְכָל פַּעַם הוּא נִסְיוֹן מְחַדֵּשׁ, וְהוּא נִשְׁבֵּר מְזֶה, כִּי לְכַאוֹרָה, אֵינּוּ רוֹאֶה שׁוֹם הַצְּלָחָה בְּהַתְּגַבְּרוֹת.

וְצָרִיף לְתַקֵּן זֹאת, בְּהַקְּפָדָה עַל הַלְמוּד אֹדוֹת הָאֲסוּר הַגְּדוֹל, לְהַבִּין הֵיטֵב אֶת הָעֵנֶן וְלִזְכָּרוֹ תְּמִיד, וְאַזּוּ, גַּם כְּשֶׁיְבוֹא עֵלְיוֹ נְסִיוֹן בְּפִתְעָה פְּתָאֵם - יוֹכֵל לְעַמֵּד כְּנֶגֶדוֹ, וְגַם זֶה יַעֲנִיק לוֹ כַּחוֹת עַל הַהַתְּגַבְּרוּיּוֹת הַחֲדָשׁוֹת - חֲדָשִׁים לְבַקְרִים.

לְהִיּוֹת כְּמִלְאָכִים מְמוֹשׁ

בְּפְרִשְׁת צִיצִית כְּתוּב (בְּמִדְבָר טו, מ): "וְהִיִּיתֶם קְדָשִׁים לְאֱלֹהֵיכֶם", תְּרַגְּם רַבִּי יוֹנָתָן: "וְתִהְיוּן קְדִישִׁין הִי כְּמִלְאָכִיא דְּמִשְׁמִשִּׁין קְדָם ה' אֱלֹהֵינוּ"; [שְׂתִהִיו קְדוֹשִׁים כְּמִלְאָכִים הַמְּשַׁמְשִׁים לְפָנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם]. הַשּׁוֹמֵר עֵינָיו יָכוֹל לְהַגִּיעַ מִמָּשׁ לְדַרְגַּת מְלָאךְ הַמְּהַלְךְ וּמְלַבֵּשׁ בְּתוֹף גּוֹף. וְזֶה עֵקֶר הַחֻבִּיבוֹת אֲצֵל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׂאֲדָם עֲטוּף בְּחֶמֶר, אֵף חֵי חַיִּי אֲצִילוֹת וּמְתַנְהֵג כְּמִלְאָךְ, וְזֶה נִפְלֵא מְאֹד.

פְּרִשְׁת שְׁמוֹת

שְׁלֵנוּ], אֲשֶׁר סוֹתֵם הִרְאִיָּה הַפְּנִימִית, כְּמוֹ שְׁאָמַר הַכְּתוּב (שְׁעִיָּה מִד, יח): "כִּי טַח מְרֵאוֹת עֵינֵיהֶם". וְלְעֵתִיד, כְּשִׁיזְדַכֵּף הַחֹמֶר, יֵאָרוּ עֵינֵיהֶם הַפְּנִימִיּוֹת לְרֵאוֹת אֶת הַרוּחָנִי, כְּמוֹ שְׁהִיָּה בְּשַׁעַת מִתֵּן תּוֹרָה, וְכֵן הִיָּה בְּנִבְיָאִים שְׁנִקְרְאוּ רוֹאִים, כְּדַכְתִּיב (ש"א ט, ט): "כִּי לְנִבְיָא הַיּוֹם יִקְרָא לְפָנִים הָרְאָה". וַיֵּשׁ לְפָרֵשׁ בְּזֶה "כִּי עֵין בְּעֵין" וְגו' (שְׁעִיָּה נב, ח), רוֹצֵה לֹמַר, עֵין הַפְּנִימִי הַמְּלַבֵּשׁ בְּעֵין הַחִיצוֹנִי יִרְאוּ רֵאוֹת הַרוּחָנִיּוֹת, בְּשׁוֹב ה' אֶת צִיּוֹן; עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוּ.

וּכְשֶׁהָעֵין הַחִיצוֹנִית נִקְיָה כְּזֹכֵכִית בְּרָה - הָעֵין הַפְּנִימִית רוֹאָה. וּבִסְפָר הַקְּדוֹשׁ 'רֵאשִׁית חֲכָמָה' (שְׁעִר הַקְּדוֹשָׁה פָּרָק ח) כְּתַב, שְׁבַע עֵין מְאִירִים שְׁמוֹת ה' הַקְּדוֹשִׁים: הַוְיָ"ה, אֲדֹנָי וְאֱהִיָּה'.

וְזוֹ לְשׁוֹן הַתְּקוּנָה זֶהר (דף יח ע"ב): כְּתִיב (תְּהִלִּים קיח, יט): "פִּתְחוּ לִי שְׁעָרֵי צְדָק אָבֹא בָם אוֹרָה יָה". "פִּתְחוּ לִי" - דָּא אֵינּוֹן תְּרִין עַפְעַפֵי עֵינָא, דְּאֵינּוֹן פִּתְחוּן וְסָגְרִין, וְעַלִּיָּהּ אוֹתָמַר (שְׁמוֹת כה, ט): "וְהָיוּ הַכְּרוּבִים פּוֹרְשֵי כְּנָפִים לְמַעְלָה". אֲלֵין תְּרִין כְּרוּבֵי עֵינָא, "פּוֹרְשֵי כְּנָפִים" - עַפְעַפֵי עֵינָא. וְעוֹד, "פִּתְחוּ לִי שְׁעָרֵי צְדָק" - אֲלֵין אֵינּוֹן תְּרִין עֵינִין, בְּזִמְנָא דְּאֵינּוֹן מְסַתְּפְלִין בְּאַרְח מִיִּשְׂרָאֵל, אוֹתָמַר בְּהוֹן: "וּפְנִיָּהֶם אִישׁ אֶל אַחֵירוֹ". "פִּתְחוּ לִי" - אֲלוֹ הֵם שְׁנֵי עַפְעַפֵי הָעֵינִים, שְׁהֵם פּוֹתְחִים וְסוֹגְרִים, וְעַלִּיו נֶאֱמַר: "וְהָיוּ הַכְּרוּבִים פּוֹרְשֵי כְּנָפִים לְמַעְלָה" - אֲלוֹ הֵם שְׁנֵי כְּרוּבֵי הָעֵין, פּוֹרְשֵי כְּנָפִים, עַפְעַפֵי הָעֵין. וְעוֹד, "פִּתְחוּ לִי שְׁעָרֵי צְדָק" - אֲלוֹ הֵן שְׁתֵי הָעֵינִים. בְּזִמְנָא שְׁהֵן מְסַתְּפְלוֹת בְּדַרְךְ הַיִּשְׂרָה, נֶאֱמַר בְּהוֹן: "וּפְנִיָּהֶם אִישׁ אֶל אַחֵירוֹ".

וְאִף עַל פִּי שְׁאִין לְנוּ שׁוֹם הַשְּׂגָה בְּדַבְרֵי רִשְׁבִּי זי"ע, אִף בְּדַרְךְ פְּשׁוּטוֹת הַכּוֹנֵה, הַשְּׂכִינָה הַקְּדוֹשָׁה שׁוֹרָה עַל הָעֵינִים, כְּשֶׁמְבִיטוֹת בְּדַרְךְ יִשְׂרָה, כְּדַכְתִּיב (מְשִׁלִי כג, כו): "וְעֵינֶיךָ דְרָכֵי תִצְרְנָה".

וְזוֹ לְשׁוֹן הַסְּפָר הַקְּדוֹשׁ 'טְהַרְת הַקְּדוֹשׁ' (מֵאֲמַר שְׁמִירַת עֵינִים פָּרָק ח): "כְּשֶׁתְּשֹׁמֵר עֵינֶיךָ,

לְעֵשׂוֹת בָּהֶם כְּרִצּוֹנוֹ. וַיִּשְׁעֲבֵד לְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַנְּשַׁמָּה שְׁהִיא בְּמַח, וְגַם הַלֵּב שְׁהוּא עֶקֶר הַתְּאוֹת וְהַמְּחַשְׁבוֹת, וּבְזֶה יִזְכֵּר הַבוֹרָא וַיִּמְעִיט הַנְּאוֹתִיו'.

וּכְשֶׁמְנִיחַ תְּפִלִּין, נִזְכָּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם הַכְּתוּבָה בְּתוֹךְ הַתְּפִלִּין, וְהַתְּפִלִּין אֲסוּר בְּהַסַּח הַדַּעַת. וְאִזּוֹ הוּא נִזְכָּר: "אֵיךְ אֲנִי יָכוֹל לְצַאת מִהַמִּצְרַיִם, לְהַתְּגַבֵּר עַל כָּל מָה שְׁקָשָׁה לִי"? רַק עַל יְדֵי קִיּוֹם "וְלֹא תִתּוֹרוּ" וְכו'.

כְּתַב רַבְּנוּ חַיִּים וַיִּטְאַל זי"ע בְּסִפְר הַקְּדוֹשׁ 'שְׁעָרֵי קְדוֹשָׁה' (ח"א שְׁעִר א'): 'כְּמוֹ שְׁלִבּוֹשׁ גּוֹף הָאָדָם יַעֲשֶׂהוּ הָאֵמֶן בְּתַבְנִית אֵיבְרֵי הַגּוֹף, כֵּן עֲשֶׂה הוּא יִתְבַּרְךְ אֶת הַגּוֹף שְׁהוּא לְבוֹשׁ הַנְּפֶשׁ, בְּתַבְנִית דִּיּוֹקֵן הַנְּפֶשׁ בְּרַמ"ח אַבְרָיִם, וְלָהֶם וּשְׁס"ה גִּידִים הַמְּקַשְּׂרִים אֶת הָאֲבָרִים, וְלְהַמְשִׁיף עַל יָדָם הַדָּם וְהַחַיּוֹת מֵאֲבָר אֶל אֲבָר כְּדִמְיוֹן צְנוּרוֹת, וְאַחַר יִצִּירַת הַגּוֹף, נִפְחַ בּוֹ נֶפֶשׁ חַיָּה, כְּלוּלָה מְרַמ"ח אֵיבְרִים וּשְׁס"ה גִּידִים רוּחָנִיִּים וְיִתְלַבְּשׁוּ תוֹךְ רַמ"ח אֵיבְרִים וּשְׁס"ה גִּידִים שֶׁל הַגּוֹף, וְאִזּוֹ פּוֹעֲלִים אֵיבְרֵי הַנְּפֶשׁ פְּעֻלָּתָם עַל יְדֵי הַפְּלִים, שְׁהֵם אֵיבְרֵי הַגּוֹף כְּגִרְזָן בִּיד הַחֹצֵב בּוֹ. וְהִרְאִיָּה לָזֶה, כִּי לֹא יִפְעֻלוּ אֵיבְרֵי הַגּוֹף פְּעֻלָּתָם, אֲלֹא בְּעוֹד הַנְּפֶשׁ בָּהֶם - עֵין רוֹאָה וְאֵזֶן שׁוֹמַעַת וְכו' (אָבוֹת ב, א), וּבְהַסְתַּלַּק הַנְּפֶשׁ חֲשָׁכוֹ הַרוֹאוֹת בְּאַרְבּוֹת וְנִתְבַּטְּלוּ כָּל הַחַיּוֹשִׁים מְרַמ"ח אַבְרָיִם. וְעַל דֶּרֶךְ זֶה, וּשְׁס"ה גִּידִים רוּחָנִיִּים שֶׁל הַנְּפֶשׁ, מִתְּלַבְּשִׁין תוֹךְ וּשְׁס"ה גִּידִים שְׁבַגּוֹף וּמְמַשְׁכִּין מְזוֹן הַגּוֹפָנִי, שְׁהוּא הַדָּם, אֶל רַמ"ח אֵיבְרֵי הַגּוֹף עִם מְזוֹן הַרוּחָנִי פְּנִימִי בְּתוֹכּוֹ - לְפָרְגֵס רַמ"ח אֵיבְרֵי הַנְּפֶשׁ. וְאַחַר הַפְּטִירָה אֵין שׁוֹם חַיּוֹת נִשְׁפָּע, וְגִידֵי הַגּוֹף גַּם כֵּן מִתְּפָרְקִין וּמִתְּרַקְבִין כְּמוֹ רַמ"ח הָאֲבָרִים, וְהָיוּ כְּלֹא הָיוּ. נִמְצָא, כִּי הָאָדָם בְּעַצְמוֹ אֵינּוֹ כִּי אִם הַנְּפֶשׁ הַשְּׂכִלִית אֲשֶׁר מִתְּלַבְּשֵׁת בַּגּוֹף הַנִּקְרָא לְבוֹשׁ שְׁלָה בְּעוֹלָם הַזֶּה'.

בְּעַל הַהַפְּלָאָה כְּתַב (סִפְר פְּנִים יְפוֹת לְבְרָאשִׁית ו, יא): 'לְעֵתִיד יִזְכֵּךְ הַשֵּׁם עֵינִים הַרוּחָנִיִּים הַמְּלַבְּשִׁים בְּעֵין הַגִּשְׁמִיִּים [כְּלוֹמַר, בְּעֵינֵי בְּשָׂר

פְּרִשְׁת שְׁמוֹת

וְהִנֵּה, מְצַאנוּ בְּעֵין אֶת כָּל הַכְּנוּיִים לְרִצּוֹן וְלִהְשִׁתוֹקְקוֹת, כְּמוֹ שְׁאָנוּ אוֹמְרִים: 'וְכָל עֵין לֶךְ תִּצְפֶּה' (מִנְסַח נִשְׁמַת); "כִּי לֶךְ עֵינֵינוּ תְּלוּיֹת" (תַּחֲנוּן לִב' וְה'); 'עֵינֵינוּ לֶךְ תְּלוּיֹת עַד שֶׁתִּחַנְנוּ וְתוֹצִיא לְאוֹר מִשְׁפָּטנוּ' (מוֹסֵף לְרֵאשׁ הַשָּׁנָה); "כָּלוּ עֵינֵי מִיחַל לְאַלְהֵי" (תְּהִלִּים ט, ט, ד); "הִנֵּה כְּעֵינֵי עֲבָדִים אֶל יְד אֲדוֹנֵיהֶם כְּעֵינֵי שְׂפָחָה אֶל יְד גְּבֻרָתָהּ כֵּן עֵינֵינוּ אֶל ה' אֱלֹהֵינוּ עַד שֶׁיִּחַנְנוּ" (שֵׁם קכג, ב); "עֵינֵי כָל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל" (שֵׁם קמה, טו); כָּל אֵלוּ לְשׁוֹנוֹת הַמּוֹרוֹת, כִּי בְּעֵין יֵשׁ כַּח הַרְצוֹן, וְלִכֵּן, "מִכָּל מִשְׁמֵר נִצֵּר לְבָבְךָ", הֵינּוּ, שֵׁישׁ לְשֹׁמֵר עַל הַרְצוֹן שְׁתְּלוּי בְּעֵינֵים.

שְׁאוֹ מְרוֹם עֵינֵיכֶם

בְּכָל בִּקְרָא אָנוּ מְכַסִּים עֵינֵים וְקוֹרְאִים "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד" - שְׁמַע רֵאשִׁי תְּבוֹת: "שְׁאוֹ מְרוֹם עֵינֵיכֶם", הֵינּוּ לְרוֹמֵם אֶת הַמְּבֹט עַל הָעוֹלָם בְּכָלֵל בְּגִדְלוֹת וְלֹא בְּקִטְנוֹת, וּבְכָל דְּבַר פְּרִטֵי לְרֵאוֹת רַק אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלְדַעַת שְׂרַק ה' אֶחָד נִמְצָא בְּעוֹלָם. וְלִהְגִּבִּיָּה גַם אֶת רֵאשִׁית הָעֵין שֶׁתִּהְיֶה בְּכַחֲנֵית "עֵינֵי הַשָּׁם" - לְרוֹמֵם אֶת עַנְנֵי שְׁמִירַת הָעֵינֵים שֶׁתִּהְיֶינָה יוֹתֵר נְקִיּוֹת.

וּשְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת הַגְּדוֹלוֹת ע' וּד' שֶׁבְּפִסּוֹק "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד", מוֹרוֹת עַל הָעֵין וְהַדְּבוּר שֶׁבִּיחַד הֵם 'עַד', וּבִיחַד עִם ה' שֶׁל שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, יוֹצֵא צְרוּף תְּבוֹת 'עַדִּי' שֶׁפְּרוּשָׁה: תְּכַשִּׁיט, וּמְרַמֵּז עַל גְּדֵל הַהִתְקַשְּׁרוֹת בֵּינֵינוּ לְבֵין אֲבֵינוּ שֶׁבְּשָׂמִים, עַל יְדֵי שְׁמִירַת הָעֵין וְהַדְּבוּר.

כִּי "כִּתְּרָה יִתְנוּ לֶךְ ה' אֱלֹהֵינוּ מִלְּאָכִים הַמוֹנִי מַעֲלָה עִם עֲמָךְ יִשְׂרָאֵל קְבוּצֵי מִטָּה". בְּשִׁלְמָא הַמְּלָאכִים נוֹתְנִים שְׂבַח לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲבָל מָה הַכִּתְּרָה שֶׁקְבוּצֵי מִטָּה נוֹתְנִים? אֵלָּא הֵם שְׁנֵי הַפְּחוֹת הֵלְלוּ שֶׁל ע' וּד' - הָעֵין וְהַדְּבוּר שֶׁכְּשֶׁאֲדָם שׁוֹמֵר עֲלֵיהֶם, עוֹלָה מְזִהָ שְׂבַח וְתִהְלֶה נוֹרְאִים מְאֹד לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

אֲזַ תִּקְבַּל יְנִיקָה מְקַדְּשֵׁת שְׁלֹשָׁה אַבוֹת וּמִהַשְׁכִּינָה, שְׁהֵמָּה רְמוּזִים בְּעֵין. כִּי בְּעֵין יֵשׁ שְׁלֹשָׁה גְּוָנִים. הַלְּבָן - כְּנֶגֶד מֵדַת חֶסֶד שֶׁל אַבְרָהָם. שַׁחֹר - כְּנֶגֶד מֵדַת גְּבוּרָה שֶׁל יִצְחָק. יְרוֹק - כְּנֶגֶד מֵדַת תְּפָאֶרֶת שֶׁל יַעֲקֹב. וְעֵלְיוֹ בַּת עֵין, נִקְדָּה פְּנִימִית בְּעֵין - כְּנֶגֶד הַשְׁכִּינָה. כִּי כָּל הַמְּרַכְּבָה הָעֲלִיוֹנָה וְכָל הָעוֹלָם וְהַקְּדוּשָׁה - הַכָּל כְּאֲשֶׁר לְכָל תְּלוּי בְּעֵין, וְכִשְׁאֲדָם שׁוֹמֵר עֵינָיו, נוֹתֵן כַּח וּמוֹסִיף שְׁפַע לְשְׁכִינָה וְלְאַבוֹת, וְלְכָל הָעוֹלָם כְּלוֹ; [כְּאֲשֶׁר מֵאַרְיֵף בְּזֶה הַקְּדוּשׁ בַּעַל 'רֵאשִׁית חֲכָמָה' בְּשַׁעַר הַקְּדוּשָׁה פָּרַק ח', עֵין שֵׁם] - עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ.

הָעֵינִים הֵן סוֹד הַהִשְׁתוֹקְקוֹת הַפְּנִימִית

כְּתוּב (מִשְׁלֵי ד, כג): "מִכָּל מִשְׁמֵר נִצֵּר לְבָבְךָ כִּי מִמֶּנּוּ תוֹצֵאוֹת חַיִּים", 'לְבָבְךָ' מוֹרָה עַל הַרְצוֹן וְהַתְּשׁוּקָה שֶׁבִּלְבָב. כְּאֲשֶׁר אָנוּ שׁוֹמְרִים עֲלֵיהֶם, פְּנִימִיּוֹת נִשְׁמַתְנוּ מִתְּלִהְבֵּת לְהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, וְזֶה עַל יְדֵי שְׁמִירָה עַל הַמְּשָׁרְתִים הָעוֹמְדִים בַּחוּץ שֶׁהֵן הָעֵינִים.

בְּפְנִימִיּוֹת הַיְּהוּדִי בּוֹעֶרֶת אֵשׁ קְדוּשָׁה, כְּלִשׁוֹן הַמְּדַרְּשׁ (בַּמְדָּבָר וְבָה יב, ג): 'נִטַּל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּמִין מְטֻבֵּעַ שֶׁל אֵשׁ מִתַּחַת כִּפְסֵי הַכְּבוֹד, וְהִרְאָה לוֹ לְמִשָּׁה, זֶה יִתְנוּ, כְּזֶה יִתְנוּ'. מְטֻבֵּעַ שֶׁל אֵשׁ, זֶה הוּא הַכַּח הַפְּנִימִי שֶׁל הַיְּהוּדִי הַבוֹעֵר לְהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, וּמִכַּחוּ יָכוֹל לְבַנוֹת מִשְׁפָּן לְהַדִּיר זִיוו יִתְבָּרַךְ.

וְהִנֵּה כְּתִיב (שְׁמוֹת ג, ג): "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶסְרֶה נָא וְאֶרְאֶה אֶת הַמְּרַאֵה הַגָּדֹל הַזֶּה מִדּוֹעַ לֹא יִבְעַר הַסֵּנֶה". וְאֶפְשָׁר לֹאמַר בְּדָרְךָ רָמַז, שֶׁמִּשָּׁה רְבִנוּ הַתְּפִלָּא: "מִדּוֹעַ לֹא יִבְעַר הַסֵּנֶה"? וְהִלָּא בְּפְנִימִיּוֹת שֶׁל בַּר יִשְׂרָאֵל בּוֹעֶרֶת אֵשׁ, וְאֵיךְ אֵינוֹ מִתְּפָרֵץ הַחוּצָה וּבוֹעֵר כְּרֵאוּי?!

הָאֵשׁ הַזֹּאת, שֶׁהִיא הַמְּנִיעַ לְכָל מַעֲשֵׂי הָאָדָם בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת, הִיא 'הַרְצוֹן' [אֵין דְּבַר הָעוֹמֵד בְּפְנֵי הַרְצוֹן]. וְהִיא הַהִשְׁתוֹקְקוֹת, הַצְּפִיָּה, הַיְּחוּל, הַתְּקִנָּה, הַתְּשׁוּקָה, הַצְּמֵאוֹן, הַאֲהָבָה, הַחֲפִץ וְהַכְּסוּפִים שֵׁישׁ לְאָדָם.

פְּרִשְׁת שְׁמוֹת

ברוך הוא מקיים (עין מועד קטן טז ע"ב), מה שאין אחרים זוכים לזה?

ענהו הבבא סאלי זי"ע: העקר הוא לשמר על העין ועל הפה, כשאדם שומר על העינים והפה, הוא נעשה כל פלו קדשה ובקל יכול לזכות לכל המדרגות שבעולם. אבל, כשפוגם בעיניו, זה פוגם אחר כך בכל הדברים שבקדשה שהוא זוכה להשיג, וחסמנא ליצלן.

והוא יסוד חשוב מאד, שמלבד שהיא מצוה בפני עצמה של "ולא תתורו", היא גם יסוד הכלל, משום שהפוגם בה מאבד את הנפש, שהיא הרצון, כמו שכתוב (בראשית כג, ח): "אם יש את נפשכם".

וצריך לדעת, שגם בענין הרצונות, צריך להזהר מאד שלא לעבד בשיטה עצמאית. כי אדם צריך לדעת את הבחינה של "ה' צלף" (תהלים קכא, ה), שהוא יתברך מלוא את האדם תמיד כצל, ושלל יחשב שהוא נמצא לבד בעבודתו, כי צריך לעבד את הקדוש ברוך הוא עמו בעצמו.

אחד מהעקרם הם, שהקדוש ברוך הוא יודע מחשבות בני אדם, ובדאי רואה את העבודה שלך ואת קשייך, לכן צריך לקיים (איכה ב, ט): "שפכי כמים לבך", 'לבך' - זה הרצון. הינו, שתשפך תפלות בעשר, על הרצון וההשתוקקות שלך - לעבדו בלב שלם ובנפש חפצה.

כתוב (שיר השירים ב, יד) "השמיעני את קולך כי קולך ערב" - מובא במדרש תהלים (מזמור קטז): אמר להם הקדוש ברוך הוא: "השמיעני את קולך", למה? "כי קולך ערב"! וכתוב (שם ח, יג): "היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני" - שהוא מתאנה לתפלתן של ישראל. 'ערב' - שגם במצב של 'ערכה', שהיא בלי טעם ובלי ריח (ויקרא וכה, ל, יב) - 'השמיעני', שפך את הלב היודע מרת נפשו (משלי י, יד), ואמר לפניו יתברך: "ובונו של עולם! הגביהני נא ורוממני".

כסוי העינים בשמע ישראל

רמז רבנו החתם סופר זי"ע במנהג ישראל קדושים, שנוהגים לכסות העינים ביד בעת קריאת שמע, כי אז אנו עוסקים לקבל על עצמנו עול מ'לכות שמים [ראשי תבות שמ"ע], ועל כן אנו רוצים להסיר מעל עינינו כל ראיה הטורדת קרבת אלקים, ועל ידי זה, כל המחשבות שלנו תתרוממנה, והרמז לזה שאו מ'רום ע'יניכם [ראשי תבות שמ"ע].

וכתב ה'חפץ חיים' זי"ע (שמירת הלשון ח"ב פרק ל'): 'העין הוא הפתח הראשון של יצר הרע, שדרך נכנס כח החמדה והתאנה בלב האדם, שעליהם הזהירו מן התורה במעמד הר סיני, וכמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה (רש"י במדבר טו, לד, ועין פתחומא שלח טו): העין רואה והלב חומד, וכלי המעשה גומרים. ועל זה נרמז באיכה (ג, נא): "עיני עוללה לנפשי מכל בנות עירי". והינו, "בנות עירי", רומז על כחות הגוף שהוא גם כן מכנה בשם 'גוף', וכמאמרם (נדרים לב ע"ב): "עיר קטנה" (קהלת ט, יד) - זה הגוף. ורמז, שהעין השחיתה לנפשו יותר מכל שאר כחות הגוף, שכלם לא באו לגמור, אלא מה שהתחיל בעיניו.

"פלגי מים ירדו עיני על לא שמרו תורתך" (תהלים קיט, קלו): - פתאם הוא חושב בדברים שפלים, 'אני אעשה כך', 'אני לא אעשה כך' כדי שלא יגידו וכו', 'זה לא מחזיק ממני', 'זה אמר עלי', 'זה לא אמר עלי'... כל הדברים נעשים כאלו נמוכים, והכל בגלל העין שהיא רואה! על כן בודאי העינים צריכות שמירה אין סוף ואין קץ.

ופעם, נגש אחד מראשי הישיבות אל הבבא סאלי זי"ע ואמר לו: הנה אתה לומד ועובד את הקדוש ברוך הוא וכו', אף גם אנו עושים כך בישיבות, ולמה אצלכם, כל אשר יצא מפיכם הוא בבחינת (איוב כב, כח): "ותגזר אמר ויקם לך" - צדיק גוזר והקדוש

פְּרִשְׁת שְׁמוֹת

מה נשתנה תכלת מכל הצבעונין? מפני שתכלת דומה לים, וים דומה לרקיע, ורקיע דומה לאבן ספיר, ואבן ספיר דומה לכסא הכבוד, דכתיב (שמות כד, י) "ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו" וגו', וכתיב (יהזקאל א, כו): "כמראה אבן ספיר דמות כסא". ההתעטפות בציצית, מזכירה את הקדוש ברוך הוא בבחינת "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד". זה דבר נפלא מאד! אדם מתעטף בציצית ונזכר בשמירת העינים, והקדוש ברוך הוא מגביהו.

בנסח 'לשם יחוד' לפני עטיפת הטלית (לפי מנהג האשכנזים) אומרים: **זעל ידי זה תנצל נפשי ורוחי ונשמתי ותפילתי מן החיצונים.** כאשר אדם שומר על עצמו ומקיים "לא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם", הנזכר בפרשת ציצית, הקדוש ברוך הוא שומר ומגן עליו, בכח של שמירת העינים, שהוא כח שמירה עצום, מן החיצונים העוטפים את האדם ומפריעים לו מהתקרבות לה'.

קדשת העינים מכח המזוזה

פסוקים אלו נזכרים גם במזוזה, אשר לה תפקיד להזכיר ליהודי שיש לו אחריות לכל דבר בעבודת השם יתברך. כשאדם יוצא מהבית, צריך לזכר את הענין של "לטטפת בין עיניך", שתדע, שאתה הולך עם עיני ה', וצריך לשמר מאד מאד על העינים, וכשנכנס יוצא ורואה את המזוזה שעל הפתח, נזכר בזה, ולכן צדיקים כתבו, שההסתכלות על המזוזה כבר מעוררת את האדם, ובראיה בעלמא כבר מקיים מצוה. יש שכתבו לומר בפה מלא: "אני רואה את המזוזה, ואני נזכר במצוות התורה", ובזה אדם מקיים בשלמות מצוות "וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך".

אין לטען לי זה לא יזיק

כתוב (במדבר כד, ד): "מחזה שדי יחזה, נפל וגלוי עינים", מובא מצדיקים ז"ע, שאפלו

יעקב אבינו מוגלה עראיות העולם

כח יעקב אבינו מתעצם מכח יוסף הצדיק, כמו שכתוב (תהלים עז, טו): "גאלת בזרוע עמך בני יעקב ויוסף סלה", כדברינו למעלה, בפסוק "אנכי ה' אלקיך המעלה מארץ מצרים", בזכות (בראשית מו, ד) "ויוסף ישית ידו על עיניך", בכח יעקב ובזכות יוסף. כשהודי קורא "שמע ישראל", הינו, ישראל סבא - יעקב אבינו, שנשמתו יורדת בשעה שיהודי מקבל עליו על מלכות שמים, ומדבר אלינו יעקב אבינו: "אתה רוצה לזכות לשמירת העינים?! כסה אותם!".

ובכך אנו חשים את ארעיותו של העולם העובר. וכך היתה מדתו של יעקב, כמו שאמר: "ימי שני מגורי" (בראשית מז, ט), כגר הנוטה לזון בדירת עראי. אדם יכול להתקשר להרגשה זו כאשר הוא מכסה את העינים, ושומר עליהן בנקיטת וטהרה, אין מבטו בשפלות ובקטנות - להאשים את הזולת במה שקורה לו וכו', כי יודע שהכל בא מה' אחד. על עיני יעקב אבינו כתוב (שם מח, י) "ועיני ישראל כבדו מזקן". ואמרו חז"ל (קדושין לב ע"ב) 'אין זקן אלא מי שקנה חכמה'. כי לזקנה יכול לזכות גם אדם צעיר, השקוע בתורה ומשתדל לשמר על עצמו.

לדומם נשמת ישראל

בפרשת ציצית, הקדוש ברוך הוא מרומם את האיש הישראלי, כשמשתדל לשמר על עיניו וכשקורא פרשה זו, נזכר שמקבל כח לצאת מהמצרים, בכח "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם", כח המביא את האדם לעשות את כל מצוות ה' כמו שכתוב: "למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי", כי דוקא על ידי שמירת העינים אפשר לזכר את כל מצוות השם.

הגמרא אומרת (חלין פט ע"א): 'חוט של תכלת מאי היא? דתניא, רבי מאיר אומר,

פְּרִשְׁת שְׁמוֹת

לפניו. פעם אמרו לו: ילמדנו רבנו, איך אפשר להיות עם עינים פקוחות ולא לראות דבר? ענה להם: את זה צריך להתחיל לתרגל מגיל צעיר, כי זו עבודה קשה מאוד.

ומספר, שהיה איזה צדיק שהיה זקן וחולה, וכשהתאשפז בבית רפואה, בקשו מקרבו שיטפלו בו דוקא אחים ולא אחיות, כי הוא היה זהיר ביותר בשמירת עיניו, ובטעות נכנסה איזו אחות, ותכף בהבחינו בזאת, נתק עצמו מכל המכשירים וקפץ וברח. אמרו לו: "כבוד הרב, זו אשה מבגרת שנכנסה בטעות..." ענה להם: "ליצר הרע יש כח לעשות אותי צעיר ואותה צעירה, הכל הוא יכול לשנות..."

ואף שאנו מספרים עבודות מצדיקים גדולים מאד, יש בכל חלק בתורה שיכות לכל יהודי, וכל אחד צריך לראות מה שיך מהנהגות הצדיקים, לא שהוא צריך לחקות אותם, כי בודאי לפעמים הן מדרגות שאינן שיכות בו, וכך הוא יכול, חס ושלום, לפל, אבל תמיד צריך לשאף ליותר.

רש"י הקדוש מביא את דברי רבותינו: 'למה פרשת ויחי סתומה? לפי, שפינן שנפטר יעקב אבינו, נסתמו עיניהם ולבם של ישראל מצרת השעבוד שהתחילו לשעבדם'. סתימת הלב מתחלת מהעינים, כאשר העין נסתמת, גם הלב נהיה סתום. אם אדם פוגם בעינים, מאבד את כח הרצון שלו להתעלות, הכל תלוי בעינים. אם אדם שומר על העינים, יש לו תשוקה באמת להתקרב להקדוש ברוך הוא ולהתעלות בכל המדרגות, ואם חס ושלום, אינו שומר, יכול לפל לגמרי. מספיק שהוא מאבד את הרצון, הוא מפסיד הרבה. לכן, גם על זה צריך לבקש בפרטות - "רבוננו של עולם! שמר את עיני".

מובא בגמרא (ברכות לא ע"א): 'אמר רב המנונא, כמה הלכתא גברותא איכא למשמע מהני קראי דחנה' [כמה הלכות גדולות אפשר ללמד מהפסוקים האלו של חנה] (ש"א א):

כשאדם זוכה לבחינת 'מחזה שדי יחזה', כלומר, שהתעלה בתורה ובעבודת השם והשיג מדרגות רמות, אבל אם אינו שומר על עיניו אלא שהוא "גלוי עינים" - הוא בבחינת "נפל". וכך נאמר על בלעם, שהוא קלפת הקרירות, פלגן ועמלק.

והקרירות הזאת מפילה את האדם, הוא אומר: "לי זה לא נזיק", אדם חושב "אני יכול לקרא עתון, הלא הוא דבר רשות, מי אמר שזה נזיק?! לי זה לא נזיק!..." ולפעמים אף מצדיק זאת, באמרו שצריך לראות ולהתעניין במה שנעשה בעולם, והוא טעות.

כלם צריכים להזהר

פעם בקש תלמיד רשות מרבו, הגאון הצדיק, רבי אליהו לופיאן זצ"ל, המשגיח בשיבת 'כפר חסידים', להשתתף בחתנה. וכשברר רבי אליהו, איך יהיה הצביון של הארוע, ואיך הן המשפחות וכו', ענה התלמיד: "אל תחשושי, לי זה לא נזיק..." ורבי אליהו נרתע פלו ונבהל לשמע הדברים. נענה ואמר לו ברעדה: "אתה בחור בן שבע עשרה, ואני בגיל שמונים, עין אחת לא רואה, העין השנייה חצי רואה, וכשאני יוצא לחוץ, אני כל כלי רועד בבקלה ופחד, ואתה עוד אומר: לי זה לא נזיק?! איך אתה מסגל לומר דבר כזה?!" אדם צריך להיות ירא וחרד תמיד.

פעם נכנס הגאון הצדיק, רבי אליהו לופיאן זצ"ל לשיבה, והיה איזה ענין שרצו לבטל את תפלת שחרית, כי לא היה להם תקציב כדי להכין ארחת בקר, אמר להם: "בכל זאת, אל תבטלו את המנין של תפלת שחרית, אני אבוא ואתפלל עמכם..." והוא שמש כחזן וקרא בקול רם את פסוקי קריאת שמע: "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם", וכשרק שמעו איך הרב קורא את הפסוקים, הרגישו איך שהרב רועד מעון פגם העינים.

[כשהיה הגאון הצדיק, רבי אליהו לופיאן זצ"ל דורש ברבים, לא היה רואה אף אחד

פְּרִשְׁת שְׁמוֹת

אור הגנוז בתורה

ולכן, הצדיקים שְׁעִינֵיהֶם זְכוּת, רואים את הכל בתורה הקדושה, כי האור הגנוז נגנז לצדיקים בתורה. וכשחפשו אחד שֶׁעָגַן אֶת אִשְׁתּוֹ, הָיוּ פוֹתְחִים סֵפֶר וְאוֹמְרִים: "הִנֵּה בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי אֶפְשָׁר לְמַצֵּא אֶת הַבַּעַל, זֶה כְּתוּב בְּסֵפֶר כָּאֵן... מִמֶּשׁ מוֹל הָעֵינַיִם". וְרַק מִי שֶׁשׁוֹמֵר עַל הָעֵינַיִם כְּרְאוּי, רוֹאֶה הַכֹּל בַּתּוֹרָה, וְסִבָּה זֹאת, מְסַפֵּקָה לְשׁוֹמֵר עַל הָעֵינַיִם.

כְּתִיב (אִיכָה ג, נא): "עֵינַי עוֹלְלָה לְנַפְשִׁי מִכָּל בְּנוֹת עִירֵי". 'עִירֵי' - זֶה הַגּוֹף כְּלוּ, הָעֵינַי עוֹלְלָה מִמֶּשׁ קְלִקוּל, יוֹתֵר "מִכָּל בְּנוֹת עִירֵי", יוֹתֵר מִכָּל הָאֲבָרִים, "וְכָל אֲשֶׁר לְאִישׁ יִתֵּן בְּעַד נַפְשׁוֹ" (אִיב ב, ד).

התפלה אף על הבחינות הנמוכות

צָרִיף לְהַתְּפַלֵּל לְהִיּוֹת קְרוֹב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, גַּם אִם אָדָם נִמְצָא בְּמַדְרָגוֹת הַנְּמוּכוֹת בְּיוֹתֵר, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתָנוּ ו'ל' עַל הַפְּסוּק (אִיכָה ב, ט): "שִׁפְכֵי כַמִּים לְבָבְךָ נִכַח פְּנֵי ה'", וְנִקֵּט 'בְּכַמִּים', כְּמוֹכָא שְׂיֵשׁ מֵיִם הַתְּחַתּוֹנִים וּמֵיִם הָעֲלִיוֹנִים - אֲלֵינִי אֲמַרִין אֲנִי בְּעֵינַי לְמַהְיִי קָדָם מְלָכָא, וְאֲלֵינִי אֲמַרִין אֲנִי בְּעֵינַי לְמַהְיִי קָדָם מְלָכָא (ת"ז דף פ' ע"א) [אלו אומרים אנו רוצים להיות לפני המלך, ואלו אומרים אנחנו רוצים להיות לפני המלך], מֵיִם רוֹמְזִים לְבַחֲיוֹנוֹת הַנְּמוּכוֹת, תְּאוּוֹת וּדְבָרִים שְׁפָלִים, הֵינּוּ שֶׁאֶפְלוּ עִם חֲלָקִים אֵלּוּ - אֲנִי רוֹצִים לְהִיּוֹת קְרוֹבִים אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

בְּדוֹרְנוּ, שְׂיֵשׁ בְּלְבוֹל גָּדוֹל בְּעוֹלָם, הַתְּפִלָּה הִיא מְחִיבָת וְנַחֲוֹצָה בְּיוֹתֵר. בְּזַמְנֵנוּ, יֵשׁ לְקַיֵּם מֵה שֶׁכְּתוּב (בְּרַאשִׁית כד, טג): "וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בְּשָׂדֵה לְפָנוֹת עָרֶב", שְׂדוּקָא בְּזַמֵּן הָעָרֶב, הָעָרֶבּוּב, צָרִיף לְשׁוּחַ וְלְהַתְּפַלֵּל לְבוֹרָא עוֹלָם בְּשִׁפְיַת הַנְּפֵשׁ, וְכְמוֹ שֶׁכְּתוּב (דְּבָרִים כג, יב): "וְהָיָה לְפָנוֹת עָרֶב יִרְחֹץ בְּמַיִם", מִי הַתְּפִלָּה הַזֹּכֶה לְבוֹרָא עוֹלָם. וּמוֹכָא מִהַמְּגִיד הַקְּדוֹשׁ מְקַאֲנִיץ זי"ע, שֶׁאֶפְלוּ אִם אֵין אָדָם מְרַגֵּשׁ

"וְחִנָּה הִיא מְדַבֶּרֶת עַל לְבָה". וְאָמְרוּ בִירוּשָׁלַיִם - "וְהָיָה כִּי הִרְבֵּתָה לְהַתְּפַלֵּל" (שְׁמוֹעַל-א, יב) - 'מִכָּאֵן שֶׁכָּל הַמְּרַבֵּה בַתְּפִלָּה נִעְנָה'. כְּתִיב: "וְאֶשְׁפָּף אֶת נַפְשִׁי לְפָנֵי ה'" (שֵׁם טו) 'נַפְשִׁי' - זֶה הָרָצוֹן, וּבְעֵינַי תְּלוּי הָרָצוֹן.

רַבְּנוּ בַעַל 'קְצוֹת הַחֲשׁוֹן' זי"ע, הִנֵּה גְאוֹן עָצוּם, אֲשֶׁר אֵי אֶפְשָׁר לְתַאֵר אֶת עֲמָק גְאוֹנוֹתוֹ, הַנִּרְאָה מִחֲבוּרוֹ שֶׁהוּא "עֲמָק עֲמָק מִי יִמְצָאֵנוּ", וּבְעוֹלָם הַיְשִׁיבוֹת רְגִילִים לְלַמֵּד בְּסִפְרָיו. וּפְעַם, בְּשִׁבְתָּ קֹדֶשׁ, בַּעַת רַעְוָא דְרַעְוִין, הַשְּׁתַּטַּח עַל הָאָרֶץ בְּפִשׁוּט יְדִים וְרַגְלִים וְצַעֲק: "רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם! אֵיךְ אֲנִי יְכוֹל לְעַסֵּק בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְעֵינַי, פִּי וְאָזְנִי לֹא נִשְׁמְרוּ כְּרְאוּי..."

כִּף צָרִיף לְהַפִּיל תְּחִנָּה לְבוֹרָא הָעוֹלָם, רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם! אֲנִי מִתְחַנֵּן, מְחַל לִי, נִקֵּה אוֹתִי, שְׁמֹר אֶת עֵינַי.

סֵפֶר הַגְּאוֹן הַצְּדִיק, רַבִּי זָאב צ'צ'יק וצ"ל, בְּשֵׁם זֶקֶן שְׁעוֹד זָכָה לְהַפִּיר אֶת בַּעַל 'קְצוֹת הַחֲשׁוֹן', שֶׁנִּכְנַס אֵלָיו בְּצַעֲרֵירוֹתוֹ לְקַבֵּל בְּרָכָה. תְּפַס בַּעַל קְצוֹת הַחֲשׁוֹן אֶת יְדוֹ וְאָמַר לוֹ: "רְאֵה! כְּתוּב (קֹהֶלֶת יא, ט): "שְׂמַח בְּחֹר בְּחֹר בְּיָדוֹתֶיךָ וּיִטְיַב לְבָבְךָ בִּימֵי בְּחֹרוֹתֶיךָ וְהִלֵּךְ בְּדַרְכֵי לְבָבְךָ וּבְמַרְאֵי עֵינֶיךָ..."

וְאֵז הַפְּסִיק, וְנִעְנַע אֶת יְדוֹ בְּחִזְקָה - "וְדַע, כִּי עַל כָּל אֵלֶּה יִבְיָאָךְ הָאֱלֹהִים בְּמִשְׁפָּט", כְּשֶׁכָּל כְּלוּ הָיָה רוֹעֵד... וְאַחַר הַפְּסוּק הַזֶּה לֹא הוֹסִיף שׁוּם מְלָה, אֲבָל אוֹתוֹ מִתְבָּרַךְ כְּבָר הַבֵּינַי הֵיטֵב אֶת כּוֹנְנוֹ, וְתַמִּיד זָכַר אֶת שְׁלַחַשׁ לוֹ בַּעַל קְצוֹת הַחֲשׁוֹן.

הַצְּדִיקִים נִזְהָרוּ מְאֹד בְּדַבְּרֵי זֶה. אֵף אֶחָד לֹא יְכוֹל לֹאמֵר: "אֵינִי צָרִיף לְחַשְׁשׁ", אֲלֵא, יֵשׁ לְהַרְבוֹת בַּתְּפִלָּה לְבוֹרָא שֶׁיִּשְׁמֹר עֵינָיו, כְּדִי שְׂיִזְכֶּה לְהַשְׁגָּה, הַבְּנָה, דְּבָקוּת, עֲרֻבוֹת וְרַצִּיפוֹת בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. הַכֹּל תְּלוּי בְּשִׁמְרַת הָעֵינַיִם, כִּי כְּשֶׁהֲאִיבָרִים נִקְיִים - אָדָם יְכוֹל לְרַאוֹת לְמַרְחוֹק.

פְּרִשְׁת שְׁמוֹת

הַכַּפּוּרִים, וְאַחַד בְּקֶשׁ בְּרַכָּה שְׂיִזְכּוּ יְלָדָיו לְיִרְאַת שָׁמַיִם וְיִהְיוּ תַלְמִידֵי חֲכָמִים. עֲנֵהוּ הַחֲזוֹן אִישׁ: אָמֵן אֲבָרְכֶךָ, אֲבָל אַל תַּחֲשַׁב שְׁלִילָדִים טוֹבִים זֹכִים בְּכַח בְּרָכוֹת, לִילָדִים טוֹבִים אֲפֹשֶׁר לְזִכּוֹת רַק עַל יְדֵי תַפְלָה בְּלִי גְבוּל, בְּתַפְלַת 'וְנִהְיָ אֲנַחְנוּ וְצֹאֲצֹאֵינוּ וְצֹאֲצֹאֵי צֹאֲצֹאֵינוּ כְּלָנוּ יוֹדְעֵי שְׂמֶךָ וְלוֹמְדֵי תוֹרַתְךָ לְשִׁמְהָ, לְשִׁקֵּד עַל יְדִלְתֵי הַתַּפְלָה הַזֹּאת יוֹם יוֹם, כְּדֹמְצֵינוּ בְּחִנָּה שְׂאֵמְרָה (ש"א א, כז): "אַל הִנְעַר הַזֶּה הַתַּפְלָלְתִּי", בְּנִיתִי אֵת כָּל כְּלוֹ מִכַּח תַּפְלָה. וְאִם אָדָם שׁוֹמֵר עַל הַעֲיִנִּים זֶה מְשַׁפֵּיעַ מְאֹד מְאֹד עַל הַזֶּרַע, אִם חֵס וְשָׁלוֹם, הוּא פּוֹגֵם בְּעֵינַיִם - פּוֹגֵם בְּיָלָדִים. וְזֶהוּ "אַל תַּחֲטֹאוּ בְּיָלָד" (בְּרֵאשִׁית מ.ב, כב), וְרַק בְּשִׁבִיל סִבָּה זוֹ בְּלִבְד כְּדָאֵי לְשִׁמְרָה עַל הַעֲיִנִּים, כְּדֵי שֶׁתִּשְׁוֹקוֹת וְהַהֲגָזוֹת שֶׁל וְרַעְנוּ עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת יִהְיוּ רַק לַעֲשׂוֹת אֵת רְצוֹן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

לְלַמֵּד מֵהַצְדִּיקִים אֵת הַשְּׂאִיפּוֹת לְשִׁמִּירַת הַעֲיִנִּים

יֵשׁ לְלַמֵּד מִמִּנְהַגֵי הַצְדִּיקִים, "צָאֵי לָךְ בְּעֵקֶבֶי הַצֵּאָן" (שִׁיר הַשִּׁירִים א, ח), וּכְאֶמְרָם וְ"ל (מִדְרַשׁ שְׁמוּאֵל טו): אֵין לָךְ אֲלָא חֲכָם שְׁבָדוֹרְךָ, "שְׂאֵל אָבִיךָ וְיִגְדֶּךָ וְיִאֲמָרוּ לָךְ" (דְּבָרִים ל.ב, ז), לְלַמֵּד מִנְהַג הַצְדִּיקִים, וּבִפְרָט בְּנוֹשְׂא שְׂמִירַת הַעֲיִנִּים, שְׁגִדוּלִים מְעַשֵּׂי צְדִיקִים כְּמַעֲשֵׂה מְרַכְבָּה.

הֵיוּ צְדִיקִים שֶׁהֵיוּ יְכוּלִים לְצֵאת הַחוּצָה בְּעֵינַיִם גְּלוּיּוֹת, מִגְּדֵל מְדַרְגָתָם בְּשִׁמִּירַת הַעֲיִנִּים. יְכוּלִים לְצֵאת לְרַחוּב וְאֵינָם רוֹאִים כְּלוֹם, מִמָּשׁ רוֹאִים הַכֹּל כְּקֹאקֵי חִיּוּרֵי [כְּבָרְזִים לְכַנִּים] (בְּרֵכּוֹת כ' ע"א), וְאֶפְלוּ אֵת זֶה לֹא רוֹאִים...

מִבְּאֵר בְּסִפְרֵי הַקְּדוֹשׁ 'מְאוּר וְשִׁמְשׁ', שָׂרַק מִי שְׂאֵין לוֹ שׁוֹם תַּאֲוָה לְאֲכִילָה וְשִׁתְיָה, מְמוֹן וְכָבוֹד, יוֹכֵל לְזַכּוֹת לְמִדְרָגָה הַגְּ"ל. אֲבָל, מִי שֵׁישׁ לוֹ תַּאֲוָה מֵאַחַת הַתַּאֲוּוֹת, אֵינּוּ יְכוּל לְפַתַּח אֵת הַעֲיִנִּים. לְכֵן, עַל הָאָדָם לִידַע, שְׂאֵת שְׂאִיפּוֹתָיו לְדַרְגּוֹת גְּבוּהוֹת בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם, צָרִיךְ

בְּכָלֵל שֶׁהַדְּבוּרִים יוֹצֵאִים מִתּוֹכּוֹ, אֲלָא מִתְפַּלֵּל מִחֲמַת שְׂיִודַע כִּי צָרִיךְ לְהִרְבוֹת בְּתַפְלָה, אָמֵן בְּאֵמַת זוֹ הַפְּנִימִיּוֹת הַטְּהוּרָה שְׁלוֹ, וְאֵין זֶה סֵתֵם דְּבוּרִים כְּמוֹ שְׁחֹשֵׁב. וּכְשֶׁמְרַבֵּה לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ - הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עֲזֹר לוֹ לְשִׁמְרָה עַל עֵינָיו.

וְכֵן מִבְּאֵרִים הַצְדִּיקִים זִי"ע אֵת הַפְּסוּק (ש"א ב, ח): "מֵאֲשַׁפּוֹת יָרִים אֲבִיוֹן", הֵרִי בְּאָדָם יֵשׁ תַּאֲוֹת רְבוֹת הַטְּבוּעוֹת בּוֹ מִכַּח הַרְצוֹן. כְּשֶׁהַעֲיִנִּים מְקַלְקְלוֹת, חֵס וְשָׁלוֹם, גַּם הַרְצוֹנוֹת מְאֹד נְמוּכִים וְנִתּוּנִים בְּאֲשַׁפְּתוֹת, כְּשֶׁאָדָם שׁוֹמֵר עַל עֵינָיו, ה' מְרוֹמְמֵם מֵאֲשַׁפְּתוֹת. וְזֶהוּ "מֵאֲשַׁפּוֹת יָרִים אֲבִיוֹן" - מְלִשׁוֹן תַּאֲב, הֵינּוּ, רְצוֹן הָאָדָם. וְצָרִיךְ לִידַע שְׂאֵין כָּאֵן מְמַצֵּעַ, לוֹמֵר, שְׂאִם אֵין לוֹ רְצוֹן לְהַתְעַלּוֹת - זֶה לֹא נוֹרָא. כִּי אִם אֵין לוֹ רְצוֹנוֹת קְדוּשִׁים, אֲזִי הוּא נִמְצָא בְּאֲשַׁפְּתוֹת מְמַשׁ. וְהוּא מֵה שְׂאֵנּוּ צוֹעֲקִים "עַד מִתִּי עֲזָךְ בְּשִׁבִי וְתַפְאֲרַתְךָ בְּיַד צָר" (תְּהִלִּים עח, סא); הֵינּוּ חֲלָקֵי נִשְׁמוֹתֵינוּ שְׂאֵבְדָנוּם מִכַּח פְּגַם רְאִיוֹת אֲסוּרוֹת.

הֵרֵב הַקְּדוּשׁ רַבִּי אוּרֵי מְסֻטְרַעֲלִיֶסְק זִי"ע אָמַר (סִפְרֵי הַקְּדוֹשׁ 'אֲמֵרֵי קְדוּשׁ' סְעִיף כט): בְּעֵינֵי תַקְוֹן הַמְּדוּת וְהַתַּאֲוּוֹת, אֵף דְּאֵיִתָּא בְּסִפְרִים הַקְּדוּשִׁים כְּמָה הַתַּחֲכָמוֹת, מְכַל מְקוֹם לֹא הֵיָה לוֹ דְרָךְ עִבּוֹדָתוֹ - עִבּוֹדַת הַקְּדוּשׁ בְּזֶה, רַק עַל יְדֵי תַפְלָה, שֶׁהֵיָה מִתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל כָּלֵל וְכָלֵל וְעַל כָּל פְּרָט וּפְרָט, בְּכָל כַּחוֹ וְכִנְוָתוֹ עַד שְׁנִטְהַר וְנִתְקַדַּשׁ, וּמִמִּילָא נִתְקַנְוֵי הַמְּדוּת מְאֲלִיָּהֶם, מֵאַחַר שֶׁהֵיָה קְדוּשׁ וְטְהוּר.

הַהֲשַׁפְּעָה עַל הַיְלָדִים

הַשׁוֹמֵר עֵינָיו, לֹא רַק עַל עֲצָמוֹ מְשַׁפֵּיעַ, אֲלָא אֵף עַל יְלָדָיו - שָׂרַק כֶּךָ יְזַכֵּה לִילָדִים טוֹבִים וְהַגּוֹנִים. וְזוֹ אַחֲרִיּוֹת גְּדוּלָה, כִּי הָעֶקֶר בְּחֵינּוּ הֵם הַיְלָדִים כְּמוֹ שְׁנַחַל צֶעֱקָה: "וְאִם אֵין מִתָּה אֲנֹכִי" (בְּרֵאשִׁית ל, א), לְמָה לִי חֵיִים? עַל הַיְלָדִים צָרִיךְ לְשַׁפֵּךְ דְּמַעוֹת בְּלִי גְבוּל.

מְסֻפֵּר, שֶׁפַּעַם כְּאוֹ לְהַתְבָּרַךְ אֲצֵל פְּאָר הַדּוֹר הַגָּאוֹן הַחֲזוֹן אִישׁ זִי"ע בְּעֶרְבַּ יוֹם

פְּרִשְׁת שְׁמוֹת

בתשובות הגאונים כתוב (והובא בשערי תשובה סימן קעח), אשר שני תלמידיו של רב, רב יוסף ורב ששת, לקחו את מדרגתו שלא להסתפל חוץ לארבע אמותיהם [ידוע כשהצדיק נפטר אזי כל מדרגותיו הפקר לכל הרוצה להדבק בדרךיו], וראו שהמדרגה הזאת קשה מאד, וסמאו את עיניהם בדיקהם, ולמרות שהעינים הגשמיות נפגמו, העינים הפנימיות בערו - כלומר, התשוקה והרצון שהיה להם, וכמוכן שאין ללמד מפאן הלכה למעשה, לפי שאין לנו השגה בעצם מדרגתם. ומכל מקום, סמאו עצמם גם לפני שידעו שסומא חייב במצוות. אלא, חשבו שסומא פטור מן המצוות, ואף על פי כן היו מוכנים לאבד את כל המדרגות של שכר קיום המצוות, מדין גדול המצוה ועושה. ועוד, הרי רב יוסף אמר: "בלהו איתנהו ביי", כל אלו שכתוב עליהם שחיייהם אינם חיים, הרחקנין הרתחנין ואניני הדעת (פסחים קיג ע"א), ישנם ביי, וגם מה שכתוב 'שסומא חשוב כמת' - יש ביי, וכך עשו רק כדי להתקרב אליו יתברך. וכשאדם לומד בתלמוד והוא רואה מימרות של רב יוסף, רב ששת, מקבל מהם קדשה, וכמו שהזכרנו מרבנו הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, שהלמוד במימרות הצדיקים, גורם שרוח ונשמת הצדיק מסייעות לאדם.

הרב הקדוש רבי אהרן הגדול מקארלין זי"ע אומר, כשאדם עובר ברחוב קטן ושומר על עיניו באותו רחוב, שידע שחשוב לו כאלו למד מסכתא קטנה, וכשעובר ברחוב גדול ושומר על עיניו באותו רחוב, שידע שנחשב לו, כאלו למד מסכתא גדולה. וכידוע, שכדי לזכות ללמד מסכתא, צריך רחמים מרבים, וכשאדם שומר על עיניו - הוא יכול לזכות לזה.

הצדיק בעל 'שומר אמונים' רבנו אהרן ראטה, זכותו תגן עלינו, אמר, שכשאדם יודע שיש איזה דבר שאסור לו לראות והוא מטה את עצמו שלא לראות, אותה שעה, היא שעת

להתאים למדרגותיו ולמה ששייך בו. כתב בספר 'פלא יועץ', שאם היה יכול אדם להתפלל שלא יראה בכלל בעיניו היה עדיף. כי העין מאד יקרה וצריכה שמירה.

מוכא מהרב הקדוש, רבי אורי מסטרעליסק זי"ע, על הפסוק (תהלים קיט, לו): "העבר עיני מראות שוא", פרוש, דוד המלך, עליו השלום רמז לנו, שיותר טוב לאדם להעביר ולקח, חס ושלום, עיניו, קדם שיראה בהם דבר שוא ויפל רחמנא ליצלן, ועל זה תפלל להשם יתברך בכל עת (ספר הקדוש 'אמרי קדוש' סעיף קמה).

אמנם, אנחנו צריכים את העינים כדי ללמד תורה, ועלינו לשמר עליהן - "יצרנהו כאישון עינו" (דברים לב, ט), ועלינו רק לדעת עד כמה צריכים העינים שמירה.

כתיב (שיר השירים ה, ב): "אני ישנה ולבי ער". שנה זו בחינת עצמת העינים. "לבי ער" - התשוקות שלו מתרוממות, הוא לא צריך לעשות הרבה דברים כדי להתקרב לקדוש ברוך הוא, רק לשמר על עיניו פראוי וכבר בווערת בו התשוקה להשם יתברך, ולא כמקבל לחשב, שכשהעין עצומה האדם חלש, אדרבה, כשהעין עצומה, הלב ער להקדוש ברוך הוא.

רב, שהיה מגדולי האמוראים ותלמיד של רבנו הקדוש, הוא רבי אבא שכתוב בזהר הקדוש. מספר אודותיו, שאחת מהעבודות בהן עבד את השם היתה, שלא הסתפל חוץ לארבע אמותיו. ובספר 'ראשית חכמה' כתב, שהיא מדרגה גדולה, שאדם יודע לאן הוא הולך, כמאמר התנא עקביא בן מהללאל במשנה באבות (ג, א): "דע לאן אתה הולך". מכת הקדשה, שלא היה מסתפל חוץ לארבע אמותיו, קבעו לנו רבותינו: 'הלכתא כרב באסורי' (בכורות מט ע"ב). כיון, שאסור הוא דבר ששייך לקדשה ולטהרה, וכיון שהיה מרובה לטהרה, נפסק בשמים כמותו!

פְּרִשְׁת שְׁמוֹת

שְׁפֹזָה, לְשֵׁהוֹת בְּמִקּוֹם פְּרִיצוֹת, לְפִי גִדְל
קְרָשְׁתוֹ הָעֲצוּמָה.

תּוֹצִיאֹו... תּוֹצִיאֹו... צָעַק בְּבֹא סְאֵלִי זִי"ע

שְׁמַעְתִּי מִהַגְּאוֹן רַבִּי רְאוּבֵן אֶלְבּוֹ שְׁלִיט"א,
רֹאשׁ יְשִׁיבַת 'אוֹר הַחַיִּים', שְׁאַבְרָךְ אֶחָד
מִתְלַמְּדֵי שְׁבֵתוֹ הֵיטָה חוֹלָה בְּקֶצֶרֶת, בַּר מִנָּן,
בְּקֶשׁ מְרַבִּי רְאוּבֵן שִׁיקַח אוֹתוֹ לְרַבְּנוּ בַּאֲבָא
סְאֵלִי זִי"ע, נִכְנַס רַבִּי רְאוּבֵן עִם אוֹתוֹ אֲבָרָךְ
וְהַבַּת, וְהַבְּאֲבָא סְאֵלִי, כְּשֶׁשָּׁאֵל עַל הַבַּת, מַה
זֶה? אָמְרוּ לוֹ שֶׁהִיא בָּאָה לְרַפּוּאָה, מִיָּד הַחַל
לְצָעַק: תּוֹצִיאֹו, תּוֹצִיאֹו, תּוֹצִיאֹו... וְאָף שֶׁהִלָּה
טָעַן, הֲלֹא הֵרַב כָּל כֶּף זָקֵן וְחוֹלָה וְהִיא יְלָדָה
קְטַנָּה וְכו', אָף עַל פִּי כֵן, אֵין לְתַאֲרֵךְ אֶת
זְהִירוֹתוֹ הַמְּפֹלְגָת שֶׁל הַבְּבֹא סְאֵלִי זִי"ע,
בְּשִׁמְרֵת הָעֵינַיִם מִהַסְּתַכְּלוֹת, וְהִזָּה מִקְפִּיד
שֶׁלֹא תִהְיֶה עוֹמְדַת אִשָּׁה. אֶפְלוּ כְּשֶׁהָיוּ מְקִיפִים
אוֹתוֹ כְּמֵאָה אֲנָשִׁים, הָיָה מִיָּד צוֹעֵק - תּוֹצִיאֹו
תּוֹצִיאֹו... אֲנָשִׁים לֹא הָיוּ מְבִינִים שֶׁהוּא צוֹעֵק,
כִּי עוֹמְדַת אִיזוֹ אִשָּׁה בְּפֶתַח, וְזֶה מְפָרִיעַ לוֹ
מְאֹד! [צְדִיקִים הָיוּ כֹּה זְהִירִים...] אֶפְלוּ
כְּשֶׁבָּאִים לְקַבֵּל בְּרִכּוֹת, אִם הָיוּ אֱלוֹ נָשִׁים
שֶׁבָּאוּ לְתַנּוֹת אֶת צְרוּתִיהֶן, הָיָה בַּאֲבָא סְאֵלִי
מְשִׁיב רֵק דְּרָךְ שְׁלִיחַ, וּמְחַזְרִים לְהֵן דְּרָךְ
שְׁלִיחַ, לְפִי שֶׁהָיָה זְהִיר בְּדַבְּרִים אֱלוֹ עַד קֶצֶה
הַגְּבוּל.

עֲבָדוֹת מִצְדִּיקִים

מִסְפָּרִים עַל הַסְּטִיפְלָר זִי"ע, שֶׁהָיָה צָרִיף
לְהַחֲלִיף אֶת בְּגָדוֹ הָעֲלִיּוֹן כְּמַה פְּעָמִים בְּשָׁנָה
לְפִי שֶׁהָלַךְ בְּצַדֵּי הַדְּרָכִים, כְּדִי שֶׁלֹא לְהַסְתַּכֵּל
בְּנָשִׁים. בְּיָדָאֵי שֵׁישׁ הִרְבָּה עֲבָדוֹת שְׁאֵפְשָׁר
לְהַתְחַזֵּק עַל יָדֵן בְּעִבּוּדָה הַזֹּאת, וְהָעֵקֶר לְדַעַת,
שֶׁצְדִיקִים הָיוּ רוֹעֲדִים מְאֹד מִעֲגֻנֵן שְׁמִירַת
הָעֵינַיִם.

בְּסִפְרֵי 'עֲבָדָא דְאַהֲרֹן' - תּוֹלְדוֹתָיו שֶׁל הָרַב
הַקְּדוֹשׁ רַבִּי אֶהֲרֹן רֹאטָה זִי"ע, מִסְפָּר, שֶׁכְּשֶׁהָיָה
גֵר בְּחוּ"ל בְּאַבְרָכּוֹתוֹ, בְּכָל בִּקְרָה הָיָה הוֹלֵךְ
לְטַבֵּל בְּמִקְוֵה קָר, וְהֵיטָה דְרָכּוֹ לְלַכֵּת בְּמִקּוֹם

רְצוֹן עֲצוּמָה, וְכֵדָאֵי לוֹ לְבַקֵּשׁ עַל צְרָכָיו
בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, וְיִבְקֵשׁ שְׁכַחַת הַהִתְגַּבְּרוֹת, יִזְכֶּה
לְהַטוֹת רְצוֹנוֹ לְמַעַן שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, וְשֶׁעֵינָיו
תִּהְיֶינָה שְׁמוֹרוֹת תְּמִיד.

צַעְרוֹ שֶׁל בַּאֲבָא מְאִיר זִי"ע

מִסְפָּר עַל הַגְּאוֹן הַקְּדוֹשׁ, רַבִּי מְאִיר
אֲבִיחֶצִירָא זִי"ע (סִפְרֵי 'אֲבִירֵי יַעֲקֹב' עִמ' 505),
שֶׁבְּשֵׁנַת תְּשַׁל"ג בָּא לְנִמְלֵ הַתְּעוּפָה בְּלָד, כְּדִי
לְקַבֵּל אֶת פְּנֵי אָבִיו, רַבִּי יִשְׂרָאֵל - בַּאֲבָא
סְאֵלִי זִי"ע בְּרִדְתּוֹ מִהַמְּטוּס. בֵּין הַמְּמַתִּינִים
הָיָה גַם רַבְּנוּ, שֶׁחָרַג מִגְּדֻרָו וְעוֹב אֶת שְׁעָרֵי
בֵּיתוֹ לְכַבּוֹד אָבִיו הַגָּדוֹל. לְאַחַר שֶׁנִּחַת הַמְּטוּס
בְּשַׁעַר הַמְּדִיקָת, נוֹדַע לְבְנֵי הַמְּשַׁפְּחָה שֶׁהַמְּטוּס
שֶׁהָיָה מִתְכַּנֵּן הַבְּבֹא סְאֵלִי זִי"ע לְהִגִּיעַ עִמּוֹ,
יִתְעַכֵּב, וְיִחַלְפוּ עוֹד כְּמַה שְׁעוֹת עַד שֶׁיִּנַּחַת
בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל עִם הַמְּטוּס הַבָּא, וְיִהְיֶה עֲלֵיהֶם
לְהַעֲבִיר אֶת אוֹתָן הַשְּׁעוֹת בְּהַמְּתַנָּה בְּבֵית
הַנְּתִיבוֹת. כָּל אוֹתָן הַשְּׁעוֹת הָיָה רַבְּנוּ שְׂרוּי
בְּמַתַּח עֲצוּם לְרַגֵּל הַפְּרִיצוֹת הַשׁוֹרָה בְּמִקּוֹם
- כְּשֶׁהוּא לֹא מִסְתַּפֵּק בְּעֲצִימַת עֵינָיו, אֲלֹא
מְבַקֵּשׁ מִהַסּוֹכְבִים אוֹתוֹ שֶׁיִּקְפּוּהוּ כְּגִרְן
וְיִסְתִּירוּ מֵעֵינָיו כָּל מַחְזָה, שְׁעָה שֶׁהוּא יוֹשֵׁב
עַל סִפְסָל פְּנָתִי. הַגַּם שֶׁלֹא רָאָה בְּעֵינָיו מְאוּמָה,
הַתְּמַרְמֵר מְאֹד עַל שֶׁהוּא נֶאֱלָץ לְשֵׁהוֹת בְּמִקּוֹם
שְׁאִינוֹ גְּדוֹר בְּצַנִּיעוֹת מַחֲלֻטָּת, וְנִכְרַ בּוֹ שֶׁהוּא
מְתִסֵּר מֵעֲצֵם הַשְּׁהוֹת שָׁם. גִּיסוֹ הַצְּדִיק, חָכֵם
רַבִּי דָּוִד יְהוּדִיּוֹף זצ"ל, שֶׁשָּׁהָה עִמּוֹ, שָׁמַע
אוֹתוֹ לּוֹחֵשׁ לְעַצְמוֹ: "אֲלֵמְלֵא מִצְּנוֹת כְּבוֹד
אָב, לֹא הֵיטִי יוֹצֵא מִמְּחַצְתִּי, וּמַה לִּי כָּאֵן
וּמִי לִי כָּאֵן... רַק לְכַבּוֹד מֵרַ אָבִי, הִרִינִי מִקַּבֵּל
עָלִי אֶת הַיְסוּרִין בְּאַהֲבָה". לְאַחַר כְּשֶׁלֶשׁ שָׁנִים,
הַתְּבַטָּא רַבְּנוּ בְּאַזְנֵי גִיסוֹ: "הַזּוֹכֵר אֶת
הַנְּסִיעָה לְלוֹד לְקַבֵּל אֶת פְּנֵי מֵרַ אָבִי? דַּע
לָךְ, שֶׁעַד הַיּוֹם לֹא הִשְׁלַמְתִּי אֶת הַתְּקוּנִים עַל
לוֹד... צֵא וּרְאֵה, מַה גְּדוֹלָה זְהִירוֹת הַצְּדִיקִים!
שְׁכַל אֱלוֹ שְׁלֶשׁ הַשָּׁנִים, שְׁאִינוֹנוּ יְכוּלִים לְתַאֲרֵךְ
אֶת קְרָשְׁתּוֹ וּפְרִישוֹתוֹ שֶׁל הַבַּאֲבָא מְאִיר זִי"ע,
בְּתַעֲנוּיֹת, בְּהַתְּמַדַּת הַתּוֹרָה, בְּקֶדְשַׁת תְּפִלוֹתָיו
וְתַקוּנָיו הַנוֹרְאִים, לֹא הִסְפִּיק לְתַקֵּן פָּגַם, בְּעֶרְךְ

פְּרִשְׁת שְׁמוֹת

שֶׁהִזְהִירוּנוּ 'יֵרָאוּ אֶת ה' קְדוֹשֵׁי', וּמִי שֶׁחָפֵץ בְּקִדְשָׁה עָלָיו לְהִיּוֹת יָרָא - "כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירְאוֹ". לֹא תַפְסִיד כְּלוּם מִהַשְׁקָעָה שֶׁל זְמַן בְּשִׁבִיל עֲנִינֵי קִדְשָׁה. לַפְעָמִים אָדָם רוֹצֵה לְהִשָּׁיג מִשְׁהוּ בַמִּהִירוֹת, אֲבָל בְּזָכוֹת שְׁיִוְתָר בְּעִבּוֹר הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִזְכֶּה לְהִשָּׁיג בְּזְמַן קָצֵר, מֵהַשְׁצָרִיף זְמַן רַב, בְּבַחֲיִנַת "לְמַעַן יָרְבוּ יְמֵיכֶם". כְּלוּמֹר, הַיָּמִים מִתְרַבֵּים בְּזְמַן קָצֵר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בִּירוּשָׁלַיִם (בְּרִכּוֹת כ' ע"א): 'יָגַע רַבִּי בּוֹן בְּתוֹרָה לְעֹשְׂרִים וּשְׁמוֹנֶה שָׁנָה, מֵהַ שָּׂאִין תַּלְמִיד וְתִיק יָכוֹל לְלַמֵּד לְמֵאָה שָׁנָה'. אִם הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה לְהַשְׁפִּיעַ עָלֶיךָ - בְּקַל תִּזְכֶּה לָזֶה. וּמֵבִיא בִירוּשָׁלַיִם, מַעֲשֵׂה בְּסוֹחֵר שֶׁבְּזְמַן שֶׁקָּבַע אֶת תַּלְמוּדוֹ - לֹא בִטֵּל אֶת עוֹנָתוֹ, אָמַר, אִם צָרִיף לְהַגִּיעַ - יִגִּיעַ לִי! וְכֵן צָרִיף לְהִתְנַהֵג גַּם בְּפָרֻט הַזֶּה שֶׁל שְׁמִירַת הָעֵינַיִם.

הַסְתַּכְלוֹת פְּנֵי הַצַּדִּיק

מוֹבָא בַמְדַרְשׁ (שְׁמוֹת רַבָּה כג, ג): 'בֵּא וּרְאֵה דֶרֶךְ הַצַּדִּיקִים בְּמָה שֶׁהֵם סוֹרְחִים, הֵם מִתְקַנְיִם; כְּשֶׁאָדָם פֶּגַם בְּעֵינָיִם, כְּנִגְדָּה זֶה יִסְתַּכֵּל בְּקִדְשָׁה. לְמִשָּׁל, יִסְתַּכֵּל בְּפָנָיו רַבּוֹ אוֹ בְּסִפֵּר תוֹרָה פְּתוּחַ. הַבֵּן אִישׁ חֵי, מֵבִיא בְּסִפְרוֹ 'בֵּן יְהוּדֵעַ', שֶׁיִּסְתַּכֵּל בְּשִׁין שֶׁל הַתְּפִלִּין. כְּמוֹ כֵּן, מֵבִיא תְּקוּן נוֹסֵף, עַל פִּי הַפְּסוּק (אִיּוֹב כב, כט): 'וְשַׁח עֵינָיִם יוֹשַׁע' - אָדָם שֶׁמוֹרִיד אֶת הָעֵינַיִם יָכוֹל לְהוֹשִׁיעַ אַחֲרָיִם גַּם בֵּן.

אֶחָד מִתְקוּנֵי הָעֵינַן הוּא לְרֵאוֹת פְּנֵי צַדִּיק. כִּי רֵאִית פְּנֵי צַדִּיק, כְּבָר מִשְׁפִּיעָה עַל הָאָדָם. וּמַעֲשֵׂה שֶׁהִיָּה אֲצֵל הַרְבֵּה הַקְדוֹשׁ מִצְאֵנוּ זִ"ע שְׁבָאָה אִשָּׁה וּבִקְשָׁה לְהִתְבָּרֵךְ בְּפָרִי בָטָן. וּבְאֵמַת, הַרְבִּי בָרַךְ אוֹתָהּ וּנְפַקְדָה בְּפָרִי בָטָן. אַחֲרֵי שְׁנַתִּים שֶׁגִּמְלָה אֶת הַיָּלֵד הַזֶּה, בָּאָה לְבַקֵּשׁ, שֶׁהַיָּלֵד יִגְדֵל בְּתוֹרָה וּבִירְאָת שָׁמַיִם. כְּשֶׁהִבִּיאוּ אֶת הַבֵּן לְפָנָיו, וּבְרָכוּ הַצַּדִּיק, תִּכְף כְּשֶׁשָּׁבוּ הַבֵּיתָה, נִחְלָה הַיָּלֵד מְאֹד, רַחֲמָנָא לִיצְלֵן, וְשָׁבַק חַיִּים לְכָל חַי. הָאִם נִבְהָלָה מְאֹד, וּמִהִרָה לְבוֹא לְרַבִּי, וּבְכַתְּהָ וְאִמְרָה:

שְׁנַמְצָאוֹת שָׁם נָשִׁים בְּלְבוּשׁ שְׂאִינוּ צְנוּעַ, וְהִיָּה עוֹשֶׂה מֵאֲמָץ עֲלָאֵי שְׁלֵא לְהִבִּיט בָּהֶן, אֲפִלוּ בְּשׁוֹגֵג, בְּיָדְעוּ שְׁגָם זֶה פּוֹגֵם. הִיָּה טוֹבֵל, הוֹלֵךְ וְחוֹזֵר, וְאָמַר לְתַלְמִידָיו: - "רְאוּ, כִּכְל שֶׁהַמְקוּה קִדְשָׁתָנִי... הַדְרָךְ הַלּוֹךְ וְחוֹזֵר הִיָּתָה מְקִדְשָׁת יוֹתֵר".

הַגְּאוֹן הַצַּדִּיק, הַרְבֵּה יִצְחָק זֵילְבְּרֶשֶׁטִין שְׁלִיט"א, מְרַמֵּת אֶלְחָנוֹן, סִפֵּר שֶׁהוּא שָׁמַע מְמוֹנוּ זִ"ע בְּעֵצְמוֹ, שֶׁכָּל מֵה שֵׁישׁ לְאָדָם לְבַקֵּשׁ, יוֹכֵל לְבַקֵּשׁ בְּעֵת שֶׁהוּא שׁוֹמֵר עֵינָיו.

כְּתוּב בְּסִפֵּר חֲסִידִים, 'שְׁמִי שְׂאִינוּ נוֹתֵן עֵינָיו בְּנָשִׁים יְהִיָּה קְדוֹשׁ כְּמִלְאָכִים לְעֵתִיד לְבוֹא', זֶה לֹא סֵתָם!

אֵין אָדָם שׁוֹמֵעַ לִי וּמַפְסִיד

יֵשׁ כָּלֵל גְּדוֹל בְּעִבּוֹדַת הַשָּׁם, הַנִּקְרָא: 'אֵין אָדָם שׁוֹמֵעַ לִי וּמַפְסִיד! הַרְבֵּה פְּעָמִים אָדָם חוֹשֵׁב 'אֵנִי צָרִיף לְעֲשׂוֹת כְּכֹה וְאֵנִי צָרִיף לְעֲשׂוֹת כְּכֹה', וְאֵף עַל פִּי שֶׁזוֹ לֹא הַדְרָךְ הַכִּי נִקְיָה, אֵינְנִי רוֹצֵה לְהַפְסִיד קִדְשָׁה וְכוּ'. וּמוֹבָא מִצַּדִּיקִים זִ"ע - "יֵרָאוּ אֶת ה' קְדוֹשֵׁי כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירְאוֹ" (תְּהִלִּים לד, י), וְכִי רַק קְדוֹשִׁים צְרִיכִים לְהִיּוֹת יְרָאֵי שָׁמַיִם? אֲלֵא, שֶׁלַּפְעָמִים אָדָם רוֹצֵה לְהִשָּׁיג קִדְשָׁה בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים, לְמִשָּׁל הוּא רוֹצֵה לְלַכֵּת לְקִנּוֹת מִשְׁהוּ יוֹתֵר זוֹל, אֲמַנָּם, אִם אֵין הַמְקוֹם צְנוּעַ, עֲדִיף לְקִנּוֹת בְּמְקוֹם יָקָר עַל יְדֵי שְׁלִיחַ וְאֵף שֶׁיַּעֲלֶה פִּי שְׁלֵשָׁה אוֹ אַרְבָּעָה.

כְּתוּב בְּאַרְחַח חַיִּים (סִימָן תרנו) וּבִיּוֹרָה דְעָה (סִימָן קנו), שֶׁכָּל הַגְּדֵר שֶׁל הַשְׁתַּדְּלוֹת הוּא רַק בְּאֵפֶן הַמְתָּר, לְעַמַּת הַבְּטָחוֹן. אֲבָל, כְּשֶׁזֶה מַגִּיעַ לְאִסּוּר - בְּכָלֵל אֵין עוֹלָה שְׂאֵלָה, לְפִי שֶׁאָדָם צָרִיף לְאִבֵּד אֶת כָּל מְמוֹנוֹ וְלֹא לְעִבֵּר עַל לֹא אֶחָד, וְהֵלֵא זֶה לֹא מְפָרֵשׁ שֶׁל "לֹא תִתּוֹרוּ אַחֲרַי לְבַכְּכֶם" וְהִיצֵר הָרַע מְטַעֵה אֶת הָאָדָם. לַפְעָמִים, הוּא צָרִיף לְלַכֵּת לְאִיזָה אַדְמוּר, אוֹ הַלוּלָא, אוֹ לְגִשְׁת לְאִיזָה מִידַע, וְהַדְרָךְ לְשֵׁם לֹא כָּל כָּף כְּשֶׁרָה, צָרִיף לְדַעַת

פְּרִשְׁת שְׁמוֹת

הצדיקים, אף הטובה מכלן היא, שכשצאדם שקוע בתוך התורה - היא מגנה עליו.

יהי רצון, שמהשעור הזה יהיו לנו כלים לטהרה, כשאדם מנצל את קדשת אלו הימים בחילא סגי, שאפשר להשיג בהם הרבה, יהיה לו כח טהרה לכל השנה הבאה עלינו לטובה ולכל החיים. שיזכנו האל יתברך לשמר את עינינו, ואם עינינו תהיינה שמורות, אזי כל שאיפותנו תגדלנה, ונהיה קרובים אל הקדוש ברוך הוא, להיות מלאים ביראת שמים, כמו שכתוב במדרגת יוסף הצדיק (בראשית מב, יח): "את האלהים אני ירא".

ויהי רצון שנזכה להדבק במעלותיהם של הצדיקים, ונזכה לגאולה שלמה ולתשובה שלמה ולקיום הפסוק (צפניה ג, כ): "בשובי את שבותיכם לעיניכם אמר ה'", ולבנות בית קדשנו ותפארתנו, במהרה בימינו, אמן.

"חשבתי, שזכיתי לפרי בטן בזכות ברכתו של הרב. אם כן, אחר הברכה שזכה לה, יהיה יותר בריא וחסק, ומדוע דוקא עכשו נפטר?" הרבי הסביר לה, שהילד הזה, בגלגול הקודם היה מתקן ונקי מעון, והיה צריך לירש מיד גן עדן, אבל קם איזה מקטרג, ואמר, שהוא לא ראה פני צדיק, ולכן צריך לרדת בגלגול כדי לראות פני צדיק, ואחרי שנגמל וראה את הצדיק, אמרו בשמים: "עכשו הוא מתקן ויכול להפגס לגן עדן".

התורה מגנה מפגם

יש לדעת, שאם אדם שקוע בתורה, אזי מתקיימים בו דברי הרמב"ם (הלכות אסורי ביאה פרק כב הלכה כא): 'אין מחשבת עריות מתגברת אלא בלב פנוי מן החכמה'; מי שהוא שקוע בתורה - הוא כדג בתוך המים, בחינת יוסף, שאין העין שולטת בו. יש הרבה עצות שנתנו

תוכן הענינים

מקור תקון שובבי"ם	כג
הנחיצות בדרךנו לעורר על המר ענין קדשת היסוד	כד
ענין תקוני הברית המובאים בספרים הקדושים	כד
ענין ההשתדלות שלנו להכנס למצב של תשובה	כה
ענין שימי השובבי"ם הם כנגד 'ערי מקלט תהינה'	כו
תקון א' (סימן ת') - התפלה בעת תקע בשופר	כו
תקון ב' (סימן ק) - תקון קריאת שמע שעל המטה	כח
תקון ג' (סימן ב) - תקון הבקיה והורדת דמעות	כט
תקון ד' (סימן צ) - תקון הצדקה ופדיון תעניות	לב
תקון ה' (סימן מ) - תקון טבילת המקנה	לג
ענין תקון תענית דבור ולמוד תורה ברציפות	לג

דְּבַרֵי הַכְּנָה לִימֵי הַשׁוֹבְבִים הַקְדוּשִׁים

שיחת חזוק לשבת פְּרִשְׁת שְׁמוֹת [תשס"ו]

ולכן בזמן הפְּרִשְׁת הָאֱלוֹי יש סְגֻלָּה לְקַבֵּל תְּשׁוּבָת הָאָדָם הַמְתַּעֲנָה בָּהֶם עַל עוֹן הַקָּרִי. ולכן הם מְתַחִילִים מִן פְּרִשְׁת שְׁמוֹת, מִפְּנֵי שְׂאֵז בַּפְּרִשָּׁה הַהִיא הִיָּה סְפוּר הַתְּחִלָּת הַשְּׁעָבוּד, וּמִסְתַּיְמִים בַּפְּרִשְׁת מִשְׁפָּטִים, לְטַעַם שְׁנִתְבָּאָר שָׁם גַּם כֵּן, בְּעִנְיַן סְמִיכוּת "כִּי תִקְנָה עֶבֶד עֲבָרִי" (שְׁמוֹת כ"א, ב) אֶל מִתַּן תּוֹרָה. כִּי אִזּוֹ נִגְמְרוּ אוֹתָם הַנִּיצוּצוֹת לְהַתְקַן בְּעִנְיַן כִּי תִקְנָה עֶבֶד עֲבָרִי; עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ הַקְדוּשׁ.

וְהִינוּ שְׁבִמְקוֹם שְׁנִשְׁמָה קְדוּשָׁה שְׁהִיתָה אֲמוּרָה לְהַבְרָא מִכָּל טָפָה וּלְהַתְהוּוֹת מִמֶּנָּה גּוֹף קְדוּשׁ וְטָהוֹר, נִלְקָחָה לְחִיצוֹנִים, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חוֹשֵׁב מִחֲשֻׁבוֹת לְבִלְתִּי יָדַח מִמֶּנּוּ נִדְּחַ (שְׁמוֹת א'-ב י"ד, י"ז), וְרָצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁכָל דְּבַר יַחֲזוֹר לְשָׁרְשׁוֹ שְׁבִקְדוּשָׁה, לְכֵן הוֹרִיד אוֹתָן נְשָׁמוֹת לְשַׁעֲבוּד מִצְרַיִם.

יְדוּעַ מִהַסְפָּרִים הַקְדוּשִׁים, שֶׁהַקָּרִיאָה מְעוֹרְרַת אֶת הַזְּמַן, הִינוּ, לְמִשְׁלַל, כְּשֶׁאֲנוּ קוֹרְאִים בַּתּוֹרָה (שְׁמוֹת א, י"ד): "וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעֶבְדָּה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבִלְבָנִים וּבְכָל עֲבָדָה בְּשָׂדֵה אֶת כָּל עֲבָדְתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָּהֶם בַּפְּרוֹךְ", עֲלִינוּ לְדַעַת שְׁאֵלוֹ הֵם דְּבָרִים שְׁחוֹזְרִים עַל עֲצָמָם בְּדוֹרָנוּ, לְכָל אֶחָד לְפִי מִצְבוֹ, מִקוֹמוֹ וּשְׁעָתוֹ.

וְהַיְמִים הֵלְלוּ עַד פְּרִשְׁת מִשְׁפָּטִים, וּבִשְׁנָה מְעַבְרַת גַּם פְּרִשְׁתוֹת תְּרוּמָה תְּצוּנָה, [נוֹסְפוֹ עוֹד 14 יוֹם] הֵם מְסַגְּלִים לְתַקֵּן בָּהֶם אֶת הַנֶּפֶשׁ, כִּינּוּן שְׁאֲבוֹתֵינוּ נִשְׁתַּעֲבְדוּ בְּמִצְרַיִם [וְאֲנוּ צְאֲצָאֵיהֶם] תִּקְנֵנוּ עַל יְדֵי הַשְּׁעָבוּד אֶת עוֹן פָּגַם הַבְּרִית, כְּנֶגֶד הַמָּאָה וּשְׁלֵשִׁים שָׁנָה שֶׁפָּרַשׁ אָדָם הָרִאשׁוֹן מִתְּנָה אֲשֶׁתוֹ, לְכֵן הַיְמִים הֵלְלוּ מְסַגְּלִים לְתַקוּן עוֹן פָּגַם הַבְּרִית, וְאִף שְׁתַּמִּיד צָרִיךְ לְהִיּוֹת בַּתְּשׁוּבָה, אֲבָל אֵיחָא בְּסִפְרִים הַקְדוּשִׁים: "עֲטַרְת יִשְׂרָאֵל", "שְׂאֲרִית יִשְׂרָאֵל",

בְּסִיעָתָא דְשִׁמְיָא, נִתְבּוֹנֵן בַּקְדוּשָׁת יְמֵי הַשׁוֹבְבִים, שֶׁהֵם מִמֵּשׁ יְמִים נוֹרְאִים הַבוֹעֲרִים בַּקְדוּשָׁה מְאֹד, כְּמוֹ שְׂרָמְזוֹ, אֲשֶׁר שׁוֹבְבִים הוּא צְרוּף תְּבוֹת: 'שׁוֹב - בְּיָם', הִינוּ הִשָּׁב בַּתְּשׁוּבָה בְּיָמִים אֵלוֹ תְּשׁוּבוֹתוֹ מְקַבְּלָת, מִתּוֹךְ שֶׁהֵם יָם שֶׁל רַחֲמִים, כְּמוֹ כּוֹנֵת חֹדֶשׁ אֱלוֹל שֶׁהִיא "הַנּוֹתֵן בְּיָם דְּרָךְ" (יִשְׁעִיָּה מ"ג, ט"ז) - דְּרָךְ שֶׁל תְּשׁוּבָה, שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְזַכֵּה אוֹתָנוּ בְּיָמִים הָאֵלוֹ לְזִמְן מִיַּחַד שֶׁל תְּשׁוּבָה, וְעֲלִינוּ לְנַצֵּלֵם כְּדָבְעֵי - לְהַתְקַדֵּשׁ בָּהֶם לְפָנֵי אֲבִינוּ שְׁבַשְׁמִים.

מְקוֹר תַּקוּן שׁוֹבְבִים

כָּתַב רַבְּנוּ חַיִּים וַיְטַאֵל זִי"ע, בְּשַׁעַר רוּחַ הַקְדוּשׁ 'לְהַאֲרִיז' (דָּף י"ז ע"ב) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: 'עִנְיַן הַשׁוֹבְבִים הַנּוֹדְעִים, רְצוֹנֵי לוֹמַר, שֶׁיֵּשׁ מְנַהֵג קְדוּם בְּכָל יִשְׂרָאֵל (מוֹבָא בְּלִקּוּט יִשְׂרָאֵל, שְׂרַבּוּ בַעַל 'תְּרוּמַת הַדָּשָׁן הַתְּעֵנָה בְּיָמֵי שׁוֹבְבִים) לְהַתְעַנּוֹת אַרְבָּעִים יוֹם רְצוּפִים, שֶׁיֵּשׁ מִן יוֹם רִאשׁוֹן שֶׁל פְּרִשְׁת שְׁמוֹת עַד פְּרִשְׁת תְּרוּמָה וּקְצַת מִן תְּצוּנָה, וְנִתְּנָנוּ סִימָן בָּהֶם - "שׁוֹבוּ בְּנֵים שׁוֹבְבִים" (יִרְמְיָה ג', י"ד), רִאשֵׁי תְבוֹת שְׁמוֹת, וְאֶרְאָ, ב'א, ב'שְׁלַח, י'תָרוֹ, מ'שְׁפָטִים.

וְהִנֵּה עַקֵּר הַתְּעֵנִית בָּהֶם בְּאַרְבָּעִים יְמִים אֵלוֹ, לֹא נִתְקַנָּה אֲלָא עַל עוֹן הַקָּרִי. וְיָמִים אֵלוֹ מְסַגְּלִים לְהַתְעַנּוֹת בָּהֶם וּלְשׁוֹב בַּתְּשׁוּבָה עַל עוֹן הַקָּרִי יוֹתֵר מִכָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה.

וְטַעַם הַדְּבַר יִתְבָּאָר לָךְ מִמָּה שְׁבִאֲרָנוּ בְּעִנְיַן גְּלוּת מִצְרַיִם, בְּחֹמֶר וּבִלְבָנִים, מָה עִנְיָנוּ. וְשֶׁם נִתְבָּאָר, כִּי אוֹתָם שְׁנִשְׁתַּעֲבְדוּ בְּגְלוּת מִצְרַיִם, הָיוּ מֵאוֹתָם הַנִּיצוּצוֹת שֶׁל הַנְּשָׁמוֹת שֶׁצָּאָו מֵאָדָם הָרִאשׁוֹן בְּאוֹתָם ק"ל שָׁנָה שֶׁפָּרַשׁ מֵאֲשֶׁתוֹ, וְהִנֵּה מוֹלִיד שְׂדִים וְרוֹחִין עַל יְדֵי טְפוֹת קָרִי, וְכָל אֵלוֹ נִתְקַנּוּ בְּגְלוּת מִצְרַיִם הַהוּא.

פְּרֻשֵׁת שְׁמוֹת

בפני התשובה, ויש אשר מביאים ראיה ממקומות אחרים בזהר הקדוש גופא, שמהם משמע, כי בתשובה סגיתא - הינו תשובה גדולה, נתן לתקן גם את עון פגם הברית (ועין בספר הקדוש שיחות הר"ן סימן עא).

ענין תקוני הברית המובאים בספרים הקדושים

יש הרבה דרכים שהובאו בספרים הקדושים, וכלם אהובים וכלם ברויים, ונזכיר חלק מהם, וכל אחד יאחז במה שהוא יכול, גם מזה וגם מזה אל תנח ידיך. יש לדעת שהגישה בדורות האחרונים בענין התענית היא יותר מקלה מאשר בדורות הראשונים, כידוע, שחלשה ירדה לעולם, כידוע מספרי הפוסקים [בשו"ת 'ביע אמר' מזכיר זאת באריכות], והיום אין מורין להתענות בפעל, וכבר מתקופתו של רבנו הבעל שם טוב הקדוש ז"ע, שאמר, שהוא ירד פאן לזה העולם, לגלות, שהדורות לא מסגלים לסבל את התענית.

אמנם, גלה רבנו האריז"ל איזה תקון מועיל בדיוק לכל פגם לפי שמות הקדש, וכידוע, שהוא דבר לדורו דור דעה, [נתאר את היושבים עם רבנו האריז"ל בבית הפנסות: - מרן הבית יוסף, רבנו אלעזר אזכרי, בעל ספר חרדים, רבנו משה אלשיך, רבנו שלמה אלקבץ, ועוד צדיקים קדושים וטהורים, זכותם תגן עלינו], אשר גם האנשים הפשוטים היו בדוֹגָה גבוהה, וכשהוא היה מתחיל לבאר בפניהם מה גורמים העונות בשמי השמים, היה חמר העון קשה עליהם - יותר ממיתה עצמה, וכל דבר היה קל בעיניהם לתקן הפגם.

האור החיים הקדוש כותב (במדבר כד, ז): 'שבעקבתא דמשיחא יהיה שער הנון של הטמאה', בבחינת (בראשית מב, ט): "עֲרוֹת הָאָרֶץ", דהינו שאדם יראה את הדברים הנוראים שמתוללים בחוצות ומרחקים את האדם ממנו יתברך... ומי יאמר זכיתי לבי

"תולדות אהרן", "טהרת הקדש" ועוד [וכן מובא מהגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א בסוף תהלים 'איש מצליח'], שכשם שעשרת ימי תשובה הם ימים מסגלים לתשובה, כך ימי השוכבי"ם מסגלים לתקן את כל העונות בכללות ואת עון פגם הברית בפרטות.

הנחיצות בדורנו לעורר על חמר ענין קדשת היסוד

הנה בענין פגם הברית, צריך לדעת שהדעה הנפוצה שאין לדבר בזה כלל - אינה נכונה, כי כשאין מעוררים על ענינים כאלו גורמים שאנשים יחיו בחסר ידיעה על חמר האיסור, ובאים אנשים לקוללים רבים. ומובא על רבנו הגאון הקדוש החתם סופר ז"ע [כידוע לכל עד כמה היה רב רבנן בתורה, עצום מאוד, כמו שרואים מדברי תורתו הרחבה מני ים: חדושי החתם סופר בש"ס ובכל דבר, וכמעט לא הניח דבר שלא השתטח בו. ומספרים, שהיו לו כשלישים וששה שעורים ביום, שהיה מוסרם למשמרות של קבוצות קבוצות - כאלו ואחרים, ומפורסמת גדלתו שאין המקום להקיפה]. שבערוב ימיו נזקק להתיסר בסיומא דגופא וכו', ואמר, שאף שלפי חשבון נפשו לא שיך בענין זה, מדה כנגד מדה כי לא פגם, חס ושלום, מעולם, באות ברית קדש, אבל פיון שלא הוכיח מספיק את בני דורו על עון פגם הברית, על פן באה עליו הצרה הגדולה הזאת.

וכן ידוע שה'חפץ חיים' ז"ע הסביר את חמר העון לבנו כשאף היה בן אחת עשרה. ובשלחן ערוך (אבן העזר סימן כג סעיף א) מובא בטוי חריף: 'ועון זה חמור מכל עבירות שבתורה, ובבאר הגולה מצין מקורו לזהר הקדוש פְּרֻשֵׁי ויִשָּׁב, ויִחִי.

וצריך לדעת, שאף שבלשון הזהר בפרשת ויחי משמע שאין מועיל תשובה על עון פגם הברית, כבר כתבו בהרבה ספרים קדושים שאין הדבר כפשוטו כלל, כי אין דבר העומד

פְּרִשְׁת שְׁמוֹת

זה), אלא הבריאים דמצו לצעורי נפשיותו (שיכולים לצער את נפשם), ודלא מצי לצעורי נפשית (אבל מי שלא יכול לצער את נפשו) ומתענה, נקרא 'חוטא', בגמרא פרק ג' דתענית.

ואפלו שמתענה על עברות שבגידו - כדפרש רש"י שם, וכדאיתא בגמרא פרק ג' דזבחים, שאין לה אדם מישראל שאינו מחיב עשה וכו', ומכל שכן, מי שהוא בעל תורה - שחוטא ונענש בכפלים, כי מחמת חלישות התענית לא יוכל לעסק בה כראוי. אלא מאי תקנתיה (אלא מה תקנתו? כמו שכתוב...) כדכתיב (דניאל ד, כד): "ונחטאך בצדקה פרק". וכמו שכתבו הפוסקים, לתן בעד כל יום תענית של תשובה ערך ח"י ג' פעמים וכו'. והעשיר יוסיף לפי עשרו וכו'. כמו שכתב המגן אברהם הלכות תענית.

ומכל מקום כל בעל נפש החפץ קרבת ה' לתקן נפשו, להשיבה אל ה' בתשובה מעלה מן המבחר, יחמיר על עצמו להשלים על כל פנים פעם אחת - כל ימי חייו, מספר הצומות, לכל עון ועון מצוות החמורים שחייבין עליהם מיתה על כל פנים, ואפלו בידי שמים. עד כאן לשון ספר התניא קדישא.

ענין ההשתדלות שלנו להפגס למצב של תשובה

וזה דוקא כשהוא מקבל על עצמו לפרש מן החטא, דאם לא כן, למה הוא דומה? לאדם שתופס בגידו שרץ, שאפלו טובל בכל מימות שבעולם, לא עלתה לו טבילה. ורקו מידו - מיד עלתה לו טבילה, שנאמר, (משלי כח, יג) "ומודה ועזב ירחם", ואומר, (איכה ג, מא) "נשא לבבנו אל כפים אל אל בשמים" (תענית טו ע"א), ולפחות משתדל לקבל על עצמו לשוב בתשובה שלמה.

דורנו חלוש גם בענין קבלות טובות, אבל לפחות משתדלים, שמכאן ולהבא נהיה מסגלים. ואף מה שמקבלים בימים הנוראים ובכל הזמנים המסגלים, אנו משתדלים לקבל,

(משלי כ, ט), בין באנס ובין ברצון, ובמה יזכה נער את ארחו (תהלים קיט, ט).

כתב בספר התניא (אגרת התשובה פרק ג): 'והנה חכמי המוסר האחרונים נחלקו, במי שחטא חטא אחד פעמים רבות. דיש אומרים, שצריך להתענות מספר הצומות לאותו חטא פעמים רבות כפי המספר אשר חטא. כגון המוציא זרע לבטלה, שמספר הצומות המפרש בתקוני תשובה מהאריז"ל הן פ"ד תעניות. ואם חטא בזה עשר או עשרים פעמים, על דרך משל, צריך להתענות עשר או עשרים פעמים פ"ד וכן לעולם. דומיא דקרובן חטאת שחייב להביא על כל פעם ופעם. ויש מדמין ענין זה לקרובן עולה הבא על מצוות עשה, דאפלו עבר על כמה מצוות עשה מתכפר בעולה אחת, כדאיתא בגמרא פרק ג' דזבחים.

וההכרעה המקבלת בזה, להתענות שלש פעמים כפי מספר הצומות דחטא זה. דהינו רנ"ב צומות על הוצאות שכבת זרע לבטלה, וכן בשאר חטאים ועונות. והטעם הוא, על פי מה שאיתא בזהר הקדוש (סוף פרשת נח עג ע"ב) כיון דחב בר נש קמי קודשא בריך הוא זמנא חדא עביד רשימו כו', זמנא תליתאה אתפשט ההוא כתמא מסטרא דא לסטרא דא (כיון שחטא אדם לפני הקדוש ברוך הוא, פעם אחת עושה רשימה, פעם שניה עושה רשימה יתרה, ופעם שלישית מתפשט כתם העון מצד זה לצד זה). לכה צריך מספר הצומות גם כן שלש פעמים וכו'.

אכן כל זה באדם חזק ובריא, שאין רבוי הצומות מזיק לו כלל לבריאות גופו, וכמו בדורות הראשונים. אבל מי שרבוי הצומות מזיק לו, שאפשר שיוכל לבא לידי חלי או מחוש, חס ושלום, כמו בדורותינו אלה, אסור לו להרבות בתעניות, אפלו על כריתות ומיתות בית דין, ומכל שכן על מצוות עשה ומצוות לא תעשה שאין בהן פרת. אלא כפי אשר ישער בנפשו שבנדאי לא יזיק לו כלל. כי אפלו בדורות הראשונים בימי תנאים ואמוראים לא היו מתעניין בכהאי גוונא (בגוון

פְּרִשְׁת שְׁמוֹת

מהשמים, שהתגלה אליו מכח תורתו שלמד ומצותיו שקיים - דברים נוראים ונפלאים עד מאד].

ענין שימי השוכבי"ם הם כנגד 'ערי מקלט תהינה'

אלו ימים של עת רצון גדול. צריך לחיות את הימים הללו כדי להבין את עצם הקדשה שלכם, שהן בבחינת ערי המקלט, ומוכא בספרים שמ"ב ימים ומ"ב לילות שבהם, ביחד הן פ"ד, המרמזים כנגד פ"ד תעניות שצריך להתענות על כל פגם מפגמי הברית, רחמנא ליצלן.

בשנה פשוטה יש בהם מ"ב ימים, כי הם כנגד מ"ב התבות שבפרשת "ואהבת את ה' אלוקיך" עד "ויבשעריך", כנגד מ"ב תבות של אנא בכח, שהם כנגד ערי מקלט של ערי הלויים, וזה דבר נפלא להבין, איך שכל יום מימי השוכבי"ם הוא בבחינת ערי מקלט, אבל שלמותם היא פשהם רצופים בנצולם לקדשה, כמו בימי ספירת העמר שכתוב בהם (ויקרא כג, טו): "תמימות תהינה".

הגאון הקדוש החיד"א זי"ע רמז בפסוק (איוב ה, ז): "כי אדם לעמל יולד", את שלשת סוגי הטְהֵרָה, טְהֵרַת הַעֵיִן, טְהֵרַת הַפֶּה וְטְהֵרַת כָּל הַגּוּף. פי עמל ראשי תבות: עין מעור ל"ב. ועמל העין הוא העמל הראשי, "עמל הוא בעיני" (תהלים עג, טו), והוא כולל את כל שלשת הענינים. וכשפוגם באברים אלו הוא מכה את נפשו, וקשה לו להשיג קדשה ושלמות.

פעם באו לרבנו החתם סופר זי"ע ושאלוהו: היאך יתכן שבחור עם התלהבות כה רבה לקדשה, רשפי אש שלקבת י"ה - פלו קדש קדשים, ופתאם נעצר ויש לו נפילות, ואמר, שפנראה, זה בעון פגם הברית, כי מכה את נפשו. ברם, יש תקון למכה נפש בשגגה מהתורה, שינוס לערי מקלט.

ואף לעמד בזה קשה לנו... אף עצם הקבלה, כשהיא אמיתית - היא דבר גדול מאד. צא ולמד מענין אלעזר בן דרדא, כששמע "אין מקבלין אותו בתשובה". הלך וישב בין הרים וגבעות וכו' אמר, אין הדבר תלוי אלא בי, הניח ראשו בין ברקיו וגעה בכביה עד שיצתה נשמתו. יצתה בת קול ואמרה, רבי אלעזר בן דרדא מזומן לחיי העולם הבא, כמוכא באריכות בגמרא (עבודה זרה יז ע"א) - מזה רואים מעלת הקבלה הטובה בכל האמת הפנימית עד דכדוכה של נפש (רות רבה ו, ד).

ואיתא במדרש (ויקרא רבה כה, א): 'רב הונא אמר, אם נכשל אדם בעברה חייב מיתה בידי שמים, מה יעשה ויחיה? אם היה למוד לקרות דף אחד קורא שני דפים, ואם היה למוד לשנות פרק אחד ישנה שנים; ומקשים העולם, איך יתכן שבשכיל לתקן דבר מסים צריך להכפיל הלמוד, וממה נפשך, אם הוא מסוגל ללמד פי שנים, הרי שצריך קדם כל לתקן על זה שלא למד אף בלא העון, ואיך הלמוד פי שנים יהיה תקון לעון?!

ומבארים, שברגע שאדם נמצא במצב של תשובה, ואומר לנפשו: "רצוני לשוב לאבי שבשמים ולתקן את אשר שחתי", בכח ההתעוררות הזאת יש לו כח ללמוד הכפול, אבל בלא זה היה באמת יכול ללמד רק דף אחד פרק אחד וכו'. ולכן כיון שגלו לנו מן השמים, ובפרט בדורות האחרונים, שימי השוכבי"ם הם ימים קדושים כמו עשרת ימי תשובה, עלינו לדעת, שמה שנעשה בזמן זה - יש לנו יותר סיוע, כי אנו עולים לדרגה של התעוררות תשובה, וכמוכא בספר הקדוש 'מגיד מישרים' (פרשת בשלח), שאמר לו המגיד למרן הבית יוסף זי"ע, בענין תשובה שעשה: "דע לך, שאם היית עושה תשובה זאת בזמן אחר לא היית מקבלת, אבל בגלל שהיית בימי השוכבי"ם היא מקבלת".

[הספר הקדוש 'מגיד מישרים' הוא קדש קדשים, ובו מפרטות האזהרות שקבל ממלאך

פְּרִשְׁת שְׁמוֹת

- לך טפל בו... כי רק עכשו הוא מרגיש מה היא התורה, מה זה עץ חיים, ואלה שבחוץ שלא נזקקו להכנס לערי מקלט, הם אינם מרגישים מה שהתלמיד הזה מרגיש - שהתורה היא כל החיים שלהם. ולכן הרב גולה וקא למקומו של אותו תלמיד.

נמצא, כשאנו למדים שמ"ב הימים הללו הם כנגד מ"ב ערי המקלט, אדם יכול להרגיש שהוא מקשר עם הקדוש ברוך הוא, שהוא הרב "המלמד תורה לעמו ישראל" - הקדוש ברוך הוא הוא המלמד אותנו! כדאי אתא בגמרא (קדושין ל' ע"א) 'חייב האב ללמד את בנו תורה'. כמו שאנחנו מבקשים מהקדוש ברוך הוא בעת ברכות התורה "והערב נא" וכי, אנחנו לומדים, אבל באמת אתה מלמד אותנו.

כשאדם נכנס לימי השוכבי"ם - עם קצת התבוננות, הוא יכול להרגיש - אה! התורה הקדושה היא חיינו, כי הם חיינו וארץ ימינו. והכל תלוי בשימת הלב.

אפשר להשיג הרבה קדושה בימים הללו כשאדם מתאמץ בתורה. בעיון בספרים העוסקים בנושאים אלו מגלים שיש הרבה עצות - מהן יותר קשות ומהן יותר קלות.

ונשתדל לעורר בעקר בשני דברים שהם יחסית 'קלים' שהם תורה ותפלה, שני הכחות שנשארו לנו, ובכל אפן נזכיר עוד קצת עצות שמסגלים לתקון הברית.

תקון א' (סימן ת) - התפלה בעת תקע בשופר

מובא בספר הקדוש טהרת הקדש (מאמר תקון היסוד פרק יג), חמשה תקונים שהמה עקר מתקוני היסוד בפרטות, וסימנם למען תזכרם הוא מלת 'תקבצם':

הת' של תקבצם רומזת על תפלה שתאמר בעת ברפת "תקע בשופר גדול לחרותנו", כמו שאיתא בכתבי האר"ל (פרי עץ חיים שער העמידה פרק יט) וזה לשונו: 'כשיאמר וקבצנו

נפסק ברמב"ם (הלכות רוצח ושמירת נפש פרק ד' הלכה א'): 'תלמיד שגלה לערי מקלט מגלין רבו עמו'. וקשה להבין? הלא לרב יש תלמידים רבים. ואם אחד היה תלמיד שאינו הגון, והרג נפש בשוגג נדווע מספר חסידים, שמי שחטא בשוגג, זה מחמת פי פעם היה לו איזה רצון לחטא במזיד], ובעבור זה גלה... והנה אומרים לרב - עד עתה היית מלמד אלף תלמידים, אף אחד מהם שגלה לערי מקלט - גם אתה גלה אחריו. וצריך באור - וכי מה יהיה עם התלמידים האחרים? וכי הם אינם צריכים את הרב?

ועוד, שהלא ערי המקלט האלו היו ערי הלויים, ושם היו גדולי תורה, והנה הרב עוזב את כל צאן מרעיתו רק כדי ללמד את התלמיד הזה, והכל כדי שלא תחסר לו נקדת הלמוד שהרגל לה מקדם?! אתמהה!

והבאור בזה, כי לפני שנכנס לערי מקלט - אותו תלמיד היה חלש מבחינה רוחנית ולא היה בדרגה מספקת לחוש במה שבאמת זוכה לקבל מרבו, אף כיון שהגיע למצב של תשובה והתרוממות, בהכנסו לאוירת הקדושה של ערי הלויים, מתחיל הוא לחוש, כי התורה היא מצב מיחד בבחינת 'עץ חיים היא למחזיקים בה' (משלי ג, יח), ואפשר להמשיל זאת לאדם שטובע בנהר, שאם הוא לא יאחז את העץ בחזקה - הוא יטבע, זהו עץ חיים, כמה שתחזיק אותו יותר בחזקה - תרגיש שהוא יותר חיים, הוא מרגיש פתאם: "איפה הרב שהיה מלמד אותי"? הוא מרגיש כמו שרבי טרפון אמר לרבי עקיבא (קדושין טו ע"ב): 'כל הפורש ממך כפורש מן החיים', איני יכול ללא רבי - בלעדיו אני מרגיש מת.

וכך לשון הרמב"ם בהמשך ההלכה הנ"ל: 'וחיי בעלי חכמה ומבקשיה בלא תלמוד כמיתה חשוכין'. כלומר, אם חסרה לי איזו נקדה קטנה בדרך הלמוד שהרב היה רגיל עמי, אני כאלו מת. ולכן זהו כמו פקוח נפש, אומרים לו: "כבוד הרב! עזב את התלמידים

פְּרִשְׁת שְׁמוֹת

איננו יודעים מה משמעות הדבר של חלקי הנשמה שנאבדים מאתנו, אנו כן פועלים בתוך גוף - הכל נסתר, אנו מאמינים שכל מה שרבותינו אמרו - זה אמת ויציב, מה שיש לנו כאן בנשמתנו, זהו חלק אחד מני חלקים רבים שלמעלה, וכשהוא פוגם - אזי כחות נפשו נחלשים, ואנחנו מבקשים: "וקבצנו יחד מארבע פנפות הארץ" - שיהיו לנו יותר כחות לעבד את הקדוש ברוך הוא, עם כל חלקי נשמתנו, שלא ידח ממנו נדח (שמואל-ב יד, יד), וזהו דבר שהוא אינו קשה - רק להוסיף איזו בקשה נוספת בברכת התקע בשופר גדול - פעם אחת ביום.

תקון ב' (סימן ק) - תקון קריאת שמע שעל המטה

והאות ק' של 'תקבצם', הוא תקון קריאת שמע שעל המטה, וזה גם כן אינו קשה יחסית, ומוכא בדברי רבנו האר"י (שער הפניות ענין דרושי הלילה דרוש ז', וענין בטהרת הקדש מאמר תקון היסוד פרק ז'): 'הפוגם בכריתו, חס ושלום, פוגם בדעת עליון וכו', ופגמו גדול ונורא ואים מאד, לכן מי שרוצה לתקן זאת, צריך להמשיך שפע ממקום יותר גבוה עוד מזה, כדי שעל ידי זה השפע הגדול והנורא שנמשך משם יתקן מקומות הפגמים וכו', וזה השפע הגדול והנורא ממשיכים על ידי פונת קריאת שמע שעל המטה בכונה גדולה ובמסירת נפש. ויש אדם צדיק, שיכול להמית אלה מאה עשרים וחמש מזיקין בקריאת שמע אחד! ויש פחות מזה. ויש שממית בכל פעם כל כך חיצונים, כפי המספר שברא בפעם אחת עם השחתת זרע לבטלה. וכן תבין מזה עוד, כל אחד לפי פונתו, ולפי מסירת נפשו, ולפי כח נשמתו'.

וכיון שאין לנו עסק בנסתרות ביחוד שמות הקדש - השך רק להראוי לכהן, פנוע הרבה מהספרים הקדושים, נעורר על כונה פשוטית של קריאת שמע, שפידוע, אין מועיל בה

יחד מארבע פנפות הארץ, כיון לשם חב"ו, ח' בקמץ ב' בסגול ו' בשבא, שעולה עם נקודו ע"ב. והוא שם א' משמות ע"ב, ויצא מפסוק (איוב כ, טו): "חיל בלע ויקאנו". ואחר שאומר מארבע פנפות הארץ, יאמר יהי רצון מלפניך אלקינו ואלקי אבותינו וכו'. ומהר"י סרו"ק תלמיד האר"י זכרנו לברכה, לחיי העולם הבא, הנה אומר תפלה זו, יהי רצון מלפניך שתקבל כל טפה וטפה של זרע שיצא ממני לבטלה שלא במקום מצוה, בין באנס ובין ברצון בין בהרהור ובין במעשה, וגם כל הנשמות העשוקות בתוך הקלפות נגה, שבלע הקלפות בתוכה, שתקיאנה מבטנה של הקלפה, ויורישנו א"ל שהוא הקדשה, בזכות שמך הגדול היצא מפסוק חיל בלע ויקאנו, ומבטנו ירשנו אל. ובזכות וכו' ברוך אתה ה' מקבץ וכו'. עד כאן לשון הפרי עץ חיים.

כי הקלפות והחיצונים עושקים ולוקחים אותן הטפות שיצאו שלא במקומן, ואחר כך הם רודפים את האדם, ומבהילים אותו ומנסרים אותו; אנו צריכים לעשות פשוט 'פדין שבויים' - להחזיר אותם למקומם! איך עושים זאת? מגלה רבנו האר"י ז"ל, לכונן בעת אמירת "וקבצנו יחד מארבע פנפות הארץ", להתפלל על הנדחים היוצאים מאתנו, כמוכא בגמרא (יבמות סב ע"א) שאין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, ועלינו לדעת, כי כל טפה מולידה, אפלו בעקרה וזקנה - בכל מצב נולד מהטפות הללו, אם יצאו במקומם בקדשה - מה טוב, ואם לא יצאו בקדשה - הקלפות לוקחות אותן. ולכן כדאי לומר את התפלה ההיא, במיוחד בימי השוכבי"ם, ואפלו פעם אחת ביום... [ידועים דברי הט"ז (ארח חיים סימן קכב) מה שאיתא (עבודה זרה ח' ע"א): 'שואל אדם צרכיו בשומע תפלה', הינו מה שיצטרף לו לפי שעה, אבל לא לעשות לו בקביעות נסח אחר, מוסיף על תקנת חכמים; - לכן כדאי לומר יום אחד בשחרית, וביום הבא במנחה וביום אחר בערבית] כי לתפלה הזאת יש כח עצום.

פְּרִשְׁת שְׁמוֹת

כְּשֶׁאָדָם אוֹמֵר קְרִיאַת שְׁמַע שְׁעַל הַמְּטָה, צָרִיךְ לְהִרְגִישׁ כְּאִלּוּ הוּא מְחַזֵּק חֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּיָדוֹ. אֵין לָנוּ מִשְׁגַּע עַד הֵיכָן מְגִיעִים הַדְּבָרִים! וּבִפְרָט לְפִי הַפְּנוּת הַגְּדוּלוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּקְרִיאַת שְׁמַע, שֶׁהֵן כְּפִי הַפְּנוּת שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה. וְאִיזוֹ עֲבוּדָה הוּא כְּבָר עוֹשֶׂה בְּזֶה? רַק אוֹמֵר אֵת סֵדֵר קְרִיאַת שְׁמַע, וְאֵף עַל פִּי כֵן מְנַחֵת בְּזֶה הָאָרֶץ גְּדוּלָה כָּל כָּף! עַל כֵּן עֲלֵינוּ לִיְקַר אֵת עֲנֵן קְרִיאַת שְׁמַע שְׁעַל הַמְּטָה וּלְהִזְהַר בּוֹ בְּיֹתֵר.

כְּתַב הַגְּאוֹן הַקְּדוֹשׁ הַחֵיד"א זי"ע, שְׁכַדְאֵי לֹמֵר סֵדֵר קְרִיאַת שְׁמַע שְׁעַל הַמְּטָה בְּעִמְדָה, וְאֵף שְׁלִפְעָמִים הוּא עֲנֵף מְאֹד וְכו', עֲלֵיו לִידַע, שְׁפַעַת יְכוּל לְחַקֵּן אֶלְפֵי חֲלָקִים שְׁנֹאבְדוֹ מִמֶּנּוּ, וְיְכוּל לְעַבֵּד אֵת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּיֹתֵר שְׁאֵת וּבְיֹתֵר עֵז. אִם נְמִית אֵת הַגּוֹפִים שְׁעֲשֻׁקוֹ אֵת הַנְּשָׁמוֹת שְׁיִצְאוּ מֵאִתָּנוּ, יִהְיֶה לָנוּ יוֹתֵר כַּח וְסִיעֵתָא דְשְׁמִיא מְרַבָּה לְעֲבוּדַת הַבּוֹרָא יְתַבְרַךְ בְּכָל מְכַל כָּל. וְשְׁנֵי הַתְּקוּנִים הַנּוֹכְרִים בְּשֵׁם רַבְּנוּ הָאֲר"י, אֵינָם קָשִׁים לְקִיּוּם, כִּי אֵינָם צוּמוֹת וְסִגּוּפִים, רַק לְפִתּוּחַ אֵת הַסְּדוּר וּלְקַרָא קְרִיאַת שְׁמַע כְּמוֹ שְׁצָרִיךְ, וְעַל יְדֵי זֶה בְּעֲצָמוֹ נִתֵּן לְהַשִּׁיג הַרְּבָה.

תְּקוּנָה ג' (סִימָן ב') - תְּקוּנָה הַבְּכִיָה וְהוֹרְדָת דְּמִעוֹת

הַתְּקוּנָה הַרְּמוּזָה בְּאוֹת ב' שֶׁל 'תְּקַבְּצֵם' הוּא: בְּכִיָה. וְכַתֵּב בְּסִפְרֵי הַקְּדוֹשׁ 'טְהַרְתְּ הַקְּדוֹשׁ': 'דַּע אַחֲרַי, כִּי מוֹבָא בְּשֵׁם רַבְּנוּ הָאֲרִיז"ל, שְׁאָדָם עַל יְדֵי פְגַם הַבְּרִית, בֵּין בְּשׁוּגָג וּבֵין בְּמִזִּיד, גּוֹרֵם לְהַרְבּוֹת הַטְּמָאָה בְּמֵאֵד, רַחֲמָנָא לִיְצַלְן, וּמוֹרִיד בְּכָל פְּעַם הַרְּבָה נִיצוּצוֹת קְדוּשׁוֹת בֵּין הַחִיצוֹנִים, עַל יְדֵי טְפוֹת שְׁיִצְאוּ מִמֶּנּוּ לְבִטְלָה. וְלָכֵן מוֹבָא בְּסִפְרֵי קְדֵשׁ, שְׁאִם אָדָם מוֹרִיד דְּמִעוֹת מְעִינֵיו עַל זֶה הַפְּגָם, אֲזַי עַל יְדֵי כָּל דְּמַע מְעַלָה עֲמוֹ בְּכָל פְּעַם טְפָה אַחַת. כִּי בְּכָל פְּעַם יוֹצְאִים מִמֶּנּוּ טְפוֹת הַרְּבָה, וּבְכָל דְּמַע שְׁיִצְאוּ מְעִינֵיו - מְבַטֵּל מִמֶּנּוּ טְפָה. עַד כֵּן לְשׁוֹנוֹ.

הַגְּלוּי דַעַת שְׁאוּמְרִים בְּבַקֵּר עַל פְּנוֹת הַשְּׁמוֹת הַמְּבֹאֲרֹת בְּשִׁלְחֹן עֲרוּךְ (סִימָן ה'), ה' - אֲדוֹן הַכָּל הִיָה הַנֶּה וְיִהְיֶה, אֲלֵהֵינוּ - תְּקִיף וּבַעַל הַיְכָלָת בְּעֲלִיּוֹנִים וּבַתְּחִיּוֹנִים וּבַעַל הַכַּחוֹת כָּלֵם עֲלֵת הַעֲלוֹת וְסַבַּת הַסְּבוֹת. וְלִשְׁהוֹת בְּעַת אַמְרֵת הַשְּׁמוֹת הַקְּדוֹשִׁים, וְאֵף שְׁבַעֲקַר הַדִּין זֶה שֶׁיְּרַךְ רַק לְשִׁחְרִית וְעַרְבִית, אֲבָל בְּשָׁבִיל נוֹרְאוֹת גְּדוּלַת תְּקוּנָה קְרִיאַת שְׁמַע שְׁעַל הַמְּטָה, כְּדֵאי שְׁיִמְסֹר נַפְשׁוֹ לְכוּן הַפְּנוּה בְּשִׁלְמוֹת.

וְאַגַּב, כְּדֵאי בִימֵי הַשׁוֹכְבִי"ם לְהַתְּאַמֵּן בְּיֹתֵר בְּכּוֹנֵת הַשֵּׁם בְּכָל אַמְרֵת הַבְּרָכוֹת, וְכִידוּעַ מַה שְׁמוּבָא בְּסִפְרֵי ה'חֲרָדִים' (פָּרָק טו): 'יְקִיָם בְּכָל יוֹם מִסְפָּר צְדִיק כְּדֵאיִתָּא בַתְּקוּנִים (דָּף לָג ע"ב), צ' תְּשַׁעִים אַמְנִים, ד' אַרְבַּע קְדוּשׁוֹת, י' עֲשָׂרָה קְדִישִׁים, ק' מְאָה בְּרָכוֹת'.

וּמוֹבָא בְּסִפְרֵי הַקְּדוֹשׁ 'טְהַרְתְּ הַקְּדוֹשׁ': וְיִהְיֶה בְּקְרִיאַת שְׁמַע שְׁעַל הַמְּטָה, מְלַבֵּד תְּקוּנָא דְשְׁכִינְתָא וְתְּקוּנֵי הַעוֹלָמוֹת הַנִּתְקַנְיָם בְּזֶה, נֶאֱמָרוּ בּוֹ שְׁנֵי דְבָרִים לְתוֹעֵלַת הָאָדָם. הָאֶחָד בְּשָׁבִיל לְהַעֲלוֹת הַנְּשָׁמָה, שְׁעַל יְדֵי קְרִיאַת שְׁמַע יֵשׁ לָהּ כַּח לְעֲלוֹת לְמַעְלָה לְמַעְלָה לְכָל יְמֵשׁלוֹ בַּהּ זֵדִים. כִּי בְּהַעֲלוֹת אָדָם נְשָׁמָתוֹ בְּשַׁעַת שְׁנָתוֹ, פּוֹגְעִים בַּהּ שְׁלִשָּׁה מֵינֵי כַתּוֹת שֶׁל מַחְבָּלִים זֶה לְמַעְלָה מִזֶּה, וְצָרִיכָה הַנְּשָׁמָה רַחֲמִים רַבִּים לְהַנְּצִל מֵהֶם, כִּי בְּאִם לֹא כֵן דְּנִין אוֹתָהּ בְּכַף הַקְּלַע, הֵגֵם שְׁאִין אָדָם מְרַגִּישׁ, אֲבָל הַנְּשָׁמָה מְרַגִּשֶׁת בְּצַעַר גְּדוֹל וְנוֹרָא. וְהַעֲנֵשׁ הַזֶּה לְהַנְּשָׁמָה הוּא עַל שְׁלֹא זָכְתָה לְהַתְּגַבֵּר עַל תְּאוֹת הַגּוֹף. וְזֶה עֲנֵשׁ בַּחַיִּים וְכָל שְׁכֵן לְאַחַר מִיתָה. וְעַל יְדֵי מְצוֹת קְרִיאַת שְׁמַע בְּכוּנָה יֵשׁ בְּאָדָם כַּח לְהַנְּצִל מֵהֶם (כְּמוֹבָא בְּסִדּוּר הָאֲר"י - קוֹל יַעֲקֹב - בְּהִנְהַגַת הַלֵּילָה).

וְתְּקוּנָה הַשְּׁנִי לְתוֹעֵלַת בְּנֵי אָדָם הוּא, שְׁעַל יְדֵי קְרִיאַת שְׁמַע שְׁעַל הַמְּטָה זוֹכָה לְהַרְגַּ גּוֹפִים הַטְּמָאִים שְׁנֹבְרָאוּ עַל יְדֵי טְפוֹת שְׁיִצְאוּ מִמֶּנּוּ לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לִיְצַלְן, וְעוֹד לְהַעֲלוֹתָם שְׁנִית לְמִקּוֹר שְׁרֵשֶׁם הַרְּמַתָּה' (כְּמוֹבָא בְּפִרְי עֵץ חַיִּים, עֵין שֵׁם).

פְּרִשְׁת שְׁמוֹת

תחוננים, ובו מפרט את קשייו העצומים להיות טוב, ומתנצל, שאין לו יכולת להתנתק מהרע שסובבו, ובאמת פנימיות רצונו להיות טוב לגמרי, והוא מתחנן לעזרה שאביו יבוא ויחלצו ממצבו הקשה - איך יהמה לב האב בקראו אגרת נלבכת פנימית כזאת? הלוא כל פעם ישכף ויתמלא על בנו רחמים רבים. ומשל זה, המובא בספרים הקדושים, הוא קטן שבקטנים לעמת הנמשל הגדול שהוא העקר שבקטנים, כשאדם שופך את לבו ונפשו לפני בורא עולם ומבקש: 'אבא אני רוצה לעבד אותך', 'אני רוצה להיות כרצונך', 'אני רוצה להתפלל כרצונך', 'אני רוצה לשמר את העינים, לשמר את האזנים, לשמר את הפה, את כל האברים, אני באמת רוצה להיות קדוש וטהור, ורק לעשות את רצונך, אבל מה אני אעשה - קשה לי עם החברים והמשפחה וכו'". וכשאדם מדבר כך בתמימות לפני בורא עולם, אז ממשיך על עצמו רחמים רבים, כי השם יתברך הוא אל מלא רחמים, וכביכול הפלי העליון מלא רחמים, ובתוזה אחת, כבר נשפך עליו מלא רחמים רבים לאין שעור.

וכדי שהרצון יתגלה צריך הרבה שמירה, וכמו שפרשו הכתוב (משלי כא, כג): "שמר פיו ולשונו שמר מצרות נפשו", 'צרות' היא מלשון צרה לחברתה, אחת שמתנגדת לחברתה, כשתי נשים הצרות זו לזו, כשאדם שומר את האברים שלו, ומשתדל - זוכה לשמירה.

רבתינו ז"ל אמרו (סנהדרין קז ע"א): 'לעולם אל יביא אדם עצמו לידי נסיון'. פי במקום שיש נסיון, קשה מאד לעבד, [כמו שמבאר בזה הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל] כשאדם מול כל כלי המשחית שלפניו - הוא בעצמו הרפיב את היצר הרע עליו, ואי אפשר שיעמד ויתמודד. ומה שאמרו 'אין אדם חוטא אלא אם פן נכנסה בו רוח שטות' (סוטה ג' ע"א), ואם פן, מה הטענה לאדם? הרי הוא חוטא כי נשתטה! לא! הטענה עליו היא - למה הוא הביא את עצמו לשפת הבור, פי

ואף שלפעמים הבכיה קשה עד מאד, אבל כשאדם מכניס בדעתו שהוא מדבר לאבינו אב הרחמן, יש לנו אבא! אנו אומרים בתפלה: אבינו מלפנו חטאנו לפניך! צריך לפנות לבורא עולם כמו שפונים לאבא. התפלה היא תקון נפלא, כמובא במדרש (שמות רבה לח, ד): 'אמר להם הקדוש ברוך הוא: בכו והתפללו לפני ואני מקבל'. אדם צריך כל כך להרגיש בתפלה שהוא מדבר עם רבונו של עולם, אבינו אב הרחמן, והתפלה תהיה אז בבחינת (ש"א א, טו): "ואשפך את נפשי לפני ה'". לשפך ולגלות לאבא שלנו את כל הרצונות, וכמו שכתוב (תהלים קב, א): "תפלה לעני כי יעוץ", ואין עני אלא מן הדעת (גדרים מא ע"א): עני מכניס ועוץ את כל העניות שלו בתפלה כשהוא מדבר לבורא עולם.

מי שעקב אחר רבותינו ז"ל, ראה איך הם היו מתבודדים עם קונם בתפלה פשוטה כזאת - כפי שנראה מספרי הגאון הקדוש ה'חפץ חיים' ז"ע ומהנהגתו הידועה, שהיו שומעים איך מדבר לרבונו של עולם בשפתו - שפת האידיש, כבן לאביו: 'אבא עזר לי!' [הגאון הצדיק רבי יצחק הוטנר זצ"ל כותב, שלא נחשב, שסתם כך הגיע ה'חפץ חיים' ז"ע למדרגתו, כי אין מציאות שבעולם שאדם יזכה לאיזו דרגה בקדשה לפני שיהיה לו קשי ששברו והצליח לעמד בנסיונו וכו'; ועי' בספר הקדוש 'נעם אלימלך' (פרשת וישלח): 'וזהו שאמרתי וכבר אמר אנא השם! 'ונשמע קולו', פרוש, שזמן ארוך צריך האדם לצעק: אנא השם עזרני שאזכה לעבדך באמת. ואז ונשמע קולו, אבל לא בימים מעטים] וכן מספרים על הגאון הצדיק רבי יצחק בלאזר זצ"ל, שאף שהיה בוער באש של תורה, היה פורש לצדדים ומדבר עם בורא עולם בדבקות עצומה.

הבה נתאר לעצמנו, בן שאביו דואג לו מאחר שהדרדר מאד, ובערה חמתו בו על התנהגותו הנלוזה והמשכו אחר חברה לא טובה, וביום אחד הגיע מכתב מהבן שפלו

פְּרִשְׁת שְׁמוֹת

כתוב (בראשית ד, ז): "הלוֹא אִם תִּיטִיב שְׂאֵת וְאִם לֹא תִיטִיב לִפְתַּח חֲטָאת רִבְיָן"; וּמוֹבָא מִצְדִּיקִים זִי"ע שְׂבָאָרוּ בְּאוּר נִפְלָא: "אִם תִּיטִיב" - אִם הִנֵּךְ חוֹשֵׁב שְׂאֵתָה רַק טוֹב וְעוֹשֶׂה הַכֹּל בְּשִׁלְמוֹת, "שְׂאֵת" - תְּבוֹא לָךְ גְּאוּה, חֶס וְשְׁלוֹם, וְתוֹעֵבֶת ה' כָּל גְּבוּה לֵב (מְשָׁלִי טו, ה). [וְזֶה שְׂנְאוֹי וּמְשַׁקֵּץ בְּעֵינֵי הַמָּקוֹם, פִּי אָדָם צְרִיף לְבָרַח מִהַגְּאוּה עַד הַקְּצָה הָאֲחֵרוֹן. וְכַמוֹבָא בְּסִפְר הַקְּדוֹשׁ נְתִיב מִצְוֹתֶיךָ (בְּהַקְּדָמָה): מֶרֶן רַבִּי יִשְׂרָאֵל בְּעַל שֵׁם טוֹב הַקְּדוֹשׁ זִי"ע בְּעַת שְׁנִסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם בְּקֶשׁ, אֱלֹהִי, אֵל תְּבוֹאֲנִי רְגֵל גְּאוּה, וְכֵן מֶרֶן הָאָר"י אָמַר כִּף קָדָם מוֹתוֹ בְּקִדְשָׁה בְּלִשׁוֹן צְרִפְתִּי, אֱלֹקֵי תְצִיל אוֹתִי מִגְּאוּה, וְהִרְבֵּה בְּקִשׁוֹת עַל זֶה; עַד כָּאֵן לִשׁוֹן קְדָשׁוֹ. (וְעֵין בְּסִפְר הַקְּדוֹשׁ יָרַע קְדָשׁ, וַיִּרְא); אֲבָל "אִם לֹא תִיטִיב" - תִּחְשֹׁב שֶׁהִנֵּךְ הַחוֹטָא הַכִּי גְדוֹל שְׂאֵינוֹ עוֹשֶׂה טוֹב, זֶה גַם לֹא טוֹב, פִּי "לִפְתַּח חֲטָאת רִבְיָן" - יִצַּר הָרַע יְבוֹא אֵלֶיךָ בְּטַעֲנָה, כְּאֲשֶׁר אֲבַדְתִּי אֲבַדְתִּי, וּמָה הוֹעֵלְתִי? אִם כְּבָר חֲטָאתִי וְאֲבַדְתִּי אֵת הָעוֹלָם, אִזּוֹ לְפָחוֹת נְרוּיַח אֵת הָעוֹלָם הַזֶּה. וְלִכֵּן זֶה גַם כֵּן מְסַכֵּן! וּמָה הַתְּקַנָּה? - "נַע וְנָד תִּהְיֶה בְּאָרְצְךָ", אָדָם צְרִיף לְבָרַח מִגְּאוּה! וְגַם כְּמוֹבָן מִשְׁפָּלוֹת פְּסוּלָה.

מוֹבָא בְּגִמְרָא (סְפָה נב ע"א): 'לְעֵתִיד לְבָא מְבִיאֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לִיִּצַּר הָרַע וְשׁוֹחֲטוֹ בְּפָנֵי הַצְּדִיקִים וּבְפָנֵי הַרְשָׁעִים. צְדִיקִים - נְדָמָה לָהֶם פְּהַר גְּבוּהָ, רְשָׁעִים נְדָמָה לָהֶם כְּחוֹט הַשְׁעָרָה. הִלְלוּ בּוֹכִין, וְהִלְלוּ בּוֹכִין. צְדִיקִים בּוֹכִין וְאוֹמְרִים, הֵיאָף יְכוֹלְנוּ לְכַבֵּשׁ אֵת הָהָר הַגְּבוּהָ הַזֶּה?! רְשָׁעִים בּוֹכִין וְאוֹמְרִים, הֵיאָף לֹא יְכַלְנוּ לְכַבֵּשׁ אֵת חוֹט הַשְׁעָרָה הַזֶּה?! וּבְאֵרוֹ בְּזָה, שֶׁהַצְּדִיקִים נִגְשִׁים לְכָל דְּבָר בְּגִדְלוֹת, הֵינּוּ שְׂכָל דְּבָר שֶׁבְּקִדְשָׁה הוּא גְדוֹל וְגְבוּהָ בְּעֵינֵיהֶם, כְּשֶׁנִּגְשִׁים לְתַפְלָה עוֹשִׂים הַכְּנָה רַבָּתִי, וְכֵן לְפָנֵי כָּל דְּבָר שֶׁבְּקִדְשָׁה - מְגִדִּילִין הַדְּבָר מְאֹד.

[אֲנוּ רוֹאִים, שְׂאָדָם מְכַרְךָ בְּרַכַּת 'אֲשֶׁר יִצַּר' בְּהַבְלָעָה וּמְמַהֵר לְעַנְיָנוֹ. וְהִנֵּה הַגְּאוּן הַחֲזוֹן

אִם זֶה מְקוֹם שְׁרוּחַ שְׁטוֹת מְנַשְׁבֶּת בְּקַל, הַתְּרַחֵק מִשֵּׁם, וְשִׁמְר עַל עֲצָמְךָ מִנְּסִיוֹן, וְזוֹ הַהֲתַחֲלָה - לְבָרַח מִהַנְּסִיוֹן, וּבְלִי זֶה אֵין כְּלוּם. וְזֶה "שִׁמְר פִּיו", הַמְרַמֵּז לְכָל פְּתַחֵי הַגּוּף, לְכָל הָאֲבָרִים שֶׁתְּלוּיִים זֶה בְּזֶה - "שִׁמְר מִצְרוֹת נִפְשׁוֹ", כְּלוֹמַר, מִהַדְּבָרִים הַמְּפָרִיעִים לְגִלוֹת אֵת הַרְצוֹן הָאֲמִיתִי שֶׁהֵם בְּבַחֲיַנֵּת 'צָרָה' לְרָצָה' [רְצוֹן].

וְאָמַר הַגְּאוּן רַבִּי מְאִיר מְאוּזוֹ שְׁלִיט"א רְמֵז נְאֻה בְּאֵלְפָא בִּיתָא: ס - ע - פ - צ - ק: סִגְר עֵינַיִם פִּיה [וְתִהְיֶה] צְדִיק קְדוֹשׁ. וְכֵן הַשִּׁיב הַבְּאָבָא מְאִיר זִי"ע, לְרֵאשֵׁי יְשִׁיבוֹת שְׂבָאוֹ אֵלָיו בְּשִׂאֵלָה: מָה הִיא הָעֲצָה שֶׁהַתְּלִמִּידִים יִצְלִיחוּ בַתּוֹרָה? אָמַר לָהֶם: עֲבֹדוּ עַל שְׁנֵי דְבָרִים - לְשִׁמְר עַל הַפֶּה וְעַל הָעֵין, וְכִמוֹ שְׁרַמְזוֹ בְּכַתּוּב (בְּרֵאשִׁית לז, כא): "אֵיִה הַקְּדָשָׁה הוּא בְּעֵינַיִם" - שְׁעַקֵּר הַקְּדָשָׁה בְּאֵה עַל יְדֵי שְׁמִירַת עֵינַיִם. וּבְיַדֵּי שְׂבָדוֹר שְׁלַנּוּ הַנְּסִיווֹת קָשִׁים מְאֹד, אֲבָל חֲיָבִים לְזַכֵּר זֹאת, כִּי בְּעוֹנֹתֵינוּ הַרְבִּים אֵין יִצִּיאָה אַחַת לְרַחוּב לֹא פָּגַע, רַחֲמָנָא לִיִּצְלֵן.

אָמְרוּ חַז"ל (מְנַחוֹת מַג ע"ב): 'תְּנִיא, הֵיָה רַבִּי מְאִיר אוֹמֵר, גְּדוֹל עֲנָשׁוֹ שֶׁל לְבָן יוֹתֵר מִעֲנָשׁוֹ שֶׁל תְּכַלֵּת'. מִשָּׁל לָמָּה הַדְּבָר דּוּמָה? לְמַלְךְ בְּשֵׁר וְדָם, שְׂאָמַר לְשְׁנֵי עֲבָדָיו, לְאַחַד אָמַר הִבָּא לִי חוֹתֶם שֶׁל טִיט, וְלְאַחַד אָמַר, הִבָּא לִי חוֹתֶם שֶׁל זָהָב, וּפְשָׁעוֹ שְׁנִיָּהֶם וְלֹא הִבִּיאוּ. אֵיזָה מֵהֵן עֲנָשׁוֹ מְרַבָּה? הֵיָי אוֹמֵר זֶה שְׂאָמַר לוֹ הִבָּא לִי חוֹתֶם שֶׁל טִיט וְלֹא הִבִּיא; לְלַמְדֵנוּ שְׂאֵין הַבְּרִיּוֹת גְּדוֹנוֹת בְּשׁוּה לְפִי מַעֲשֶׂה הַעֲבִירָה, אֲלֹא לְפִי הַמַּצָּב הַכִּלְלִי לְסִיבַת הַעֲבִירָה, שְׂלִכְל אָדָם יֵשׁ עֲנָשׁ אַחַר מְחַבְרוֹ, וְלִכֵּן אָמְרוּ חַז"ל (אֲבוֹת ב, ד): 'אֵל תְּדוֹן אֵת חֲבֵרְךָ עַד שֶׁתִּגְיַע לְמִקוּמוֹ', וְלַעוֹלָם לֹא תִגְיַע, לְפַעֲמִים אָדָם שֶׁחוֹטָא הוּא בְּמַצָּב שֶׁל אָנוּס, וְיְכוֹל לְהִיּוֹת שְׂאֵנוֹ בְּדוּרוֹת שְׁלַנּוּ אֲנוּ בְּבַחֲיַנֵּת אָנוּסִים, וְאָנוּס רַחֲמָנָא פְּטָרָה (גְּדָרִים כו ע"א), וְשִׁלָּא יִטְעָה אָדָם לוֹמַר כִּי עֲכָשׁוֹ הַתְּרָה הַרְצוּעָה, חֶס וְשְׁלוֹם! אֲלֹא שְׂדִבְרִים אֵלָיו הֵם רַק חֲזוּק עַל לְמַפְרַע.

פְּרִשְׁת שְׁמוֹת

כתב שְׁצַרְיָה לְהַתְעַנּוֹת פ"ד תְּעִנּוֹת, וּבְדוֹרְנוּ - "הַעֲצָה לְכָל מִי שְׁרוּצָה לְתַקֵּן נַפְשׁוֹ שִׁיפְרִישׁ בְּכָל שָׁנָה סְכוּם שֶׁל פ"ד תְּעִנּוֹת" (טְהַרַת הַקִּדְשׁ מֵאִמֵר תַּקוּן הַיְסוּד פ"ד). וְהַמְדַבֵּר לְמִי שֵׁישׁ סִפְק בְּיָדוֹ לְפָדוֹת בְּכֶסֶף אֶת הַתְּעִנּוֹת.

הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ הַמְקַבֵּל רַבִּי יִצְחָק אֶלְפִיָּה זצ"ל, הֵיזָה אוֹמֵר בְּדֶרֶךְ רִמּוֹז עַל הַפְּסוּק (תְּהִלִּים מֵט, ח): "אֵח לֹא פָדָה יִפְדֶּה אִישׁ לֹא יִתֵּן לְאַלְהִים כְּפָרוֹ". "אֵח" - לְשׁוֹן שְׁמֻחָה - "לֹא פָדָה יִפְדֶּה אִישׁ" ... לֹא לַעֲשׂוֹת פְּדִיּוֹן אִישׁ, "לֹא יִתֵּן לְאַלְקִים כְּפָרוֹ", וְלִמָּה? (פְּסוּק ט): "וַיִּקַּר פְּדִיּוֹן נַפְשָׁם" - כִּי פְדִיּוֹן זֶה דְּבַר יָקָר! וְדָבָר זֶה שֵׁיף יוֹתֵר אֶצֶל בַּחוּרִים שְׁאִין בְּיָדָם כְּסֶף... אָבֵל מִי שֵׁיכּוֹל - כְּדַאִי שִׁיפְדֶּה אֶת הַתְּעִנּוֹת. וּבְסְכוּם הַפְּדִיּוֹן יֵשׁ שְׁלֹשׁ שִׁטּוֹת: א. שְׁלִפְחוֹת יִפְדֶּה פַּעַם אַחַת פ"ד תְּעִנּוֹת (אִם יְכוֹל יִתֵּן לְפִי עֶרֶךְ אֲכִילָתוֹ, וְאִם לֹא יְכוֹל יִתֵּן לְיוֹם מַחִיר שֶׁל פֶּת לְסַעוּדָה). ב. שְׁלֹשׁ פְּעָמִים פ"ד תְּעִנּוֹת (פְּנ"ל) - לְבַעַל הַתְּנִיָּא. ג. לְרַבְּנוּ הָאֲר"י ז"ל - חֲמֵשׁ פְּעָמִים פ"ד תְּעִנּוֹת (פְּנ"ל), כִּי יֵשׁ בְּזֶה חֲמֻשָּׁה אָפְנִים שֶׁל חֲטָא.

כְּתַב בְּאַגְרַת הַתְּשׁוּבָה לְבַעַל הַתְּנִיָּא הַנ"ל, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ בְּהַמְשָׁךְ: וְאַף שִׁיעֲלָה לְסֶף מְסִים אִין לְחוּשׁ מִשׁוּם אֵל יְבֻזָּו יוֹתֵר מִחֻמָּשׁ. דְּלֹא מְקַרֵּי בְּזָבוֹ בְּכֵהֲאֵי גִנְנָא מֵאַחַר שְׁעוֹשָׁה לְפָדוֹת נַפְשׁוֹ מִתְּעִנּוֹת וְסִגּוּפִים. וְלֹא גִרְעָא מְרַפְּאָת הַגּוּף וּשְׂאָר צָרְכָיו. וּלְפִי שְׁמִסְפֵּר הַצּוּמוֹת הַמְּזוֹכָרִים בְּתַקוּנֵי תְּשׁוּבָה הַנּוֹזְכָרִים לְעִיל, רַבּוּ בְּמֵאֵד מֵאֵד, לְכֵן נִהְגוּ עֲכָשׁוֹ כָּל הַתְּרַדִּים לְדַבֵּר ה' לְהַרְבּוֹת מֵאֵד מֵאֵד בְּצַדִּיקָה. מְחַמַּת חֲלִישׁוֹת הַדּוֹר דְּלֹא מְצוּ לְצַעוּרֵי נַפְשָׁם כְּלִי הָאֵי.

כְּשִׂאוּמְרִים לְאָדָם: שְׁמַע יְדִידִי! אֶתָּה צְרִיף לְעַבֵּר נִתּוּחַ, יֵשׁ לְךָ בְּעֵינָה פְּנִימִית רְצִינִית. וּכְשִׁשְׂאוּל כְּמָה זֶה יַעֲלֶה הַטְּפוּל? עוֹנִים לוֹ: "זֶה יַעֲלֶה הַרְבֵּה כְּסֶף", הַיַּעֲלֶה עַל הַדַּעַת שִׁיתְחִיל לְהַתְקוּמָם וְלוֹמֵר, אֵינִי חֲפֵץ בְּטְפוּל - זֶה עוֹלָה לִי הַרְבֵּה כְּסֶף? ! וְכֵן הַדְּבַר בְּתַקוּן הַנַּפְשׁ, אִם הַחֲטָא רוֹבֵץ עָלָיו, צְרִיף לְדַעַת שְׁזֶה עוֹלָה - אִמְנָם בְּעַקֵּר, זֶה שֵׁיף לְאֵלוֹ

אִישׁ זְצוּק"ל, אֵף שֶׁלֹּא הֵיזָה חֲשׂוֹד עַל סֶרֶף בְּטוּל תּוֹרָה, הַשְּׁקִיעַ רַבּוֹת בְּאִמִּירַת בְּרַכָּה זו, וְאַמְרָה מִתּוֹךְ סְדוּר בְּכּוֹנֵה גְדוּלָה וּבְהַתְעוֹרְרוֹת עֲצוּמָה].

וְכֵן לְמוֹל הַעֲוֹנוֹת, כָּל נְדָנוּד אִסוּר הָיוּ רוֹאִים אוֹתוֹ כְּדָבָר גְּדוּל מֵאֵד. וְהַרְשָׁעִים לְהַפְּךָ, שְׁכָל דְּבַר שֶׁבִקְרָשָׁה הַקְּטִינוּ וְזִלְזוּ, וְכֵן בְּדַבֵּר חֲטָא רָאוּ בְּזֶה דְּבַר שֶׁל מַה בְּכָף, וּלְבִסוּף הַתְּלַבֵּשׁ עֲלֵיהֶם וְהַחֲטִיֵּאם רַחֲמָנָא לִיְצַלֵּן, וּבָאוּ לְהִיּוֹת רְשָׁעִים. לְכֵן צְרִיף לְהַזְהֵר לְיַקַּר מֵאֵד אֶת כָּל הַמְּצוֹת כְּדִי שֶׁנִּהְיֶה זְהִירִים בְּקִיּוּמָן.

וּמוֹבָא בְּמִנְהֵגֵי חַתָּם סוּפֵר, שְׁכָכֵל לִיל שְׁשִׁי, בְּשַׁעֲרֵי שְׁשִׁית מִתְחַלֵּת הַלַּיְלָה, בָּא לְבֵית מְדַרְשׁוֹ לִוְמֵר תַּקוּן חֲצוֹת עִם בְּנֵי הַיְשִׁיבָה, וְהֵיזָה מְקוּנָן הַרְבֵּה עַל מְקַדְשׁ ה' וְגַלּוֹת הַשְּׁכִינָה, וְהַשְּׁלִיחַ צְבוּר, שֶׁהֵיזָה עַל פִּי רַב הַגָּאוֹן רַבִּי אֶפְרַיִם פִּישֵׁל סוּפֵר ז"ל, נֶאֱמַן בֵּיתוֹ שֶׁל הַחַתָּם סוּפֵר, הֵיזָה אוֹמֵר פִּיּוּטֵי הַקִּינּוֹת בְּקוּל בְּכִי וּבְהַתְעוֹרְרוֹת גְּדוּלָה, וְהַקְּהֵל עוֹנִין אַחֲרָיו. וְהַגָּאוֹן רַבִּי זַעֲקִיל פּוּלְאֵק ז"ל סִפֵּר, דְּבִיְצַקּוּ מִים אֶצֶל הַחַתָּם סוּפֵר, עָשָׂה אַחַד תַּקוּן חֲצוֹת לְפָנָיו בְּלִי הַתְעוֹרְרוֹת לְבְכִי וְיִלְלָה, וְאַחַר גָּמַר הַתַּקוּן, תָּמַח הַחַתָּם סוּפֵר וְאָמַר: "כְּמַדְמָה אֲנִי שֶׁהוּא מַכַּת ש"צ, יִמַּח שְׁמָם, כִּי אִיף אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת תַּקוּן חֲצוֹת מְבַלִּי תִאֲנִיָּה וְאֲנִיָּה" (עֵין מִנְהֵגֵי הַגָּאוֹן הַחַתָּם סוּפֵר, בְּסִפְרֵי מִנְהֵגֵי רַבּוּתֵינוּ וְהִלְכוּתֵיהֶם חֶלֶק א', פָּרָק א סְעִיף ס"ה, וּבְהַעֲרָה סְעִיף ק"א ש"ס). וְזֶה הֵיזָה בְּדוֹרָם, אֵף בְּדוֹרְנוּ, מְחַמַּת יְרִידַת הַדּוֹרוֹת, קָשָׁה לִוְמֵר כֶּף, כִּי יֵשׁ בְּאִמַּת כְּאֵלוֹ שְׁמַחַמַּת מַה שֶׁעָבַר עֲלֵיהֶם וְכוּ' וְטַבְּעָם הַמִּיחַד, קָשָׁה לָהֶם לְכַכּוֹת.

וְסִפֵּר הַגָּאוֹן הַצַּדִּיק הַרַב פִּינְקוּס זצ"ל, כְּשֶׁבִילְדוּתוֹ, הִכָּה עַל יְדֵי אָבִיו עַל מַעֲשָׂה שׁוֹבְבוֹת וּבְכָה, וּמְיָד נִגַּשׁ לִוְמֵר תְּהִלִּים, וּכְשִׁשְׂאוּלוֹ אָבִיו: מָה אֶתָּה עוֹשָׂה? אָמַר לוֹ: אִם אֲנִי כְּבָר בּוֹכָה, שְׂאֵמֵר תְּהִלִּים בְּבִכְיָה... כִּי כָּל סוּגֵי הַדְּמָעוֹת - טוֹבִים הֵמָּה.

תַּקוּן ד' (סִימָן ז') - תַּקוּן הַצַּדִּיקָה וּפְדִיּוֹן תְּעִנּוֹת הַתַּקוּן הַרְמוּז בְּאוֹת צ' - הוּא צַדִּיקָה וּפְדִיּוֹן הַתְּעִנּוֹת וְהַצִּוּם. הֵיזָה רַבְּנוּ הָאֲר"י ז"ל

פְּרִשְׁת שְׁמוֹת

כתב הגאון רבנו ה'חפץ חיים' זי"ע בספרו 'שמירת הלשון' (שער התבונה פרק ב'): 'כל ימי חייו ירגיל האדם את עצמו באמנות הזו להיות בטבע כאלם, כמו שכתב הגר"א באגרתו הקדושה "עלים לתרופה" וזה לשונו, 'ועד יום מותו צריך האדם ליסר את עצמו, ולא בתענית וסגופים, כי אם ברסן פיו ובתאווותיו, וזוהי התשובה, וזה כל פרי העולם הבא כמו שכתוב (משלי ו, כג), "כי נר מצוה" וגו', אבל "נדרך חיים תוכחות מוסר". וזהו יותר מכל התעניות וסגופים שבעולם וכו'. וברוך השם התלמידים יושבים ולומדים, אף צריך להזהר שיהיה בשמירת הדבור, וכשמתחילים סדר - צריך שיהיה ברציפות.

אי אפשר לתאר מה זה סדר ללא דבורים, לעמת סדר עם דבורים, כשאדם בא לו לזרק בדיחה והוא עוצר את עצמו - כתב הגר"א זי"ע באגרתו, בשם המדרש, שכל רגע ורגע שהאדם חוסם פיו, זוכה בשבילו לאור הגנוז שאין שום מלאך ובריה יכולים לשער. וזה שיף אפלו באמצע הלמוד, כשרוצים לומר דבר מה שאינו מענין הלמוד... הרי רבה פתח בדברי בדיחותא רק קדם הלמוד (פסחים ק"ז ע"א), אבל כשהתחיל ללמד, היתה אש בוערת כמו מעמד הר סיני, ולהטה סביבותם.

רבנו הבעל שם טוב הקדוש זי"ע (צואת הריב"ש דף ח' ע"ב, בעל שם טוב פרישת נח סימן טו) מפרש על הכתוב (בראשית ז, א): "בא אתה וכל ביתך אל התבה", הינו בכל גופך וכחותיך תבא אל התבה. ואז - "ותרם התבה מעל פני המים", זה המצב של המים הזדונוים שמקיפים כל מיני תאוות, וכשאדם לומד במצב כזה, אי אפשר לתאר את מעלתו.

אומר הגר"א, במקום תענית תלמד שלש שעות ברציפות - הרי זה מכפר תענית. ויש עוד לשונות רבים, וכן כתב בספר הקדוש 'דברי חיים' להרב הקדוש מצאנז זי"ע בענין שלש שעות למוד ברציפות.

שמתפרנסים בכוחות עצמם, ויש ספק בידם להפריש מממונם לתקון נפשם.

תקון ה' (סימן מ) - תקון טבילת המקוה

והתקון המרמז באות מ' של תקבצ"ם הוא מקוה, וזה שיף לכל אחד, הן לבחורים והן לאברכים, ואף אם יהיה מי שיאמר שזה בטול תורה, אף על פי כן צריך לידע שזהו תקון גדול מאד, ומוכא בגמרא (ברכות כב ע"א): 'אמר רבי ינאי, שמעתי שמקלין בה ושמעתי שמחמירין בה וכל המחמיר בה על עצמו מאריכין לו ימיו ושנותיו'; ואין לחשב שיש בטבילת המקוה בטול תורה, חס ושלום.

והרוצה לראות במעלת הטבילה במקוה, יעין בראשית חכמה, (שער האהבה פרק יא), וגם הרב הקדוש בספר 'טהרת הקדש' מבאר זאת, כשאדם טובל, הרי זה כאלו מחזיר את הנשמה למקומה. כשאדם חוטא הרי הוא יוצר כעין חציצה, וכשטובל בכל גופו מחזיר את עצמו למצב של קדושה. טבילת מקוה מועילה תמיד ללא שום קשר לחטא ועון, ומכל שכן כשנתעורר איזה צרף בין באנס בין ברצון.

בודאי שכדאי מאד לטבל ובפרט בערב שבת, כמו שכתב האר"י ז"ל (והובא בכ"ז איש חי, שנה שניה, פרישת לך לך אות טז) שאי אפשר להשיג קדושת שבת אם לא יטבל, הקנה לקראת שבת זה דבר חשוב. וכמה שירבה בטבילות בימים הללו, אם זה מצד התשובה ואם זה מצד הטהרה - בודאי יועיל, וגם מסייע לתקן פגם הברית. והרב הקדוש רבי נחמן מברסלב זי"ע אמר: "הדבר הראשון הוא המקוה", וגם גלה עשרה מזמורי תהלים, שבהם הוא מתקן את הפגם בשרשו, וכדאי לומר את המזמורים הללו הידועים בשם 'תקון הכללי'.

ענין תקון תענית דבור ולמוד תורה ברציפות

ובקצרה ננסה לבאר את ענין תקון תענית דבור שסדרו המקבל רבי יצחק אלפיה זי"ע.

פְּרִשְׁת שְׁמוֹת

אם הוא אֶבְרָה ובעל משפחה, שְׁהַרֵי הַדְּבוּר
בְּבִית הוּא קֹדֶשׁ קְדָשִׁים, אִם הוּא מְדַבֵּר לְצַרְף
- זוּהִי גְמִילוֹת חֶסֶד שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְתַאֵר, אֲמַנֶּם
מוֹבָא מִהַגְּאוֹן הַקְּדוֹשׁ הַמְּקַבֵּל רַבִּי יִצְחָק
אֶלְפִיָּה וְצ"ל (בְּסִפְרוֹ 'קוֹנְטְרַס הַיְחִיאֵלִי') בְּמַעֲלַת
לְמוֹד וּקְרִיאַת סֵפֶר תְּהִלִּים שֶׁלֹּשׁ פְּעֻמִּים
בְּרַצִּיפּוֹת, עֵינֵי שָׁם. הָרֵאשׁוֹן לְצִיּוֹן הַגְּאוֹן הַצַּדִּיק
רַבִּי מְרֻדְכֵי אֶלְיָהוּ וְצ"ל הֵיזָה נוֹהֵג בְּשַׁבַּת
לְעִשׂוֹת תְּעֵנִית דְּבוּר עִם קְרִיאַת סֵפֶר תְּהִלִּים,
וּבְפֶרֶט בְּשַׁבַּת פְּרִשְׁת שְׁמוֹת שֶׁהִיא עֵקֶר
הַשְּׁעֵבוּד. וְהוּא תְּקוּן נִפְלָא, אֲבָל לֹא דוֹקָא
תְּהִלִּים אֲלֵא כָּל מָה שְׁלוּמֵד - שִׁיְהִיָּה רְצוּף!
בְּכָל זְמַן שִׁיקְבַע לְעִצְמוֹ... אִיזוֹ קְדָשָׁה אָדָם
מְשִׁיג! וְזֶה דְּבַר שֶׁהוּא קָל לְקִיּוֹם יְחִסִּית.

וְכֵן יוֹכֵל לְזַכּוֹת לְבַחֲיַנַּת 'עָרֵי מְקַלְט'
שֶׁהַזְּפָרְנוּ, שְׂאָדָם יִרְגִישׁ שֶׁהוּא דְּבַק בְּעֵץ
הַחַיִּים, וּכְשֶׁהוּא לוֹמֵד בְּרַצִּיפּוֹת הוּא יִרְגִישׁ
שֶׁכָּל הַפּוֹרֵשׁ מִמֶּדָּה כְּאֵלוֹ פּוֹרֵשׁ מִן הַחַיִּים
(קְדוּשֵׁינ 10 ע"ב).

וְהַעֲקָר לְזַכּוֹר שֶׁכָּל הַבָּא לְטַהֵר מְסִיעֵין בְּיָדוֹ
(שַׁבַּת קד ע"א), וּפְרוּשׁ 'מְסִיעֵין' אֵלוֹ הַמְּלַאֲכִים
שֶׁנִּבְרְאוּ מִכַּח הַרְצוֹן שֶׁלוֹ, מִי שֶׁמְתַעוֹרֵר וְרוֹצֵה
לְחַזֵּר בְּתִשׁוּבָה, מְגִיעִים מְלַאֲכִים וּמְסִיעִים לוֹ,
יְהִי רְצוֹן שֶׁבְּאַמַּת נִזְכָּה לִיָּקָר אֶת יְמֵי
הַשׁוֹבְבִים הַלְלוּ הַמְּסַגְּלִים בְּפֶרֶט לְתַקֵּן אֶת
פְּגַם הַבְּרִית וְלַהֲפֹךְ אֶת הָאָדָם לְמַדְרָגָה שֶׁל
בְּעַל תְּשׁוּבָה. וְנִזְכָּה לְגַאֲלָה שְׁלֵמָה בְּמַהְרָה
בְּיַמֵּינוּ, אָמֵן.

וְכֵן מוֹבָא בְּסִפְרֵי הַקְּדוֹשׁ 'יְסוּד הַעֲבוּדָה'
(ח"ג פ"ה א"ת ח'): 'הַקּוֹבֵעַ לוֹ לְלַמֵּד עֵרֶף חֶמֶשׁ
שְׁעוֹת בְּלֹא שׁוּם הַפְּסֵק דְּבוּר בְּעֵנִין אַחֵר,
וּבְלֹא עֵנִין טְעִימָה בְּעֵלְמָא, וְעַל דְּרָף תְּעֵנִית
שְׁעוֹת, נִרְאֶה לִי, שֶׁדְּבַר זֶה הוּא עֵנִין נִפְלָא
הַמוֹעִיל, וּמְזַכֵּר, וּמְכַפֵּר, וּמְבִיא אוֹתוֹ אָדָם
לְתִשׁוּבָה וְכַפֵּרָה מְעֻלָּה'; עַד כָּאֵן לְשׁוֹן קְדָשׁוֹ.

וְצִרִיף לְהַזְהִיר בְּזֶה אִף אִם נִכְנַס לְלַמֵּד
דְּקוֹת סְפוּרוֹת, שִׁיְזַכֵּר אֲזִי שְׁלוּמֵד אֶת הַתּוֹרָה
אֲשֶׁר - 'מְכַשְׁרָתוֹ לְהִיּוֹת צַדִּיק חֶסֶד יִשְׂרָאֵל
וְנִצְמָן' (אֲבוֹת ו, א). כִּי הַתּוֹרָה מְשׁוּלָּה לְאִשׁ
כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (יִרְמְיָה כג, ט): "הֲלוֹא כֹה דְּבָרֵי
כָּאֲשֶׁר", וְהָאִשׁ מְסַלְקַת אֶת כָּל הַבְּלִיעוֹת
וְהַפְּלִיטוֹת הֵלֵא טוֹבוֹת, וְכְמוֹ בְּהַגְעֵלַת כְּלִים
שֶׁמְכַשִּׁירִים לְפִסְחָא, כֵּן הִיא הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה,
אֲבָל זֶה רַק כְּאֲשֶׁר לְמוֹד הַתּוֹרָה מְתַקְּנִים
בְּרַצִּיפּוֹת, רְצִיפּוֹת הוּא מְלִשׁוֹן רְצִיפָה - גְּחֵלַת,
וְלַהֲפֹךְ גַּם כֵּן, אִם אָדָם לֹא לוֹמֵד בְּרַצִּיפּוֹת,
עֲלִיו נִצְמָר מָה שֶׁמוֹבָא בְּגִמְרָא (תְּגִינָה יב ע"ב):
'אָמַר רַבִּי לׁוֹי, כָּל הַפּוֹסֵק מִדְּבָרֵי תּוֹרָה, וְעוֹסֵק
בְּדְבָרֵי שִׁיחָה - מְאָכִילִין אוֹתוֹ גְּחֵלֵי רְתָמִים,
שֶׁנִּצְמָר (אִיּוֹב ל, ד): "הַקְּטָפִים מְלוּחַ עֲלֵי שִׁיחָה
וְשִׁרְשׁ רְתָמִים לְחֶמֶם". כְּמוֹ אוֹמְרִים לוֹ: רְאֵה
נָא מָה הַפְּסֻדָּת! !

וְזֶה שְׂרֵשׁ תְּעֵנִית דְּבוּר, וְלֹא דוֹקָא יוֹם
שְׁלָם, הֵרֵב הַגְּאוֹן בְּנִצְיוֹן מוֹצֵאֵי שְׁלִיטָא
אוֹמֵר, שֶׁכָּל זְמַן שֶׁיִּכּוֹל לְקַבֵּל עַל עִצְמוֹ תְּעֵנִית
דְּבוּר הוּא חָשׁוּב, וְלֹא דוֹקָא יוֹם שְׁלָם, וּבְפֶרֶט

בשורת טובה לאוהבי התורה ולומדיה

לה"י בני"י עמ"י עש"י

בסיעתא דשמיא בקרוב רוצים להדפיס
את סדרת הספרים החדשה

"אשיחה בחוקיך בהלכה"

חמשה כרכים
לסדר פרשיות השבוע

מהרב אורן נזרית שליט"א

נדבך נוסף חשוב מאוד לסדרות הספרים
"שיחות חיזוק", "אשיחה בחוקיך" ועוד מהמחבר

וכעת מבקשים לזכות
את הציבור הקדוש
לסייע ולהיות שותף
בהדפסת סדרת הספרים
"אשיחה בחוקיך בהלכה"
ניתן לזכות בהוצאת הסדרה
או בפרשיות
ולהקדישן לברכה הצלחה
ולעילוי נשמת וכיו"ב

הספרים מעוטרים
בהסכמת הגולי הגור שליט"א
והתקבלו כס"ד באהבה רבה
בהיכלי התורה

לפרטים ניתן ליצור קשר בטל: 0506491414, 0509013000

בשורה טובה לאנשי התורה ולומדיה

בסיעתא דשמיא יצא לאור עולם סדרת הספרים

"אשיחה בהקיד"

על פרשיות השבוע באגדה

מתוך סדרת הספרים אשיחה בהקיד באגדה ובהלכה

מהרב אורן נזרית שליט"א

הספרים מעוטרים בהסכמת גדולי הדור שליט"א מלאים בהלכות בקניני תורה ובדרכים לעבודת ה' יתברך משולבים בסיפורים על גדולי ישראל ודרך עבודתם

וכעת מבקשים לזכות את הציבור הקדוש לסייע ולהיות שותף

להשלים את סדרת הספרים בהלכה לזיכוי הרבים וזכות לימוד התורה וזיכוי הרבים תגן בעדכם ניתן להקדיש פרשיות לברכה והצלחה ולעילוי נשמת וכיו"ב

052-7627127 א.ש. אשדוד

לקבלת גיליונות אלו חינם יש לשלוח בקשה למייל: toraoren@gmail.com